

KANSANVALLANKUMOUS KIINASSA

TAPSA

KANSANKULTTUURI OY

Kansanvallankumous Kiinassa

Tämä kirja kertoo Kiinan kansallisen vapaustaistelun historian, alkaen vuosien 1925—1927 vallankumousliikkeestä ja päättyen idän jättiläiskansan historialliseen voittoon ja Kiinan Kansantasavallan perustamiseen lokakuussa vuonna 1949. Se antaa asiakirjoihin perustuvat luotettavat tiedot tämän koko maailman kohtaloihin vaikuttavan voittoisan vapaustaistelun eri vaiheista ja taistelua johtaneen Kiinan sankarillisen kommunistisen puolueen menettelytavoista.

KANSANKULTTUURI OY.

V. Nikiforov, G. Ehrenburg, M. Jurjev

Kansan-vallankumous Kiinassa

Katsaus Kiinan kansan taistelun ja voiton historiaan

KANSANKULTTUURI OY

LAHTI 1951
LAHDEN TYÖVÄEN KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

JOHDANTO

Vuosi 1949 jää Kiinan kansan historiaan Kiinan kansanvallankumouksen suuren voiton vuotena. ". . . Tärkein tulos siitä voitosta, jonka liittoutuneet maat saavuttivat Saksan fasismista ja Japanin imperialismista, on kansallisen vapausliikkeen voitto Kiinassa . . .

Lokakuun vallankumouksen jälkeen meidän maassamme on kansallisen vapausliikkeen voitto Kiinassa uusi voimakas isku maailman imperialismin koko järjestelmälle ja kaikille imperialistisille hyökkäyssuunnitelmille meidän aikanamme."[1]

Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen tuloksena syntyneen mahtavan Neuvostoliiton olemassaolo oli tärkein niistä tekijöistä, jotka turvasivat tämän voiton.

Se maailmanhistoriallinen voitto, jonka Kiinan kansa saavutti imperialismin ja feodaalisen taantumuksen voimista ja joka johti Kiinan kansantasavallan perustamiseen, on rauhan, demokratian ja sosialismin leirin suuri voitto. Amerikan imperialistien suunnitelmat Kiinan tekemiseksi siirtomaakseen, tukikohdaksi hyökkäystä varten Neuvostoliittoon ja tykinruoan toimittajaksi tulevaa neuvostovastaista sotaa varten romahtivat häpeällisesti.

Erikoisen suuri merkitys Kiinan kansantasavallan perustamisella on kaikkien siirtomaiden ja riippuvaisessa asemassa olevien maiden taistelulle imperialismia vastaan. "Kiinan demokratian päästyä voitolle on auennut uusi sivu ei vain Kiinan kansan historiassa, vaan kaikkien niiden Aasian kansojen

[1] V. M. Molotov. Puhe Moskovan kaupungin Molotovin vaalipiirin valitsijain kokouksessa maaliskuun 10 päivänä 1950. Gospolitizdat, 1950, sivu 19.

historiassa, joita imperialistit sortavat. Aasian, Tyynen Valtameren piirin ja koko siirtomaamaailman kansojen kansallinen vapaustaistelu on kohonnut uudelle, entistä huomattavasti korkeammalle asteelle. Kiinan demokratian voitto merkitsee kestävän rauhan puolesta taistelevan demokraattisen, imperialisminvastaisen leirin tuntuvaa lujittumista."[1]

Kansanvallankumous Kiinassa oli tulos Kiinan kansojen monivuotisesta vapaustaistelusta Kiinan sankarillisen kommunistisen puolueen johdolla.

Tämän imperialismin- ja feodalisminvastaisen taistelun voimakas nousu alkoi Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voiton tuloksena.

". . . Lokakuun vallankumous on maailman ensimmäinen vallankumous, joka teki lopun Idän sorrettujen kansojen työtätekevien joukkojen vuosisataisesta horrostilasta ja veti ne taisteluun maailman imperialismia vastaan",[2] *on toveri Stalin sanonut.*

Kiinan kansa on menneisyydessä moneen kertaan noussut kapinaan imperialistista ja feodaalista sortoa vastaan. Nämä kapinat kärsivät kuitenkin tavallisesti tappion. Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous näytti Kiinan kansalle oikean tien voittoon, antoi sille voimakkaan ystävän ja liittolaisen, Neuvostoliiton, ja johtotähdeksi Marxin—Engelsin—Leninin—Stalinin voittamattoman opin.

"Kiinalaiset tutustuivat marxilaisuuteen sen tuloksena, että venäläiset sitä soveltivat", kirjoittaa Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung. "Ennen Lokakuun vallankumousta kiinalaiset eivät tunteneet Leniniä ja Stalinia eivätkä edes Marxia ja Engelsiä. Lokakuun vallankumouksen tykinlaukaukset toivat meille saakka marxismin-leninismin. Lokakuun vallankumous auttoi maailman edistyksellisiä aineksia ja Kiinaa

[1] G. M. Malenkov. Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 32-vuotispäivä. Gospolitizdat, 1949, sivu 27.
[2] J. V. Stalin. Teokset, IV osa, sivu 164.

soveltamaan proletaarista maailmankatsomusta maan kohtalon määräämiseen ja omien ongelmien tarkistamiseen. On kuljettava venäläisten tietä — sellainen oli johtopäätös."[1]

Kiinan vallankumoukselle omistetuissa nerokkaissa teoksissaan toveri Stalin on osoittanut, että Kiinan vallankumouksen oli kuljettava kolmen vaiheen kautta kehityksessään.

Vuosina 1925—1927 Kiinan vallankumous kulki kahden vaiheen kautta. Kansalaissodasta vv. 1928—1936 alkoi kehittyä kolmas vaihe, joka toisen maailmansodan päättymisen jälkeen johti Kiinan vallankumouksen historialliseen voittoon ja Kiinan kansantasavallan perustamiseen lokakuussa 1949. Se seikka, että Kiinan vallankumouksen kehitys jakautuu kolmeen vaiheeseen, ei ole ristiriidassa sen kanssa, että kukin näistä vaiheista jakautuu erillisiin jaksoihin.

Tämän kirjan aineisto on jaettu neljään lukuun. Ensimmäinen luku, joka on omistettu vv. 1925—1927 vallankumoukselle, käsittää Kiinan vallankumouksen kaksi ensimmäistä vaihetta. Luvut II, III ja IV on omistettu Kiinan vallankumouksen kolmannelle vaiheelle, johon sisältyvät vv. 1928—1936 kansallinen vapausliike, vv. 1937—1945 sota Japanin imperialismia vastaan ja vv. 1946—1949 voittoisa vallankumouksellinen kansansota.

Tämän pitkäaikaisen ja sankarillisen taistelun historia tuo havainnollisesti näkyviin Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen jättiläismäisen merkityksen Kiinan kohtalolle. Kehityksensä jokaisessa portaassa Kiinan kansan kansallinen vapaustaistelu sai osakseen Neuvostoliiton kansojen veljellisen myötätunnon. Kiinan työtätekevillä ja ennen kaikkea Kiinan työväenluokalla oli edessään Venäjän työtätekevien esimerkki, ja Kiinan kommunistit käyttivät hyväkseen Leninin-Stalinin puolueen tavattoman rikasta vallankumouksellisen taistelun kokemusta. Itse Kiinan kansan suuri voitto imperialismin

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista. Gospolitizdat, 1949, sivut 5—6.

ja feodalismin voimista v. 1949 kävi mahdolliseksi sen ansiosta, että Neuvostoliiton musertava voitto fasistisesta Saksasta ja imperialistisesta Japanista sai aikaan jyrkän muutoksen koko kansanvälisessä tilanteessa rauhan, demokratian ja sosialismin voimien eduksi.

Kiinan kansan kansallisen vapaustaistelun historia ja sen lopullinen voitto vahvistavat täydellisesti toveri Stalinin nerokkaan ennustuksen, kun hän jo vuonna 1925 sanoi: "Vallankumousliikkeen voimat Kiinassa ovat äärettömät. Ne eivät vielä ole päässeet kunnolla vaikuttamaan. Ne tulevat vaikuttamaan tulevaisuudessa. Idän ja Lännen vallanpitäjät, jotka eivät näe näitä voimia eivätkä ota niitä lukuun siinä määrässä kuin heidän pitäisi, tulevat siitä kärsimään . . . Tässä on totuus ja oikeus kokonaan Kiinan vallankumouksen puolella. Juuri sentähden me tunnemme myötätuntoa ja tulemme tuntemaan myötätuntoa Kiinan vallankumousta kohtaan sen taistelussa Kiinan kansan vapauttamiseksi imperialistien ikeestä ja Kiinan yhdistämiseksi yhdeksi valtioksi. Joka ei nyt eikä vastaisuudessa ota lukuun tätä voimaa, se varmasti kärsii häviön."[1]

Kiinan vallankumouksen historian tutkiminen osoittaa, kuinka poikkeuksellisen suuri merkitys Kiinalle on ollut Marxin—Engelsin—Leninin—Stalinin kaikkivoittavalla opilla. Toveri Stalin on nerokkailla tutkimuksillaan selvittänyt Kiinan vallankumouksellisen liikkeen tärkeimpiä ongelmia ja valaissut vallankumouksellisen teorian kirkkaalla valolla sen tien, jota kulkemalla Kiinan proletariaatti ja kaikki työtätekevät saavuttivat historiallisen voittonsa.

Sen sankarillisen taistelun historian tutkiminen, jonka Kiinan kansa on käynyt vapaudestaan ja riippumattomuudestaan, auttaa ymmärtämään sen vuonna 1949 saavuttaman voiton lähtökohdan, olemuksen ja historiallisen merkityksen.

[1] J. V. Stalin. Teokset, 7. osa, sivut 293—294.

I luku

VALLANKUMOUS VV. 1925 - 1927

Siihen aikaan, kun Venäjällä tapahtui Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous, Kiina pysyi puolisiirtomaana ja puolifeodaalisena maana. Kiinan taloutta pitivät käsissään ulkomaalaiset imperialistit, heille kuuluivat teollisuuden ja liikenteen tärkeimmät, ratkaisevat alat ja pankit. Kiina pakotettiin tekemään lukuisia epätasa-arvoisia sopimuksia, joiden mukaan Englannilla, USA:lla, Japanilla, Ranskalla ja muilla valloilla oli Kiinan alueella toimilupiaan ja sotajoukkojaan. Ulkomaiden kansalaisia ei voitu tuomita kiinalaisissa tuomioistuimissa.

Tässä maatalousmaassa kuului enemmän kuin puolet viljellystä maasta tilanherroille. Talonpoikien enemmistöllä ei ollut omaa maata, vaan sen oli pakko vuokrata sitä tilanherroilta orjuuttavilla ehdoilla. Vuokramaksu nousi aina 70 prosenttiin sadosta.

Työväenluokkaa riistettiin julmasti. Sitä painoi kaksinkertainen, kiinalaisen ja ulkomaisen pääoman sorto. Työläisillä ei Kiinassa ollut mitään oikeuksia, tehdaslainsäädäntöä ei ollut olemassakaan.

Kiinan porvaristo ei ollut yhtenäinen. Osa siitä ryhtyi suoranaisesti palvelemaan ulkomaisia imperialisteja auttaen heitä riistämään Kiinan kansaa (comprador-porvaristo). Comp-

radorien rinnalla oli olemassa myös Kiinan kansallinen porvaristo, joka vielä ei ollut liittynyt yhteen imperialistien kanssa ja joka esitti vaatimuksia, että oli tehtävä loppu Kiinan puolisiirtomaa-asemasta.

Ensimmäinen maailmansota vv. 1914—1918 johti eräänlaisiin muutoksiin Kiinan taloudessa. Käyttäessään hyväkseen sitä, että Euroopan vallat joutuivat käymään sotaa, Kiinan kansallinen porvaristo lujittui jonkin verran. Kiinalaisten tehtaiden määrä lisääntyi. Samaan aikaan kasvoi myös työväenluokka. Kun Kiinan työväenluokan lukumäärä ei ennen ensimmäistä maailmansotaa noussut edes miljoonaan, niin vuonna 1919 teollisuus- ja kuljetustyöläisiä oli jo yli 2 miljoonaa.

Poliittisessa suhteessa Kiina oli pirstottu. Keskushallituksella Pekingissä oli hyvin vähän valtaa, itse paikalla — maakunnissa — valtaa pitivät käsissään yksityiset militaristit. Pohjois-Kiinassa isännöi kenraali Tuan Tsi-shui, Keski-Kiinassa U Pei-fu, Mantshuriassa Tshang Tso-lin. Eri militarististen ryhmien ja myös itse Pekingin hallituksen selän taa olivat piiloutuneet niiden todelliset isännät — eri imperialistivallat.

Ensimmäisen maailmansodan päättyminen ja sitä seurannut ulkomaisten imperialistien uusi hyökkäys Kiinaan kärjistivät ristiriitoja imperialistivaltojen ja Kiinan välillä, jossa kansallinen kapitalismi oli, vaikkakin hitaasti kehittymässä. Kiinan kansan taistelu imperialismia vastaan teki siitä maailman proletariaatin, ennen kaikkea Neuvosto-Venäjän proletariaatin liittolaisen. Imperialismin aikakaudella kansallisuuskysymyksestä tuli osa proletaarisen vallankumouksen yleiskysymyksestä, osa proletariaatin diktatuurin kysymyksestä.

Ennen Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta Kiinan edistykselliset etsivät totuutta länsimaista, on Kiinan

työtätekevien johtaja Mao Tse-tung kirjoittanut. "Imperialistinen agressio murskasi kiinalaisten haaveet saada oppia Lännestä . . . Tilanne maassa huononi päivä päivältä. Olot olivat sellaiset, ettei kansa enää voinut tulla toimeen. Syntyi epäilyksiä, ja nämä epäilykset voimistuivat."

Mutta "venäläiset tekivät Lokakuun vallankumouksen . . . Silloin ja vasta silloin ne kiinalaiset, jotka toimivat ideologian alalla, astuivat aivan uuteen aikakauteen. Kiinalaiset löysivät marxismin-leninismin yleisen totuuden, joka on kaikkialla sovellettavissa, ja Kiinan kasvot muuttuivat."[1]

Neuvostohallituksen asetus rauhasta marraskuussa 1917, Leninin ja Stalinin vetoomus kaikille Venäjän ja Idän työtätekeville muhamettilaisille vuoden 1917 joulukuun 3 päivältä, neuvostohallituksen ilmoitukset niiden orjuuttavien sopimusten kumoamisesta, joita tsaarin Venäjä oli solminut Idän maiden kanssa — nämä ja muut asiakirjat olivat näytteitä neuvostohallituksen ohjelmasta myös ulkopolitiikan alalla. Tämä ohjelma koski välittömästi myös Kiinaa.

Kun sankarillinen Punainen Armeija interventio- ja valkokaartilaisjoukkoja murskatessaan marssi Uralin yli ja eteni Siperiaan ja Kauko-Itään, antoi Neuvosto-Venäjän hallitus heinäkuun 25 päivänä 1919 erikoisen Kiinan kansalle osoitetun julistuksen. Tässä julistuksessa sanottiin, että Punainen armeija on kaksivuotisen taistelun jälkeen kulkemassa Uralin kautta Itään, mutta ei väkivaltaa varten, ei valloituksia varten. "Me tuomme kansoille vapautuksen ulkomaisten pistimien ikeestä, ulkomaisen kullan ikeestä, jotka kuristavat Idän orjuutettuja kansoja, niiden joukossa ensi tilassa Kiinan kansaa", sanottiin julistuksessa.

Lokakuun voitto saavutti voimakasta vastakaikua Kiinassa. Toukokuun 4 päivänä 1919 Kiinan pääkaupungissa Pekingissä pidettiin kansan vastalausemielenosoitus Pariisin

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 5.

rauhankonferenssin päätöksiä vastaan, toimilupien myöntämisestä Japanille Shantungissa ja yleensä suurvaltojen imperialistista politiikkaa vastaan Kiinassa. Tämä mielenosoitus oli alkuna laajalle imperialisminvastaiselle ja feodalisminvastaiselle liikkeelle, niinsanotulle "toukokuun 4 päivän liikkeelle". Tämä liike kehittyi mielenosoituksiksi ja ulkomaisten tavaroiden boikotiksi. Se sai ilmauksensa myös kulttuurin alalla uuden, helpommaksi tehdyn kirjoitustavan luomisessa, joka oli entistä laajempien kansankerrosten omaksuttavissa (ns. "kirjallinen vallankumous"). "Toukokuun 4 päivän liikkeen" historiallinen merkitys oli ennen kaikkea siinä, että tämän liikkeen tuloksena Kiinan poliittiselle näyttämölle nousi Kiinan proletariaatti, joka alkoi tuntea olevansa itsenäinen luokka ja tajuta omat luokkaetunsa. "Toukokuun 4 päivän liike" oli todistus siitä, että Kiinan kansallisesta vapausliikkeestä oli tullut Neuvosto-Venäjän ja kansainvälisen kommunistisen liikkeen liittolainen; Mao Tse-tungin sanojen mukaan tämä liike "syntyi vastauksena nykyajan maailmanvallankumouksen kutsuun, vastauksena Venäjän vallankumouksen kutsuun, Leninin kutsuun".[1]

Vuoden 1919 lopussa Pekingissä, Shanghaissa, Kantonissa ja Tshangshassa syntyivät ensimmäiset marxilaiset kerhot. Marxilaisen kerhon järjestäjänä Tshangshassa oli Kiinan kansanhallituksen nykyinen päämies, Kiinan kansan johtaja, Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean puheenjohtaja Mao Tse-tung.

Mao Tse-tung syntyi toukokuussa 1893 Shaoshanin kylässä Hunanin maakunnassa talonpojan perheessä. Jo nuorukaisena hän osallistui aktiivisesti vuoden 1911 vallankumoukseen, joka kukisti monarkian Kiinassa, mutta ei kyennyt vapauttamaan Kiinaa imperialistisesta sorrosta eikä puolifeodaalisten suhteiden herruudesta. Vallankumouksen jälkeen Mao Tse-tung osallistui aktiivisesti ylioppilasliikkeeseen ja toi pian näkyviin kykynsä loistavana organisaattorina ja joukkojen johtajana.

[1] Mao Tse-tung. Uudesta demokratiasta. Valitut teokset (kiinan kielellä). Kustantamo "Tunpei Shutian", Harbin 1948, sivu 266.

Heinäkuussa 1921 Shanghaihin kokoontui illegaalisesti Kiinan kaikkien kommunististen järjestöjen I edustajakokous, joka julisti Kiinan kommunistisen puolueen perustetuksi. Mao Tse-tung osallistui I edustajakokouksen työhön ja oli eräs Kiinan kommunistisen puolueen perustajista. Kommunistisen puolueen perustamisella oli tavattoman suuri merkitys Kiinan kansan kansalliselle vapaustaistelulle. Kesällä 1922 Hangtshoussa pidettiin kommunistisen puolueen salainen II edustajakokous. Siinä hyväksyttiin puolueen toimintaohjelma ja puolueen säännöt ja tehtiin päätös liittymisestä Kommunistiseen Internationaleen. Kiinan kommunistinen puolue liitti kohtalonsa kansainväliseen kommunistiseen liikkeeseen. Se on aina ottanut ja ottaa oppia neuvostomaan bolshevikeilta, nojautunut ja nojautuu maailman proletariaatin suurten johtajien Leninin ja Stalinin oppiin. Se on auttanut Kiinan kommunistista puoluetta kehittymään pitkän ja sitkeän taistelun jälkeen, jossa sen oli voitettava kaikki vaikeudet ja oikaistava yksityisiä virheitään, todella bolshevistiseksi puolueeksi. Taistelun tulessa karaistuneena ja marxismin-leninismin voittoisan opin omaksuttuaan Kiinan kommunistinen puolue johti Kiinan kansan historialliseen voittoon.

Kiinan kommunistinen puolue ryhtyi heti syntymästään lähtien järjestämään työläisiä ja talonpoikia taisteluun kotimaansa vapauttamiseksi. Kommunistisen puolueen aloitteesta kutsuttiin vuonna 1922 koolle ensimmäinen yleiskiinalainen ammattiliittojen edustajakokous ja käytiin vuonna 1922 Hongkongin merimiesten ja satamatyöläisten voitokas lakkotaistelu sekä vuonna 1923 Pekingin—Hankoun rautatien lakkotaistelu, jotka olivat Kiinan proletariaatin ensimmäiset suu-

ret esiintymiset. Kommunistinen puolue teki työtä myös talonpoikaiston keskuudessa, ja maaseudulle järjestettiin talonpoikien liittoja.

Vallankumouksellisen nousun kypsyminen laajojen kansanjoukkojen keskuudessa heijastui myös Etelä-Kiinassa, Kantonissa toimineen kansallis-porvarillisen hallituksen asenteessa. Kantonin hallituksen johdossa oli Sun Jat-sen,[1] kuomintang-puolueen ("kansallisen puolueen") päämies. Siihen aikaan kuomintang ei vielä ollut se taantumuspuolue, joksi se myöhemmin rappeutui muuttuen Kiinan kansan pahimmaksi viholliseksi, Amerikan imperialismin avoimeksi asioimistoksi. Noina vuosina kuomintang esiintyi, vaikka se olikin kansallis-porvarillinen järjestö, taantumuksellisia kiinalaisia militaristeja ja ulkomaista imperialismia vastaan. Lokakuun suurella sosialistisella vallankumouksella oli valtava vaikutus Sun Jat-seniin. Hän alkoi puoltaa ystävyyttä Neuvostoliiton kanssa, yhteistoimintaa Kiinan kommunistisen puolueen kanssa ja työläisten ja talonpoikien joukkoliikkeen tukemista.

Pekingin taantumushallituksenkin oli pakko kansan painostuksesta suostua sopimukseen Neuvostoliiton kanssa. Toukokuun 31 päivänä 1924 allekirjoitettiin pitkien viivytysten jälkeen, jotka johtuivat vastatoimenpiteistä imperialistivaltojen, USA:n, Englannin, Japanin ja Ranskan taholta, Neuvostoliiton ja Kiinan sopimus. Tämä oli ensimmäinen tasa-arvoinen sopimus viimeisten sadan vuoden aikana Kiinan historiassa. Tässä sopimuksessa Neuvostoliitto luopui kaikista erikoisoikeuksista, toimiluvista, eksterritoriaalioikeudesta ja Venäjän osuudesta siihen pakkoveroon, jonka imperialistival-

[1] Sun Jat-sen (1866—1925) oli suuri kiinalainen vallankumouksellinen demokraatti, joka koko elämänsä ajan kävi taistelua Kiinan riippumattomuuden puolesta. Johti vuoden 1911 vallankumousta, joka kukisti Kiinan monarkian. Perusti Kantoniin hallituksen, joka oli sotatilassa taantumuksellisten militaristien kanssa.

lat olivat Kiinalle säätäneet vuoden 1901 imperialisminvastaisen kansankapinan kukistamisen jälkeen. Venäjän osuus pakkoveroon luovutettiin Kiinan kansanvalistuksen tarpeisiin.

Kiinassa sopimus Neuvostoliiton kanssa otettiin vastaan yleisellä riemulla. Imperialistit olivat levottomia. Japanin Kiinan-lähettiläs Ioshizava vertasi Neuvostoliiton ja Kiinan sopimusta maanjäristykseen. On itsestään selvää, että kansallisen vapausliikkeen kasvuun Kiinassa olivat selityksenä ennen kaikkea sisäiset syyt: Kiinan talouden kehitys ja Kiinan kansan kansallisen ja poliittisen tietoisuuden kasvu. Samaan aikaan oli Neuvostoliiton esimerkillä taistelussa imperialisteja vastaan, sen veljellisellä ja pyyteettömällä avunannolla Kiinalle tavattoman suuri merkitys Kiinan kansan vapaudenpyrkimysten voimistumiselle. Kun totuus Neuvostoliitosta tunkeutui Kiinaan, se innosti Kiinan kansaa, joka yhä selvemmin näki, ettei se ollut yksin taistelussaan kansallisesta ja yhteiskunnallisesta vapautuksesta.

Mao Tse-tung on kirjoittanut: "Kun Sun Jat-sen menetti toivonsa, tapahtui Lokakuun vallankumous ja perustettiin Kiinan kommunistinen puolue".[1]

Vuosina 1923—1924 vallankumouksellinen nousu kiihtyi Kiinassa nopeasti. Tilanne maassa asetti Kiinan kommunistisen puolueen ratkaistavaksi kysymyksen maan kaikkien imperialisminvastaisten voimien ja ennen kaikkea Kiinan kahden tärkeimmän puolueen: kommunistisen puolueen ja kuomintangin (joka silloin oli imperialisminvastainen järjestö) yhtenäisen kansallisen rintaman aikaansaamisesta.

Kantonissa kesällä 1923 pidetyn Kiinan kommunistisen puolueen III edustajakokouksen päätöksen mukaisesti kiinalaiset kommunistit liittyivät kuomintangiin. Kommunistisen puolueen jäsenistä tuli samaan aikaan kuomintangin jäseniä.

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 6.

Kommunistinen puolue säilytti kuitenkin täydellisesti aatteellisen ja organisatoorisen itsenäisyytensä.

Sun Jat-sen puolestaan alkoi lähentyä Kiinan kommunisteja. Samaan aikaan hän päätti myös ottaa kiinteän kosketuksen neuvostomaan kommunisteihin, käyttää hyväkseen heidän kokemustaan ja apuaan. Vuonna 1923 hän lähetti Moskovaan sotilaspoliittisen erikoislähetystön, jonka jäseneksi hän otti myös kommunisti Tshang Tai-lein. Toukokuun 1 päivänä 1924 Sun Jat-senin Kantonin hallitus perusti Vampun saarelle lähelle Kantonia sotilaskoulun kansallis-vallankumouksellisen armeijan päällystön koulutusta varten. Kiinan kommunistinen puolue osallistui aktiivisesti Vampun koulun järjestämiseen ja vallankumouksellisten asevoimien muodostamiseen.

Tammikuussa 1924 Kantonissa pidettiin uudelleen järjestetyn kuomintangin I kongressi. Tämä kongressi oli merkityksellinen askel tiellä kuomintangin muuttamiseen joukkopuolueeksi. Kommunistien liittyminen kuomintangiin teki siitä työläisten, talonpoikien, kaupunkien pikkuporvariston ja kansallisen porvariston, niiden luokkien yhteenliittymän puolueen, jotka esiintyivät yhdessä, vaikka niillä olikin vallankumouksessa erilaiset päämäärät, imperialistivaltoja vastaan, kiinalaisia feodaalitilanherroja, militaristeja ja compradorporvaristoa vastaan.

Kuantungin maakunnan alueen siinä osassa, joka oli Sun Jat-senin Kantonin hallituksen vallan alaisena, kommunistinen puolue toimi julkisesti ja sillä oli omat painetut äänenkannattajansa. Kommunistinen puolue järjesti proletariaattia avoimesti ammattiliittoihin ja yhdisti talonpoikia talonpoikaisliittoihin. Kommunistisen puolueen poliittinen vaikutus kasvoi päivä päivältä. Tämä alkoi herättää pelkoa kansallisen porvariston erään osan keskuudessa. Jo kuomintangin I kongressissa kuului kuomintangin oikeistolaisten jou-

kosta yksityisiä ääniä kommunistien hyväksymistä vastaan tähän järjestöön. Silloin kuitenkin kongressivaltuutettujen enemmistö ja Sun Jat-sen ensi tilassa kannattivat sopimusta kommunistisen puolueen kanssa.

Lokakuussa 1924 Kantonissa tapahtui vastavallankumouksellinen kapina, jonka Englannin imperialistit olivat valmistaneet. Imperialistiset rosvot valmistivat interventiota kansallisen vapausliikkeen tukahduttamiseksi Kiinassa. Neuvostoliiton työtätekevät vastasivat tähän perustamalla "Kynnet irti Kiinasta" nimisen yhdistyksen.

Majakovski kirjoitti silloin:

Kovemmin vielä:
— Pois
kynnet Kiinan maasta! —
Kuin ei
sitä siellä ollut ois,
alas
Kiinan muureilta
saasta.
— Maailman rosvot,
pois
kynnet Kiinan maasta! —

Sun Jat-senin hallitus kukisti päättävin toimenpitein taantumuksellisen kapinan kommunistisen puolueen järjestämien aseistettujen työläisosastojen avulla.

Näihin aikoihin kansallinen vapausliike voimistui myös Pohjois-Kiinassa. Kiinan väestön kaikkein laajimpien piirien katseet kohdistuivat yhä enemmän Kantoniin imperialisminvastaisen taistelun keskuksena. Syksyllä 1924 muuan pohjoisista kenraaleista, Fyn Jui-sian, julistautui Sun Jat-senin kannattajaksi julistaen samalla armeijansa kansanarmeijaksi. Murskattuaan Pei-fun koplakunnan taantumuksellisten militaristien joukot Fyn Jui-sian valtasi pääkaupungin Pekin-

gin ja kutsui Sun Jat-senin sinne käsittelemään kysymystä vallan uudelleen järjestämisestä. Marraskuussa 1924 Sun Jat-sen lähti Pekingiin. Matkalla Pekingiin Sun Jat-senia vastassa oli kaikkialla väkijoukkoja, jotka tervehtivät häntä "Kiinan vallankumouksen isänä". Matkalla Sun Jat-sen sairastui vaikeasti. Maaliskuun 12 päivänä 1925 Sun Jat-sen kuoli. Hän jätti kuomintangille seuraavat käskyt: lujittakaa ystävyyttä Neuvostoliiton kanssa, jatkakaa yhteistyötä Kiinan kommunistien kanssa ja nojautukaa kaikessa toiminnassanne vankasti joukkoihin.

Sun Jat-senilla oli virheitä ja horjahteluja, hänen opissaan oli monia taantumuksellis-utopistisia piirteitä, mutta hän oli kuitenkin innokas isänmaanystävä, joka kävi vallankumouksellista taistelua Kiinan vapaudesta ja riippumattomuudesta. Kuomintangin johtajat pettivät myöhemmin katalasti sen asian, jonka puolesta Sun Jat-sen oli taistellut.

*

Toukokuun viimeisinä päivinä 1925 Kiinassa sattui tapahtumia, jotka panivat alulle vuosien 1925—1927 vallankumouksen.

Minkälaiset olivat tämän vallankumouksen edellytykset, luonne ja erikoisuudet?

Kiinan puolisiirtomaa-asema, Kiinan kansan imperialistinen orjuutus oli Kiinan vallankumouksen ensimmäinen edellytys. Toisena vallankumouksen edellytyksenä oli se seikka, että puolisiirtomaaksi alistetun Kiinan yhteiskunnallis-taloudellisessa järjestelmässä oli säilynyt feodaalisten ja puolifeodaalisten jätteiden herruus ja että maa oli itse asiassa jaettu eri imperialistivaltojen tahtoa täyttävien yksityisten militaristien valta-alueisiin.

Kaiken tämän johdosta Kiinan vallankumouksen ratkaistavina olivat seuraavat toisiinsa kiinteästi liittyneet ja toistensa keskinäisiksi ehdoiksi muodostuneet tehtävät: 1) taistelu riippumattomuudesta, Kiinan muuttamiseksi puolisiirtomaasta riippumattomaksi valtioksi; 2) maassa vallitsevien feodaalisten ja puolifeodaalisten jätteiden hävittäminen sekä ensi tilassa maakysymyksen ratkaiseminen; 3) koko maan kansallinen yhdistäminen.

Toveri Stalin totesi vuonna 1926, että Kiinassa vuonna 1925 alkanut vallankumous oli porvarillis-demokraattinen vallankumous. Mutta hän huomautti, että siihen liittyi joukko erikoisuuksia, jotka erottivat sen aikaisemmista porvarillis-demokraattisista vallankumouksista muissa maissa ja Venäjän vuoden 1905 vallankumouksesta.

"Lenin sanoi, että kiinalaisilla tulee lähiaikoina olemaan oma vuotensa 1905", toveri Stalin korosti. "Eräät toverit ovat ymmärtäneet tämän niin, että kiinalaisilla pitäisi toistua täsmälleen saman, mitä tapahtui meillä Venäjällä vuonna 1905. Lenin puhui vain siitä, että kiinalaisilla tulee olemaan *oma* vuotensa 1905. Tämä merkitsee, että vuoden 1905 vallankumouksen yleisten piirteiden lisäksi Kiinan vallankumouksella tulee olemaan vielä omat erikoiset piirteensä, jotka tulevat painamaan erikoisleimansa Kiinan vallankumoukseen."[1] Mitä nämä erikoispiirteet sitten ovat? Toveri Stalin osoitti kolme erikoisuutta.

"Ensimmäinen erikoisuus on se, että Kiinan vallankumous, joka on porvarillis-demokraattinen vallankumous, on samalla kansallisen vapautuksen vallankumous, jonka kärki suuntautuu vierasmaalaisen imperialismin herruutta vastaan Kiinassa. Tässä se eroaa ennen kaikkea vuoden 1905 vallankumouksesta Venäjällä."[2]

"Kiinan vallankumouksen toinen erikoisuus on se, että kansallinen suurporvaristo on Kiinassa äärimmäisen heikko, että

[1] J. V. Stalin. Teokset. 8. osa, sivut 357—358.
[2] Sama, sivu 358.

se on Venäjän vuoden 1905 aikaista porvaristoa verrattomasti heikompi. Tämä onkin ymmärrettävää. Kun teollisuuden peruslangat on keskitetty vierasmaalaisten imperialistien käsiin, niin Kiinan kansallinen suurporvaristo ei voi olla olematta heikko ja takapajuinen ... Mutta tästä seuraa, että Kiinan vallankumouksen alkuunpanijan ja johtajan osan, Kiinan talonpoikaiston johtajan osan täytyy kiertämättä joutua Kiinan proletariaatin ja sen puolueen käsiin."[1]

Ja Kiinan vallankumouksen kolmas erikoisuus on se, että "Kiinan rinnalla on olemassa ja kehittyy Neuvostoliitto, jonka vallankumouksellinen kokemus ja apu eivät voi olla helpottamatta Kiinan proletariaatin taistelua imperialismia ja feodaalis-keskiaikaisia jätteitä vastaan Kiinassa."[2]

Toveri Stalin osoitti kolme vaihetta Kiinan vallankumouksen kehityksessä: ensimmäinen vaihe oli yleiskansallisen yhtyneen rintaman vallankumous, Kantonin vaihe, jolloin vallankumouksen kärki suuntautui pääasiallisesti imperialismia vastaan; toinen vaihe oli porvarillis-demokraattinen vallankumous, jolloin kansallinen porvaristo loittoni vallankumouksesta ja agraariliike kasvoi kymmenien miljoonien talonpoikien mahtavaksi vallankumoukseksi, — tätä vaihetta nimitetään vuhanilaiseksi vaiheeksi — ja kolmas vaihe oli neuvostovallankumous.

Toveri Stalin, joka piti kysymystä Kiinan vallankumouksen vaiheista merkitykseltään erikoisen tärkeänä, korosti: "Joka ei ole ymmärtänyt sitä, että vallankumouksen kehittyessä on aina tietyt vaiheet, joka ei ole ymmärtänyt sitä, että Kiinan vallankumouksella on kehityksessään kolme vaihetta, hän ei ole ymmärtänyt mitään marxilaisuudesta eikä Kiinan kysymyksestä."[3]

[1] J. V. Stalin. Teokset. 8 osa, sivut 358—359.
[2] Sama, sivu 359.
[3] J. V. Stalin. Teokset. 10. osa, sivut 14—15.

*

Huhtikuun 19 päivänä 1925 japanilaisilla tekstiilitehtailla Tsingtaussa (Shantungin maakunnassa) alkoi työläisten lakko, joka kesti toista kuukautta. Toukokuun 25 päivänä 1925 Tsingtaun japanilaiset santarmit ampuivat työläisten mielenosoitusta. Aseettomien kiinalaisten työläisten ampuminen saattoi liikkeelle Kiinan proletariaatin ja varsinkin Shanghain työläiset.

Toukokuun 30 päivänä Shanghain työväenluokka järjesti vastalausemielenosoituksen Tsingtaun työläisten ampumisen ja myös kiinalaisen työläiskommunistin Hu Tshen-hunin murhan johdosta, jonka japanilainen työnvalvoja oli samoihin aikoihin tehnyt Shanghaissa. Kun aseeton mielenosoituskulkue, jonka riveissä oli paljon naisia ja lapsia, kulki pitkin Nanking-roadia, Shanghain ulkomaalaisten kaupunginosan pääkatua, sitä vastaan tuli ulkomaalainen poliisiosasto. Osastoa komentanut kaupunginosan ulkomaalaisen poliisin englantilainen tarkastaja Everson ei kansainvälisen kaupunginosan valtuuston päämiehen, amerikkalaisen Fasendanin suostumuksesta päästänyt mielenosoittajia eteenpäin. Hän komensi poliisejaan: "Iskekää kuoliaaksi!" Tämän petomaisen verilöylyn seurauksena monet työläiset, heidän vaimonsa ja lapsensa saivat surmansa ja haavoittuivat. Kesäkuun 2 päivänä USA:n ulkoministeriö ilmoitti julkaisemassaan tiedonannossa: "Poliisi toimi kuten asia vaati muodostuneissa olosuhteissa."

Tsingtaussa ja Shanghaissa toimeenpannut ampumiset herättivät valtavan vastalauseliikkeen Kiinan kansan ja ennen kaikkea Kiinan työväenluokan keskuudessa. Jo seuraavana päivänä Shanghaissa alkoi kommunistien järjestämä ja johtama lakko, joka pian, ensi kerran Kiinan historiassa, kasvoi työläisten, ylioppilaiden ja kauppiaiden yleislakoksi. Se kesti kolme kuukautta.

Lakko Shanghaissa jatkui vielä, kun Hongkongin merimie-

het ja satamatyöläiset nousivat kesäkuun 19 päivänä 1925 taisteluun. Kommunistisen puolueen johtamat Kantonin työläiset toivat myös näkyviin solidaarisuutensa Shanghain ja Hongkongin työläisiä kohtaan.

Kesäkuun 23 päivänä Kantonin ja Hongkongin työläisten yhteinen mielenosoituskulkue suuntautui Shaminiin, Kantonin ulkomaisen toimiluvan alueelle. Sen erotti kaupungin kiinalaisesta osasta joki, jonka yli johti silta.

Mielenosoittajat päättivät mennä Shaminiin julistaakseen siellä imperialistivaltojen konsulinvirastojen edustalla vastalauseen Tsingtaussa ja Shanghaissa toimeenpantujen ampumisten johdosta. Kun mielenosoittajien ensimmäiset rivistöt pääsivät keskelle siltaa, ne saivat vastaansa Shaminista konekivääritulen. Lähes 50 ihmistä sai surmansa ja haavoittui sillalla, joitakin suistui jokeen. Paljon haavoittuneita oli myös Kantonin rantakadulla Shakilla, jota imperialistien sotaväki tulitti Shaminista.

Imperialistien toimeenpanema aseettomien kiinalaisten mielenosoittajien ampuminen Shaminista nostatti taisteluun Hongkongin ja Kantonin työläisten laajat joukot. Kommunistisen puolueen johtamina he järjestivät valtavan vastalauselakon ja Hongkongin boikotin. Tuloksena oli, että merimiesten ja lastaajien lakko muodostui suunnattoman tärkeäksi tapahtumaksi. Yli 100.000 ihmistä oli lakossa. Elämä Hongkongissa lamautui. Kaikki työt satamassa pysähtyivät, ulkomaiset laivat seisoivat toimettomina. Lakkolaiset alkoivat muuttaa Hongkongista Kantoniin. Heinäkuun 4 päivään mennessä suurin osa lakossa olleista työläisistä oli lähtenyt Hongkongista.

Hongkongin-Kantonin lakko kesti 16 kuukautta. Se oli vakava isku brittiläiselle imperialismille. Sen lisäksi se sattui vielä samaan aikaan kesällä 1926 itse Englannissa tapahtuneen kaivostyöläisten suuren lakon kanssa.

Hongkongin kauppavaihto oli jo vuoden 1925 syksyyn mennessä supistunut 48 prosentilla edelliseen vuoteen verraten. Englantilaisten hyörylaivayhtiöiden tulot olivat supistuneet puoleen.

Kantoniin muuttaneet Hongkongin työläiset olivat se vallankumouksellinen aines, joka lujitti kommunistisen puolueen asemia Kantonin proletariaatin keskuudessa. Kommunisteista, jotka johdattivat mukanaan mielialaltaan niin vallankumouksellisia joukkoja, tuli entistä merkityksellisempi voima. Osa kuomintangin johtajista alkoi tulla siitä levottomaksi. Kuomintangin oikeistolaiset suhtautuivat lakkolaisiin äärimmäisen vihamielisesti.

Vuoden 1926 alussa imperialistivallat aktivisoivat taistelua Kiinassa kehittymässä ollutta vallankumousta vastaan. Pohjois-Kiinassa olleet japanilaiset maajoukot ja sotalaivasto tekivät useita hyökkäyksiä Fyn Jui-sianin armeijan joukko-osastoja vastaan. Kun Pekingissä pidettiin vastauksena näihin tapahtumiin maaliskuun 18 päivänä 1926 imperialisminvastainen mielenosoitus, niin Pekingin hallituksen pääministerin Tuan Tsi-shuin henkivartiokaarti tulitti sitä. Lähes 100 ihmistä sai surmansa ja haavoittui.

Taantumuksellisten militaristien sotajoukkojen onnistui samaan aikaan aiheuttaa Fyn Jui-sianin armeijalle joitakin tappioita ja ahdistaa se Pekingistä länteen, Tshaharin ja Suijuanin maakuntiin.

Japanin sekaantuminen kansalliseen vapaustaisteluun ja ampuminen Pekingissä todistivat taantumuksen siirtyneen hyökkäykseen. Tätä tilannetta hyväkseen käyttäen Kiinan porvaristo, joka osallistui yhtenäiseen yhteiskansalliseen rintamaan, teki yrityksen vallankumouksen hillitsemiseksi. Maaliskuun 20 päivänä 1926 kuomintangin oikeistolaiset, joiden johdossa oli Tshiang Kai-shek, yrittivät Kantonissa tehdä vastavallankumouksellisen kaappauksen.

Tshiang Kai-shek, Nankingin diktatuurihallituksen tuleva päämies, Kiinan työläisten ja talonpoikien pyöveli, oli vuonna 1926 vasta uransa alussa. Nuoruudenaikaiset pimeät finanssivehkeilyt pörssissä auttoivat Tshiang Kai-shekia solmimaan kiinteitä yhteyksiä Shanghain pankkiireihin. Kiinalaisille pörssiherroille ja tehtailijoille oli edullista saada kuomintangin johtoon oma miehensä. Juuri he lähettivätkin Tshiang Kai-shekin Kantoniin Sun Jat-senin luo. Heidän tukensa ja Tshiang Kai-shekin oma jo merkittävä kokemus osallistumisesta poliittisiin juonitteluihin auttoivat Tshiang Kai-shekia pääsemään huomattavaan asemaan Kantonissa. Hän johti kuomintangin oikeistosiipeä. Maaliskuun tapahtumat muodostuivat Tshiang Kai-shekin ensimmäiseksi suureksi vastavallankumokselliseksi esiintymiseksi. Hän toi Kantoniin itselleen uskolliset sotajoukkonsa ja ryhtyi vangitsemaan kommunisteja. Tällä kertaa yritys vallankumouksen hillitsemiseksi ei onnistunut, sillä voimasuhde ei vielä ollut kuomintangin oikeistolaisille edullinen; Tshiang Kai-shekin oli pakko perääntyä. Yhtenäinen kansallisrintama kuomintangin ja kommunistisen puolueen välillä säilyi. Vaikka kuomintangin oikeistosiiven vaikutus maaliskuun 20 päivän tapahtumien seurauksena kasvoikin, niin porvaristo, jolla ei ollut käytettävissään riittävästi voimia, ei kuitenkaan vielä rohjennut lopullisesti katkaista välejä kommunistien kanssa.

Kesällä 1926 militaristien keskinäinen taistelu Koangtungin naapurimaakunnassa Hunanissa sai aikaan Kantonille edullisen strategisen tilanteen. Kantonin hallitus piti eräänä ensivuoroisena tehtävänään koko Kiinan yhdistämistä. Kansallinen porvaristo pyrki etujensa mukaisesti tekemään lopun Kiinan poliittisesta pirstoutuneisuudesta, joka häiritsi kansallisen kapitalismin varttumista. Ja kommunistisen puolueen johtamat työtätekevät joukot kannattivat maan yhdistämistä, koska vain yhtenäinen Kiina saattoi saavuttaa riippumattomuuden imperialistivalloista.

Aseelliset voimansa muodostettuaan Kantonin hallitus päätti aloittaa vallankumouksellisen sodan pohjoisia militaristeja vastaan. Niin järjestettiin kansallisvallankumouksellisen armeijan Pohjoinen sotaretki.

Kiinan kommunistinen puolue piti valmisteltua Pohjoista sotaretkeä kansallisvallankumouksellisena oikeutettuna sotana ja osallistui siihen mitä aktiivisimmin.

Heinäkuun 10 päivänä 1926 Kvangtungin maakunnasta lähti hyökkäämään pohjoiseen seitsemän kansallisvallankumouksellisen armeijan armeijakuntaa, joiden yhteinen miesluku oli 60.000.

Kantonin hallituksen järjestämällä Pohjoisella sotaretkellä oli Kiinan vallankumouksellisen liikkeen myöhemmälle kehitykselle ensiarvoinen merkitys. Toveri Stalin on todennutkin, että sotatekijällä on Kiinan vallankumouksessa ollut poikkeuksellisen tärkeä osuus.

Toveri Stalin on sanonut: ”Aikaisemmin, XVIII ja XIX vuosisadoilla, vallankumoukset alkoivat niin, että tavallisesti nousi suurimmaksi osaksi aseeton tai huonosti aseistettu kansa kapinaan, ja se törmäsi yhteen vanhan valtakomennon armeijan kanssa, jonka se pyrki hajoittamaan tai ainakin osittain vetämään omalle puolelleen. Tämä oli vallankumouksellisten purkausten tyypillinen muoto menneisyydessä. Aivan samoin tapahtui meillä Venäjällä vuonna 1905. Kiinassa asiat ovat menneet toisin. Kiinassa on vanhan hallituksen sotajoukkoja vastassa ei aseeton, vaan aseistettu kansa sen vallankumouksellisen armeijan hahmossa. Kiinassa taistelee aseistettu vallankumous aseistettua vastavallankumousta

vastaan. Tämä on muuan Kiinan vallankumouksen erikoisuuksista ja muuan sen etuisuuksista. Siinä piilee myös Kiinan vallankumouksellisen armeijan erikoinen merkitys."[1]

Kansallisvallankumouksellisen armeijan komentajien ja komissaarien joukossa oli myös kommunisteja: Tshu De, Tshou En-lai, Lin Tsu-han, Je Tin, Lin Piao ym. Mutta päällystön valtavan enemmistön muodostivat kuitenkin kuomintangilaiset. Mitä tulee poliittisen osaston työhön, niin se oli huomattavalta osaltaan keskitetty kommunistien ja kuomintangin vasemmistolaisten käsiin. Armeijan poliittisessa osastossa toimi mm. tunnettu demokraatti Kuo Mo-jo, kirjailija ja suuri historioitsija.

Sotaretkelle lähdettyään kansallisvallankumouksellinen armeija murskasi Keski-Kiinassa hallinneen militaristin U Peifun, englantilais-amerikkalaisten imperialistien käskyläisen, sotajoukot. Kantonin joukot valtasivat taisteluissa Tshangshan, Hunanin maakunnan keskuksen, ja vapauttivat elokuun kuluessa koko Hunanin maakunnan. Tshangshasta osa Kantonin armeijaa eteni kauemmaksi pohjoiseen, pääsi Kiinan tärkeimmän joen Jangtsen ("Keltaisen virran") alueelle ja valtasi kolme kaupunkia, Hankoun, Hanjangin ja Vutshangin, jotka tunnettiin yhteisellä nimellä "Vuhan". Tänne Vuhaniin siirtyi kansallisvallankumouksellinen hallitus Kantonista vuoden 1927 alussa. Kansallisvallankumouksellisen armeijan toinen osa kääntyi Tshangshasta itään ja valtasi Nantshangin, Kiangsin maakunnan pääkaupungin. Tämä kolonna piti suuntanaan Kiinan suurinta teollisuus- ja kauppakeskusta, ulkomaisen pääoman linnoitusta Shanghaita.

Kansallisvallankumouksellisen armeijan voittoihin oli pääasiallisena selityksenä se, että Pohjoinen sotaretki sai kansallisen vapaussodan muodon. Se herätti kansanjoukot, nostatti ne taisteluun. Väestö otti Kvangtungista lähteneen armeijan riemulla vastaan. Vallankumouksellisten sotajoukkojen lähestyessä työläiset, talonpojat ja kaupunkien köyhälistö ryhtyivät kaikkiin toimenpiteisiin militaristien selustan heikentämiseksi.

[1] J. V. Stalin. Teokset. 8. osa, sivu 363.

Kommunistisen puolueen osuus kansallisvallankumouksellisessa armeijassa oli valtava; se suoritti suurta työtä poliittisten osastojen järjestämiseksi joukko-osastoihin. Nämä poliittiset osastot suorittivat poliittista kasvatustyötä sekä armeijassa että väestön keskuudessa. Kiinan kommunistit käyttivät hyväkseen sitä voittoisan taistelun kokemusta, jonka Punainen Armeija oli saanut kansalaissodassa Neuvosto-Venäjällä.

Vapautetuille alueille perustettiin kuomintangin puoluejärjestöjen rinnalle kommunistisen puolueen ja kommunistisen nuorisoliiton soluja. Kommunistit yhdistivät työläisiä ammattiliittoihin ja talonpoikia talonpoikaisliittoihin perustaen myös talonpoikien komiteoita.

Kiinan kansa oli heräämässä uuteen elämään ja taisteluun. Kaikkialla, minne kansallisvallankumouksellinen armeija saapui, nousi joukkoliikkeen valtava aalto. Kaikkialle syntyi erilaisia joukkojärjestöjä, mm. Neuvostoliiton ystävien seuroja. Talonpojat alkoivat esittää tilanomistajille vaatimuksia vuokramaksun alentamisesta. Ammattiliittoihin liittyneet työläiset kävivät taistelua aineellisen asemansa parantamiseksi, työpäivän lyhentämiseksi, palkkojen korottamiseksi jne. Myös naiset, jotka Kiinan puolifeodaalisissa ja patriarkaalisissa oloissa elivät syrjäytettyinä ja vailla oikeuksia, ottivat aktiivisesti osaa vallankumoukseen.

Vapautetulla alueella saatettiin voimaan demokraattinen järjestys. Säädettiin sananvapaus-, kokoontumisvapaus ja painovapaus. Voittoisasti pohjoiseen etenevä armeija alkoi jättää vapautetulle alueelle poliittisia työntekijöitään, jotka

perustivat uuden demokraattisen vallan elimiä, julkaisivat vallankumouksellista kirjallisuutta jne.

Tammikuun 4—5 päivinä 1927 kansanjoukot, ennen kaikkea Hankoun ja Hanjangin proletariaatti, valtasivat Liu Shaotsin (Kiinan keskuskansanhallituksen nykyisen varapuheenjohtajan) johtamina Hankoun englantilaisen toimilupa-alueen ja palauttivat sen Kiinalle. Muutaman päivän kuluttua Kiinan käsiin siirtyi myös Tsiutsianin englantilainen toimilupa-alue.

Miten voimakas oli kansallisen vapausliikkeen nousu, näkyy osaksi siitäkin, että imperialistien oli pakko tehdä eräitä myönnytyksiä. Vartavasten Pekingiin saapuneen Englannin edustajan, Englannin Pekingin lähetystön neuvonantajan O'Malleyn ja kansallisen vallankumoushallituksen ulkoministerin Tshen Ju-shenin välillä allekirjoitettiin sopimus, jossa Englannin imperialistit tunnustivat Hankoun ja Tsiutsianin toimilupiensa siirtymisen takaisin Kiinan käsiin. Ennenkuulumaton nousu Kiinan imperialisminvastaisessa liikkeessä pakotti Englannin hallitsevat piirit luovimaan. Käymällä neuvotteluja ja lupaamalla joitakin myönnytyksiä ne yrittivät "auttaa" kuomintangia ja perustivat laskelmansa, eivätkä aiheettomasti, kuomintangin oikeistolaisten, ensi tilassa Tshiang Kai-shekin tukeen.

Kiinan vallankumouksen kehityksen näköaloista puhuessaan toveri Stalin asetti kysymyksen Kiinan tapahtumien kehityksen kahdesta tiestä.

"J o k o kansallinen porvaristo lyö proletariaatin hajalle, tekee sopimuksen imperialismin kanssa ja lähtee sen kanssa yhdessä sotaretkelle vallankumousta vastaan tehdäkseen siitä lopun pystyttämällä kapitalismin herruuden;

t a h i proletariaatti työntää syrjään kansallisen porvariston, lujittaa hegemoniaansa ja johdattaa mukaansa työtätekevien miljoonajoukot kaupungeissa ja maaseudulla voittaakseen kansallisen porvariston vastarinnan, saavuttaakseen täydellisen voiton porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa ja siirtääkseen sen myöhemmin vähitellen sosialistisen vallankumouksen raiteille kaikkine siitä johtuvine seurauksineen." Ja edelleen toveri Stalin osoitti, että "taistelu näiden vallankumouksen kahden tien välillä on Kiinan vallankumouksen luonteenomainen piirre."[1]

Kantonista Vuhaniin (Hankoun kaupunkiin) siirtyneen kansallisen hallituksen ympärille alkoivat ryhmittyä koko Kiinan vallankumoukselliset voimat.

Vuhanin vastapainoksi tuli Nantshangista, minne Tshiang Kai-shekin päämaja oli asettunut, kuomintangin oikeistolaisten voimien kokoontumispaikka. Siellä valmisteltiin proletariaatille annettavaa iskua ja haudottiin suunnitelmia vallankumouksen tukahduttamiseksi.

Hyökkäystä jatkaessaan kansallisvallankumouksellinen armeija murskasi U Pei-fun sotajoukot murskattuaan myös hänen liittolaisensa kenraali Sun Tshuan-fanin joukot. Kansallisvallankumouksellisten joukko-osastot lähestyivät Shanghaita. Shanghaissa proletariaatti kävi lakkaamatta taistelua. Tämän taistelun tarkoituksena oli auttaa kansallisvallankumouksellista armeijaa vapauttamaan kaupunki.

Kolme kertaa Shanghain proletariaatti nousi aseelliseen kapinaan. Ensimmäinen näistä kapinoista tapahtui jo lokakuun 24 päivänä 1926. Kiinan taantumus kukisti sen julmasti. Shanghain proletariaatti löysi kuitenkin itsestään voimia uusiin esiintymisiin.

Helmikuussa 1927 tapahtui toinen kapina. Sekin kukistettiin.

Maaliskuussa, kun kansallisvallankumouksellisen armeijan joukko-osastot lähestyivät Shanghaita, kommunistinen puolue kehoitti Shanghain proletariaattia yleislakkoon koko kau-

[1] J. V. Stalin. Teokset. 9. osa, sivut 221—222.

3

pungin elämän lamauttamiseksi, mikä tekisi sen valtaamisen kansallisvallankumouksellisille sotajoukoille helpommaksi. Tämä lakko kehittyi aseelliseksi kapinaksi, ja maaliskuun 21 päivänä Shanghain proletariaatti valtasi kaupungin omiin käsiinsä. Militaristien sotajoukot pakenivat Nankingin suuntaan Shanghain aseistettujen työläisten takaa-ajamina. Seuraavana päivänä, maaliskuun 22 päivänä 1927, kansallisvallankumouksellisen armeijan etujoukot jo marssivat Shanghaihin.

Viesti Shanghain valtauksesta kiiri yli koko maailman. Neuvostoihmisten suhtautumisen tähän tapahtumaan ilmaisi erinomaisesti runoilija Vladimir Majakovski:

Ja karjaisin
hyljäten pois
runolauseet
kuin Jerikon torviin
puhaltain:
— Toverit,
armeijat
kantonilaiset
ovat valloittaneet
Shanghain!
Kuin riukua
käsissäni
jännittäin,
niin kasvoi suosio
yhtenänsä,
Viis,
kymmenen,
viisitoista minuuttia näin
Jaroslavlin hakkaavan
kämmeniänsä.

Nankingiin vetäytyneet militaristien joukot eivät pysyneet siellä kauan. Maaliskuun 23 päivänä 1927 kansallisvallankumouksellinen armeija valtasi Nankingin pakottaen militaristijoukkiot pakenemaan kauemmaksi pohjoiseen.

Näiden olosuhteiden vallitessa USA:n ja Englannin imperialistit päättivät sekaantua avoimesti taisteluun vaikuttaakseen kansalliseen porvaristoon ja jouduttaakseen sen siirtymistä vastavallankumouksen leiriin. Rappeutuneen ja lyödyn militaristiarmeijan upseerit ja sotamiehet alkoivat ennen Nankingista perääntymistään rosvota kaupunkia ,ja rauhallisten asukkaiden kimppuun hyökätessään he murhasivat joitakin Englannin kansalaisia sekä erään amerikkalaisen. Tähän ulkomaalaisten murhaan tarttuen Jangtse-joella seisseiden USA:n ja Englannin sotalaivojen päällystö antoi maaliskuun 24 päivänä 1927 käskyn Nankingin tulittamisesta kuuden tuuman tykeillä. Amerikkalaiset ja englantilaiset laivat suuntasivat tykkitulen rauhalliseen kaupunkiin. Noin 1.000 ihmistä sai surmansa ja haavoittui. Kaupungille aiheutettiin huomattavia vaurioita. Amerikkalainen amiraali Williams ei mitenkään tahtonut suoda englantilaisille häpeällistä aloitteentekijän "kunniaa" tässä veriteossa. Hän kumosi kyynillisesti huhut, joiden mukaan englantilaiset olivat yllyttäneet amerikkalaisen amiraali How'n avaamaan tulen. "Me aloitimme", hän julisti.

Huhtikuun 11 päivänä imperialistivallat jättivät Vuhanin kansallishallitukselle yhteisen nootin, jossa ilman mitään perusteita sälytettiin sen kannettavaksi vastuu Nankingissa jo ennen kansallisvallankumouksellisen armeijan sinne tuloa saapuneista murhista ja ryöstöistä. Tähän noottiin sisältyi uhkaus, että mikäli useita vaatimuksia — "syyllisten" rankaisemisesta, kirjallisesta anteeksipyynnöstä ja vahingonkorvauksista kärsimään joutuneille — ei täytetä, niin vallat ryhtyvät tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Amerikkalaisen ja englantilaisen laivaston toimeenpanema Nankingin pommitus teki imperialisteille tarpeellisen vaikutuksen Kiinan porvaristoon.

Näitä tapahtumia luonnehtiessaan toveri Stalin kirjoitti: "Nankingin pommitus oli tässä suhteessa signaalina uuteen rajankäyntiin taistelevien voimien välillä Kiinassa. Nankingia tulittaessaan ja uhkavaatimuksen esittäessään imperialistit tahtoivat sanoa, että he etsivät kansallisen porvariston tukea yhteistä taistelua varten Kiinan vallankumousta vastaan."

Ja tätä tukea Kiinan porvaristolta imperialistit saivat pian. Huhtikuun 12 päivänä Tshiang Kai-shek, joka komensi kuomintangin sotajoukkoja, pani Shanghaissa ja Nankingissa toimeen vastavallankumouksellisen kaappauksen. Shanghain työläisten mielenosoitusta ammuttiin Tsiang Kai-shekin käskystä, kommunisteja pidätettiin joukottain ja murhattiin katalasti. Myös Kantonissa tapahtui vastavallankumouksellinen kaappaus.

Huhtikuun 18 päivänä kuomintangin oikeistolaiset, jotka olivat tahranneet kätensä kansan vereen, muodostivat Nankingiin hallituksen, jonka johtoon tuli Kiinan kansan ylin pyöveli, katala kavaltaja Tshiang Kai-shek. Se alkoi nimittää itseään Nankingin hallitukseksi. Nämä tapahtumat merkitsivät, kuten toveri Stalin totesi, "kansallisen porvariston luopumista vallankumouksesta, kansallisen vastavallankumouksen keskuksen syntymistä ja kuomintangin oikeistolaisten sopimusta imperialismin kanssa Kiinan vallankumousta vastaan".[1]

Kaksi tekijää määräsi Kiinan porvariston luopumisen vallankumouksesta: ". . . toisaalta vallankumouksen voimakas

[1] J. V. Stalin. Teokset. 9. osa, sivu 225.

nousu, toisaalta taas imperialistien painostus Shanghaissa eivät voineet olla ajamatta Kiinan kansallista porvaristoa vastavallankumouksen leiriin . . ."[1]

Mutta tähän ei vallankumous Kiinassa päättynyt. Se siirtyi kehityksensä toiseen vaiheeseen, joka on saanut nimekseen Vuhanin vaihe, sen vallankumouskeskuksen nimen mukaan, joka jäi olemaan Kiinan kansallisen porvariston petoksen jälkeenkin.

Toveri Stalin kirjoitti, että Kiinan porvariston petoksen jälkeen Kiinan vallankumous "astui kehityksensä toiseen vaiheeseen, että alkoi käänne *yleiskansallisen* yhtyneen rintaman vallankumouksesta *työläisten* ja *talonpoikien* monimiljoonaisten joukkojen vallankumoukseen, *agraari*vallankumoukseen . . ."[2]

Vuhanin vallankumouskeskuksen valta ulottui Hunanin, Hupen ja Kiangsin maakuntiin. Idästä ja etelästä sitä uhkasivat vastavallankumouksellisen Nankingin hallituksen sotajoukot, lännestä Sy Tshuanin militaristit ja pohjoisesta Tshang Tso-lin. Voimakkain vastustaja oli Mantshurian hallitsija Tshang Tso-lin, Kiinan vallankumouksen vanha vihollinen.

Mikä oli vallankumouksen toisen vaiheen erikoisuus?

Puheessaan NKP(b):n keskuskomitean ja keskuskontrollikomission täysistunnossa elokuun 1 päivänä 1927 toveri Stalin sanoi:

"Kun ensimmäiselle vaiheelle oli ominaista se, että vallankumouksen kärki suuntautui pääasiallisesti ulkomaista imperialismia vastaan, niin toisen vaiheen luonteenomaisena piirteenä on se tosiseikka, että vallankumous suuntaa kärkensä pääasiallisesti sisäisiä vihollisia ja ennen kaikkea feodaaleja, feodaalista järjestelmää vastaan."[3]

[1] J. V. Stalin. Teokset. 9. osa, sivut 225—226.
[2] Sama, sivu 226.
[3] J. V. Stalin. Teokset. 10. osa, sivu 25.

Tämä ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että ensimmäinen vaihe olisi täyttänyt tehtävän — maan vapauttamisen imperialismista. "Ratkaisiko ensimmäinen vaihe tehtävänsä ulkomaisen imperialismin kukistamisesta?" kysyi toveri Stalin. "Ei, ei ratkaissut. Se jätti tämän tehtävän suorittamisen perinnöksi Kiinan vallankumouksen toiselle vaiheelle. Se antoi vain vallankumouksellisille joukoille ensimmäisen sysäyksen imperialismia vastaan lopettaakseen vyörynsä ja siirtääkseen tämän asian tulevaisuudelle."[1]

Mitä tulee luokkien voimasuhteeseen vallankumouksen toisessa vaiheessa, niin sen määräsivät seuraavat seikat.

Kansallinen porvaristo oli pettänyt vallankumouksen. Vallankumouksen liikkeellepanevina voimina pysyivät proletariaatti, talonpoikaisto ja kaupunkien pikkuporvaristo. Kiinan ainoana vallankumouskeskuksena pysyi tässä vaiheessa Vuhan. Vuhanin hallitukseen kuului kuomintangin vasemmistolaisia, jotka olivat pikkuporvariston ja pikkuporvarillisen sivistyneistön edustajia. Kommunistisella puolueella oli Vuhanin hallituksessa kaksi edustajaansa.

Vuhanin hallituksen vallan alaisissa kaupungeissa alkoi työväenliike kehittyä. Työläiset vaativat parannuksia asemaansa, työpäivän lyhentämistä ja palkankorotuksia. He alkoivat hyökätä työnantajia vastaan, eivätkä ainoastaan ulkomaisia, vaan myös kiinalaisia isäntiään vastaan. Kiinan proletariaatti koki ennenkuulumattoman nousun. Hankouhun matkusti vallankumouksellisia työläisiä Kiinan joka kolkasta, ja sinne saapui myös kansainvälisen proletariaatin valtuuskuntia. Toukokuussa Vuhanissa avattiin Tyynen valtameren maiden ammattiliittokonferenssi, jossa valittiin Tyynen valtameren maiden ammattiliittojen sihteeristö. Kesäkuun lopulla Vuhanissa pidettiin Kiinan ammattiliittojen IV edustajakokous.

[1] J. V. Stalin. Teokset. 10. osa, sivu 25.

Niissä maakunnissa, joihin Vuhanin hallituksen valta ulottui, sai agraarivallankumous erikoisen laajat mittasuhteet. Näiden maakuntien (Hunanin, Hupen ja Kiangsin) yhteiskunnallis-taloudelliselle rakenteelle oli kuvaavaa suurtilallisten erikoisen korkea osuus maanomistuksessa ja se seikka, että maaseutuväestön perusjoukon muodostivat maata omistamattomat talonpojat. Talonpojat vuokrasivat useissa tapauksissa maata suurtilallisilta. Talonpoikaisliittojen jäsenmäärä näissä maakunnissa lisääntyi. Hupen maakunnassa oli maaliskuussa 1927 näissä liitoissa 800.000 jäsentä, toukokuussa jo 2—2,5 miljoonaa. Hunanissa oli toiminnassa 7.000 talonpoikaisjärjestöä ja niissä jäseniä 5 miljoonaa. Kaikkiaan näissä kolmessa maakunnassa laskettiin olevan yli 10 miljoonaa talonpoikaisliittoihin järjestäytynyttä talonpoikaa.

Vallankumouksen toisessa vaiheessa talonpojat eivät enää rajoittuneet niihin vaatimuksiin, joita he aikaisemmin esittivät. He eivät enää tyytyneet vaatimukseen vuokramaksun alentamisesta. Talonpojat alkoivat ottaa tunnuksekseen suurtilallisten maiden pakkoluovutuksen, ja eräillä alueilla he toteuttivat vaatimuksensa omasta aloitteestaan.

"Mitä laajimmat talonpoikaiston joukot ovat nousseet ja toteuttavat historiallista tehtäväänsä. Maaseudulla piillyt demokratian voima kukisti feodalismin voimat. Feodalismin vallan kukistaminen on kansallisen vallankumouksen todellinen päämäärä. Sen kansallisen vallankumouksen asian, jonka puolesta Sun Jat-sen kävi taistelua 40 vuotta elämästään ja jonka hän tahtoi suorittaa mutta ei suorittanut loppuun, talonpojat veivät päätökseen muutaman kuukauden kuluessa. Muutaman kuukauden kuluessa talonpojat kumosivat luonteeltaan feodaalisen ja patriarkaalisen luokkaherruuden ja horjuttivat sen perustaa . . . Tämä on erinomainen saavutus, johon oli pyritty ei ainoastaan viimeisten 40 vuoden aikana, vaan jo muutamien vuosituhansien kuluessa", kirjoitti Mao

Tse-tung, joka silloin johti talonpoikien taistelua feodalismia vastaan, talonpoikaiston liikettä Hunanissa käsittelevässä kirjeessään, joka julkaistiin Kiinan kommunistisen puolueen pää-äänenkannattajassa Siandaossa.

Vuhanin hallituksen olisi pitänyt ottaa huomioon tämä vallankumouksen toisen vaiheen erikoisuus ja käydä käsiksi maakysymyksen ratkaisemiseen. Mutta Vuhanin hallitus ei sitä tehnyt.

Kiinan vallankumouksen toista vaihetta käsittelevissä teoksissaan toveri Stalin korosti, että Kiinan työläisten tarpeiden tyydyttämistä ei saanut lykätä tuonnemmaksi, että oli välttämätöntä tyydyttää viipymättä talonpoikaiston vaatimukset, että maakysymys oli ratkaistava. Tämän lisäksi toveri Stalin sanoi, että Kiinan kommunistien tuli tehdä mahdollisimman tarmokkaasti työtä Vuhanin armeijan sisällä luodakseen sinne luotettavia joukko-osastojaan.

Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean silloinen johto, jonka kärjessä oli myöhemmin petturiksi paljastettu kansan vihollinen Tshen Tu-siu, noudatti oikeisto-opportunistista linjaa. Tshen Tu-siu tulkitsi yhteisrintaman kommunistisen puolueen täydelliseksi ja ehdottomaksi alistamiseksi kuomintangin tahtoon. "Yhtenäisyyden säilyttämiseksi kuomintangin kanssa" Tshen Tu-siu luopui kuomintangin arvostelemisesta uhraten kommunistisen puolueen itsenäisyyden. Tshen Tu-siu hylkäsi jokaisen toimenpiteen, joka saattoi olla kuomintangille vastenmielinen. Kiinan kommunistisen puolueen opportunistinen johto takertui Vuhanin kuomintangilaisten häntään. Kommunistiset työläiset ja talonpoikaisliittojen toimihenkilöt, työntekijät, jotka olivat välittömästi yhteydessä joukkoihin, saivat taistelussaan vastaansa keskuskomitean Tshen Tu-siun johtaman osan.

Mao Tse-tung ja joukko muita keskuskomitean jäseniä kävi taistelua Tshen Tu-siuta vastaan.

Tshangshasta lähettämässään kirjeessä Mao Tse-tung kirjoitti: "Talonpoikaisliikkeen nykyinen nousu muodostaa tavattoman merkityksellisen probleeman, sillä lähitulevaisuudessa se on aiheuttava liikkeen muutamien satojen miljoonien talonpoikien keskuudessa ... Sen muodot tulevat olemaan harvinaisen myrskyisät, pyörremyrskyä tai rankkasadetta muistuttavat ... talonpojat tulevat repimään rikki kaikki heitä sitovat tiet ja rientämään vapautuksen tielle ... Kaikki vallankumoukselliset puolueet ja vallankumoukselliset tulevat käymään läpi koetuksen näiden joukkojen silmien edessä."

Vastauksena opportunisteille, jotka huusivat "mutkista", niinsanotuista "ylilyönneistä" talonpoikaisliikkeessä ja jotka olivat säikähtäneet agraarivallankumouksen "äärimmäisyyksiä", Mao Tse-tung sanoi: "Vallankumous ei ole mitään päivälliskutsuseremoniaa, ei kirjallisten tuotteiden kirjoittamista, ei taulujen piirtämistä eikä koruompelua, sitä ei voida suorittaa niin hienosti ja niin kevyesti, ettei joitakin ihania koristuksia särjettäisi, sitä ei voida suorittaa hellästi, vähitellen, varovaisesti, kunnioittavasti ja peräänantavasti."

Agraarivallankumouksen laajentuessa ja Kiinan proletariaatin luokkataistelun kiihtyessä, Vuhanin hallituksen yhdessä opportunisti Tshen Tu-siun kanssa kaikin keinoin pidättäessä ja kahlehtiessa joukkoliikettä Vuhanin armeijan taantumukselliset kenraalit alkoivat järjestää vastavallankumouksellisia kaappauksia.

Toisaalta joukkoliikkeen kasvua säikähtäneenä, toisaalta taas Kiinan suurporvariston ja imperialistien vaikutuksen alaisena Vuhanin hallitus itse luisui yhä kauemmaksi avoimen taantumuksen puolelle.

Kommunistinen puolue, joka ei tahtonut ottaa kantaakseen vastuuta rikollisesta peräänantamisesta taantumukselle, kutsui heinäkuun 4 päivänä 1927 edustajansa pois Vuhanin hallituksesta.

Heinäkuun 15 päivänä kommunistinen puolue ilmoitti julistuksessaan, että se eroaa hallituksesta, mutta pysyy kuomintangissa ja tulee vastaisuudessakin tukemaan Vuhanin hallitusta niissä sen toimenpiteissä, jotka tulevat olemaan todella vallankumouksellisia. Tässä julistuksessa sanottiin, että mikäli kuomintangin johto ja kansallinen hallitus tulevat todella taistelemaan imperialismia, militarismia, feodalismia ja taantumuksellisia salaliittoja vastaan, sikäli Kiinan kommunistinen puolue tulee antamaan täydellisen tukensa näille kansallisen hallituksen vallankumouksellisille toimenpiteille.

Eräät tunnetut kuomintangin vasemmistolaiset yhtyivät silloin tähän kommunistien näkökantaan, esimerkiksi Sun Jat-senin leski Sun Tsin-lin. Vuhanin kuomintang-johtajien enemmistö lähti kuitenkin yhteisrintaman hajoittamisen rikolliselle tielle. Heinäkuun 17 päivänä Vuhanin kenraalit aloittivat hyökkäyksen työväenliittoihin ja kommunistisen puolueen järjestöihin, ja heinäkuun 26 päivänä kuomintangin toimeenpaneva keskuskomitea julisti virallisesti katkaisevansa välinsä kommunistisen puolueen kanssa. Kuomintangin vasemmistolaisten ja kommunistisen puolueen vallankumouksellinen liitto lakkasi olemasta.

Kun Vuhanin päämiehet olivat lopettaneet yhteistoiminnan kommunistien kanssa, niin kommunistinen puolue kutsui kansanjoukkoja taisteluun vallankumouksen pelastamiseksi. Kommunistisen puolueen kutsu sai vastakaikua todellisten vallankumouksellisten keskuudessa Vuhanin armeijassa.

Elokuun 1 päivänä 1927 Nantshangissa nousi kapinaan kaksi kansallisvallankumouksellisen armeijan joukko-osastoa, joiden komentajina olivat He Lun ja Je Tin. Ne valtasivat kaupungin ja järjestivät vallankumouskomitean. Vuoden 1927 elokuun 1 päivästä tuli kommunistisen puolueen johta-

man Kiinan todellisen kansanarmeijan syntymäpäivä, sillä Nantshangissa kapinaan nousseista joukko-osastoista tuli myöhemmin ydinjoukko Kiinan Punaiseen armeijaan, joka sittemmin muutettiin Kiinan Kansanvapautusarmeijaksi.

Vallattuaan Nantshangin kapinalliset takavarikoivat suurporvariston varat pankeista ja pitivät vallan käsissään kaupungissa muutamia päiviä.

Nantshangiin muista kaupungeista saapuneet kuomintangin sotajoukot ja myös imperialistivaltojen taisteluun sekaantumisen uhka pakottivat He Lunin ja Je Tinin jättämään Nantshangin.

He Lun ja Je Tin lähtivät Kijangsin maakunnan kautta sotaretkelle etelään, Kvantungiin. Siirryttyään Kvantungin maakunnan maaseutualueille He Lunin ja Je Tinin joukko-osastot aloittivat siellä sissitaistelun. Samaan aikaan, elokuun 7 päivänä 1927, pidettiin Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean salainen ylimääräinen elokuun kokous. Kokouksessa syrjäytettiin petturi Tshen Tu-siu puolueen johdosta ja hänet erotettiin keskuskomiteasta.

Vallankumouksellisten joukko-osastojen tärkeimmäksi tukikohdaksi muodostuivat siihen aikaan Tsinganshanin vuoret Hunanin ja Kijangsin maakuntien rajalla (Kaakkois-Kiinassa). Jo elokuussa 1927 Hunanin maakunnassa puhkesi laaja talonpoikaiskapina, jota johtivat kommunistit, Mao Tse-tung kärjessä. Kapinaan osallistuneista talonpojista, työläisistä ja sotilaista Mao Tse-tung muodosti syyskuussa joukko-osaston, joka sai nimekseen "ensimmäisen työläis- ja talonpoikaisarmeijan ensimmäinen divisioona". Tultuaan tämän joukko-osaston kanssa Tsinganshanin vuoristoon Mao Tse-tung järjesti siellä marraskuussa 1927 ensimmäisen neuvostohallituksen Tshalinin piirikuntaan.

Saman kuukauden aikana julistettiin neuvostovalta Haifynissa ja Lufynissa, kahdessa piirikunnassa Kvantungin maa-

kunnan kaakkoisosissa. Sinne syntyi Hailufynin neuvostotasavalta, joka käsitti 50 kyläneuvostoa. Neuvostot takavarikoivat suurtilallisten maat, hävittivät peltoja erottavat raja-aidat ja toimeenpanivat tasoittavan maanjaon. Hailufynin tasavaltaa johti kvantungilainen kommunisti Pyn Pai.

Joulukuun 10 ja 11 päivien välisenä yönä 1927 kommunistinen puolue järjesti Kvantungin maakunnan pääkaupungissa Kantonissa vallankumouksellisen kapinan. Etelä-Kiinan suurimmassa teollisuus- ja kauppakeskuksessa, Kantonissa, joka oli Kiinan vallankumouksen kehto, nostettiin neuvostojen punainen lippu.

Kantonin kapina oli tapahtuma, jolla oli suunnattoman tärkeä merkitys. Suurta osaa kapinassa esittivät Kantonissa olleet entiset Hongkongin lakkolaiset.

Kapinan aattona Kantonissa oli käynnissä kiihkeä taistelu vallasta yksityisten militaristien kesken. Tämän militaristien taistelun aikana Kantonin kommunistit kutsuivat työläisiä kapinaan. Sen valmisteluja suoritettiin myös 11. suojeluskorykmentissä, joka yhtyi kapinallisiin. Perustettiin työläisten vartiojoukkoja ja punakaartin osastoja. Kapina alkoi kello 3 yöllä joulukuun 11 päivän vastaisena yönä. Aamulla joulukuun 11 päivänä Kantonin tärkeimmät virastot — lennätinlaitos, posti jne. — siirtyivät punakaartin käsiin, ja joulukuun 12 päivänä kapinalliset olivat vallanneet jo miltei koko kaupungin. Sinä päivänä pidettiin Kantonin keskuspuistossa joukkokokous, jossa perustettiin Kantonin kansankomissaarien neuvosto.

Kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajaksi nimitettiin Su Tshaotshen, Hongkongin-Kantonin lakon johtaja vuosina 1925—1926; maatalousasiain kansankomissaariksi nimitettiin Pyn Pai; sota-asiain kansankomissaariksi Tshan Tai-lei, eräs Kiinan kommunistisen nuorisoliiton entisistä organisaattoreista, josta sittemmin oli tullut puolueen Kvantungin

komitean johtaja. Tshan Tai-lei ei kuitenkaan päässyt osallistumaan hallituksen työhön. Vastavallankumouksellinen sotilasosasto murhasi hänet samana päivänä hänen kokouksesta palatessaan. Hänen tilalleen nimitettiin Je Tin.

Kantonin neuvostohallitus, johon kuului 9 työläistä, 3 talonpoikaa ja 3 sotilasta, antoi historiallisesti ensiarvoisen tärkeitä asetuksia: epätasa-arvoisten sopimusten kumoamisesta, suurtilallisten maan takavarikoimisesta ilman korvausta ja sen luovuttamisesta talonpoikaistolle, kahdeksantuntisesta työpäivästä täysikasvuisille työläisille ja kuusituntisesta alaikäisille.

Myös Punaisen armeijan joukko-osastojen muodostamisesta työläisten keskuudesta annettiin asetus. Asevarastoista vallattuja aseita jaettiin työläisille. Kantonin työtätekevälle väestölle alettiin jakaa elintarvikkeita. Kantonin neuvostohallitus osoitti asetuksillaan, että vain proletariaatti, josta on tullut imperialisminvastaisen ja agraarivallankumouksen johtava voima, pystyy ratkaisemaan tämän vallankumouksen tehtävät.

Samaan aikaan kun kansankomissariaarien neuvostossa suoritettiin aloiterikasta luovaa työtä, Kantonin kaduilla jatkuivat vielä taistelut kuomintangin vastavallankumouksellisia sotajoukkoja vastaan. Kantonin tehtaiden työläisnaiset ja Kantonin yliopiston vallankumoukselliset naisoppilaat osoittivat näissä taisteluissa suurta sankaruutta. Naiset ja lapset kantoivat patruunoita miehilleen, veljilleen ja isilleen, jotka taistelivat barrikaadeilla. He kuljettivat myös ruokaa punakaartilaisille kuorma-autoilla, jotka oli vallattu taantumuksellisilta.

Kaikki imperialistivallat aloittivat kamppailun neuvosto-Kantonia vastaan. Jo kapinan alussa imperialistivaltojen konsulit kokoontuivat Shaminiin neuvotteluun, jossa käsitel-

tiin suunnitelma avoimesta asioihin puuttumisesta, mikä tapahtuisi laskemalla Kantoniin ulkomainen desanttijoukko.

Kapinan aikana amerikkalainen sota-alus "Sacramento" ja englantilainen "Moreon"-laiva toivat Kantoniin kuomintangin joukkoja ja auttoivat kaikin keinoin vastavallankumouksen sotatoimia. Imperialistit kuljettivat kauppahöyrylaivoillaan vastavallankumouksellisia Hongkongiin ja suojelivat sotalaivoillaan vastavallankumouksellisten joukkojen hyökkäystä. Amerikkalaisten ja englantilaisten lisäksi myös japanilaiset toimivat aktiivisesti. Jo joulukuun 11 päivänä japanilainen merijalkaväkiosasto teki rynnäkön Kantonin rantakadulle, ja 12 päivänä japanilaiset aloittivat kaupungin pommittamisen tykistöllä; japanilainen merijalkaväkiosasto pani toimeen sotilaallisen mielenosoituksen Kantonin esikaupungissa.

Joulukuun 13 päivänä kuomintangin sotajoukot aloittivat yleishyökkäyksen kaupunkiin USA:n, Englannin ja Japanin sotalaivaston avoimesti tukemina.

Huolimatta siitä sankaruudesta ja rajattomasta antaumuksesta, jolla työläiset puolustivat neuvostovaltaansa, kapina kukistettiin joulukuun 14 päivänä. Osa kapinallisista ennätti vetäytyä pois kaupungista ja murtautua talonpoikaiston sissijoukkojen luo.

Kantonin tappioon oli tärkeimpänä syynä se seikka, että luokkien voimasuhde Kiinassa ei siihen aikaan enää ollut vallankumoukselle edullinen. Kominternin VI kongressi ja Kominternin toimeenpanevan komitean IX täysistunto totesivat Kantonin kapinaa koskeneissa päätöslauselmissaan, että se oli maailmanhistoriallinen tapahtuma, että se oli uuden vaiheen, neuvostovaiheen lippu Kiinan vallankumouksessa, mutta että se oli samalla taantumuksen painostuksesta perääntyvän vallankumouksen *jälkijoukon* taistelua.

Kiinalainen taantumus ja amerikkalaiset, englantilaiset ja japanilaiset imperialistit kostivat kapinallisille julmasti. Kantonissa teloitettiin kolmen päivän aikana 7.000 ihmistä. Pidätyksiä toimitettiin vähäisimpienkin epäilysten perusteella. Vangit sidottiin köysillä 6—8 miestä yhteen, valettiin paloöljyllä ja poltettiin.

Joulukuun 14 päivänä kuomintangilaiset tekivät provokatoorisen hyökkäyksen Neuvostoliiton konsulinvirastoon Kantonissa. Kaikki konsulinviraston työntekijät vangittiin. Riehaantunut sotilaskopla murhasi heistä viisi.

Kuomintangilainen vastavallankumous saavutti Kiinassa tilapäisen voiton. Työväenluokka kärsi tappion ja siirtyi hyökkäyksestä puolustukseen. Sen vallankumoukselliset järjestöt murskattiin. Monia työväenluokan johtajia teloitettiin ja tuhansia työläisiä teljettiin vankiloihin.

Vallankumous kärsi vv. 1925—1927 Kiinassa väliaikaisen tappion. Siihen on selityksenä ennen kaikkea vallankumoukselle epäedullinen luokkien voimasuhde.

Alusta alkaen vallankumous sai vastaansa imperialistivaltojen intervention. Tosin tämä puuttuminen ei heti eikä aina tapahtunut avoimesti. Mutta "kysymys ei ole vain tai edes niinkään paljon vierasmaalaisten sotajoukkojen paikalle tuomisesta, vaan siitä tuesta, jota kaikkien maiden imperialistit antavat vastavallankumoukselle Kiinassa. Interventio vierain käsin — siinä on imperialistisen intervention ydin",[1] lausui toveri Stalin.

Toveri Stalin piti luokkien voimasuhdetta merkitykseltään ratkaisevana selitettäessä Kiinan vallankumouksen tappion syitä vv. 1925—1927.

[1] J. V. Stalin. Teokset. 8. osa, sivu 361.

Keskuskomitean ja keskuskontrollikomission kokouksessa elokuun 5 päivänä 1927 pitämässään puheessa toveri Stalin sanoi: . . . Imperialistit ja Kiinan feodaalit osoittautuivat tässä vaiheessa voimakkaammiksi kuin vallankumous, ja Kiinan vallankumous kärsi tämän johdosta väliaikaisen tappion."[1]

Vv. 1925—1927 vallankumouksella oli Kiinalle mitä valtavin merkitys. Vallankumouksen kulussa nousivat kymmenet ja sadat miljoonat Kiinan työtätekevät taisteluun; ammattiliitot, joiden riveihin oli yhtynyt muutamia miljoonia kiinalaisia työläisiä, kasvoivat huomattavasti, ja yli kymmenen miljoonaa talonpoikaa saatiin mukaan vallankumouksellisiin talonpoikaisliittoihin. Vallankumousvuosien kuluessa kommunistinen puolue kasvoi pienestä tuhat henkilöä käsittävästä ryhmästä joukkopuolueeksi, jonka jäsenmäärä oli 60.000. Kommunistinen puolue voitti puolelleen kokonaisia rykmenttejä ja divisiooneja kansallisista sotajoukoista.

"Totta on, ettei Kiinan kommunistinen puolue osannut käyttää hyväkseen kaikkia tämän vaiheen mahdollisuuksia. Totta on, että Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitea teki tämän vaiheen kestäessä joukon mitä suurimpia virheitä. Mutta olisi naurettavaa ajatella, että Kiinan kommunistisesta puolueesta voisi tulla todellinen bolshevistinen puolue niin sanoakseni yhdellä rupeamalla, Kominternin ohjeiden perusteella. Ei tarvitse muuta kuin muistella meidän puolueemme historiaa, kuinka se on kulkenut läpi hajaannusten, lohkeamisten, kavallusten, petosten yms., ymmärtääkseen, ettei oikeita bolshevistisia puolueita synny *yhdellä rupeamalla*."[2]

Kiinan vv. 1925—1927 vallankumouksen tärkein tulos oli, kuten toveri Stalin osoitti NKP(b):n XV edustajakokouksessa,

[1] J. V. Stalin. Teokset. 10. osa, sivu 66.
[2] J. V. Stalin. Teokset. 9. osa, sivu 343.

se tosiseikka, että se herätti vuosisataisesta horroksesta ja saattoi liikkeeseen satoja miljoonia riistettyjä ja sorrettuja, paljasti perusteellisesti kenraalikoplakuntien vastavallankumouksellisuuden, riisui vastavallankumouksen kuomintangilaisilta kätyreiltä naamion, lujitti Kiinan kommunistisen puolueen arvovaltaa kansan syvien rivien keskuudessa, kohotti liikkeen kokonaisuudessaan korkeammalle asteelle ja herätti uusia toiveita siirtomaiden sorrettuihin luokkiin kuuluneiden miljoonien ihmisten keskuudessa.

II luku

KANSALLINEN VAPAUSLIIKE KIINASSA VUOSINA 1928 - 1936

Kiinan vallankumous kärsi vv. 1925—1927 väliaikaisen tappion. Maan eteen nousseet kysymykset jäivät ratkaisematta. Ei tehty loppua imperialismin sorrosta, ei puolifeodaalisesta järjestelmästä eikä militaristien isännöimisestä maassa. Vuonna 1928 kuomintangin taantumushallitus ulotti muodollisesti valtansa koko Kiinan alueelle.

Mantshurian vallanpitäjä Tshang Siue-lian (Tshang Tso-linin poika) ja muut militaristit tunnustivat sanoissa Tshiang Kai-shekin kuomintanghallituksen vallan. Kiinan pääkaupunki siirrettiin Pekingistä Nankingiin, ja Peking (mikä merkitsee "pohjoinen pääkaupunki") sai uuden nimen Peiping ("pohjoinen rauha").

Lokakuussa 1928 julkaistiin Kiinan tasavallan "perustuslaki", jossa vuoden 1927 vastavallankumouksellisen kaappauksen jälkeen feodaalitilanherrojen ja suurporvariston liiton puolueeksi muuttuneen kuomintangin yhden puolueen diktatuuri sai vahvistetun muodon. Kansallisen porvariston huippukerros, joka vuonna 1927 kavalsi vallankumouksen, kadotti ulkomaisten imperialistien ja kiinalaisten comprador-kapitalistien kanssa yhteensulauduttuaan kansallisen luonteensa. Niitä rikkauksia, jotka tämä Kiinan porvariston johtava ryh-

mä rosvosi itselleen käyttämällä rikastumistarkoituksessa hyväkseen kaappaamaansa valtiokoneistoa, alettiin myöhemmin nimittää byrokraattiseksi pääomaksi. Tämä oli compradorpääomaa. Tshiang Kai-shekin diktatuurikomento tähtäsi Kiinan aseman säilyttämiseen puolisiirtomaana ja puolifeodaalisen järjestelmän säilyttämiseen Kiinassa. Mao Tse-tung määritteli tämän järjestelmän puolisiirtomaa- ja puolifeodaaliseksi diktatuuriksi. Kuomintang pystytti maahan imperialistien, compradorien ja feodaalisten maaorjanomistajien fasistisen diktatuurin. Monien vuosien kuluessa Tshiang Kai-shekin fasistijoukkio vuodatti virtanaan Kiinan työläisten ja talonpoikien verta ja kuristi edistyksellistä sivistyneistöä yrittäessään turhaan "hävittää juurineen" vallankumouksellisen liikkeen Kiinasta.

Vaikka Nankingin hallitus olikin lokakuun 10 päivänä 1928 julistettu "kansalliseksi hallitukseksi", niin itse asiassa sen valta ulottui vain viiteen maakuntaan Jangtse-joen alajuoksun varrella. Militaristijoukkiot kuomintangin sisällä ja yksityiset militaristit kävivät melkein herkeämättä keskenään taistelua vallasta eri maakunnissa. Näitä ryhmittymiä tukivat eri imperialistivallat: Kuangsin kenraaleja Pai Tshungsia, Li Tsung-shenia ym. (Etelä-Kiinassa) pitivät yllä Englannin imperialistit, kenraaleja Jan Si-shania, Han Fu-tsjuita ym. (Pohjois-Kiinassa) Japanin imperialistit. Mitä tulee Nankingin hallituksessa määräävän aseman saavuttaneeseen Tshiang Kai-shekin joukkioon, niin se myi itsensä heti alussa Amerikan imperialismille, jota se palveli yli 20 vuotta auttamalla amerikkalaisia monopoliyhtiöitä rosvoamaan ja köyhdyttämään Kiinaa.

Nankingin hallituksen politiikka oli täysin imperialismin, ensi tilassa Amerikan imperialismin etujen mukaista. Neuvostoliiton suhteen kuomintangin taantumukselliset harjoittivat vihamielistä, provokatoorista politiikkaa. Vuonna 1929

mantshurialainen militaristi Tshang Siue-lian järjesti yhdessä Tshiang Kai-shekin kanssa ulkomaalaisten, ennen kaikkea amerikkalaisten imperialistien käskystä rosvohyökkäyksen Neuvostoliiton ja Kiinan yhteisen hallinnan alaiselle Itä-Kiinan rautatielle ja Neuvostoliiton rajoille. Itä-Kiinan rautatien selkkauksen aikana Neuvostoliitto kutsui diplomaattiset edustajansa pois Kiinasta. Neuvostoliiton asevoimat karkoittivat voimakkaalla iskulla hyökkääjät Neuvostoliiton rajoilta. Kuomintangin militaristien seikkailu Itä-Kiinan rautatiellä päättyi häpeälliseen romahdukseen.

*

Se tosiasia, ettei Kiinan vallankumouksen ensimmäinen eikä toinen vaihe ratkaissut maan eteen nousseita tehtäviä, merkitsi sitä, että näiden tehtävien ratkaisu siirtyi kolmanteen vaiheeseen.

Syksystä 1927 alkaen Kiinan eteläisissä ja kaakkoismaakunnissa alkoi muodostua ensimmäisiä neuvostoalueita. Hailufynin neuvostotasavalta oli olemassa vielä muutamia kuukausia Kantonin kommuunin tappion jälkeen. Vihdoin kuomintangin taantumuksellisten sotajoukot kukistivat sen. Mutta Mao Tse-tungin johtama neuvostovalta Tsinganshanissa pysyi pystyssä. Maan muillakin alueilla tapahtui kansankapinoita. Ensimmäisillä neuvostoalueilla perustettiin Kiinan Punaisen armeijan ensimmäiset joukko-osastot. Toukokuussa 1928 Tsinganshaniin saapui osastoineen Tshu De, joka oli ollut eräs Nantshangin kapinan johtajista. Mao Tse-tungin ja Tshu Den joukko-osastoista, jotka yhdistettiin, tuli Kiinan sankarillisen Punaisen armeijan perusydin.

”Kun aikaisemmin, kuomintangin kukoistuksen aikana, ei ollut olemassa suotuisia ehtoja neuvostojen perustamiseksi viipymättä”, toveri Stalin sanoi Kominternin toimeenpanevan komitean puhemiehistön ja kansainvälisen kontrollikomission

yhdistetyssä istunnossa syykuun 27 päivänä 1927, ”niin nyt, kun kuomintangilaiset joukot olivat häpeällisesti paljastaneet itsensä yhteydellään vastavallankumoukseen, niin nyt neuvostoista voi liikkeen menestyessä tulla ja niistä todella tuleekin se perusvoima, joka kokoaa ympärilleen Kiinan työläiset ja talonpojat. Entä kuka tulee olemaan neuvostojen johdossa? Tietenkin kommunistit.”[1]

Vuosien 1928—1929 kuluessa Kiinan kommunistinen puolue jatkoi mitä ankarimman terrorin vallitessa taistelua Kiinan kansallisen riippumattomuuden ja demokratian puolesta. Se loi tulevan vallankumouksellisen armeijan ytimen ja lujitti sitä, järjesti ensimmäiset neuvostoalueet ja puolusti niitä vallankumouksen tulevan kehityksen perustana. Kiinan kommunistisen puolueen VI edustajakokous, joka pidettiin vuonna 1928, teki päätöksen neuvostoliikkeen jatkuvasta kehittämisestä.

Vuoden 1930 alussa Kiinan teollisuuskeskuksissa alkoi lakkoliike kasvaa. Jo vuonna 1929 Kiinassa oli 700.000 lakkolaista, kun vuonna 1928 lakkoihin oli osallistunut 400.000 työläistä. Tämä oli todistus siitä, että työväenluokka oli tointumassa kärsimästään tappiosta ja että kommunistinen puolue, joka oli puhdistautunut tshendusuilaisista, uudistanut johtonsa ja rakentanut uudelleen kuomintangilaisen taantumuksen murskaamat järjestönsä, oli asettumassa uuden vallankumouksellisen nousun johtoon.

Vallankumouksellinen nousu Kiinassa oli yhteydessä myös vuonna 1929 alkaneeseen yleismaailmalliseen talouspulaan. Pula ulottui myös Kiinaan. Kiinalaisten maataloustavarain hinnat laskivat. Tehtaita alettiin sulkea. Työttömyys kasvoi. Hopean, Kiinan silloisen perusvaluutan, hinnat laskivat suuresti.

[1] J. V. Stalin. Teokset. 10. osa, sivu 157.

Voimistuva työväenliike teollisuuskeskuksissa edisti neuvostoalueiden lujittumista; kommunistinen proletaarinen johto tehostui niissä ja Punainen armeija lujittui. Keskikesällä 1930 Punainen armeija saavutti ensimmäiset suuret voittonsa.

Samaan aikaan Kiinan rappeutuminen Tshiang Kai-shekin vastavallankumouksellisen joukkion vallan alla meni yhä pitemmälle. Vuosina 1930—1931 kuomintangilaisten kenraalien keskinäiset sodat kiihtyivät entisestäänkin.

Hajaannustila Kiinassa oli imperialisteille edullinen. Suotuisaa kansainvälistä tilannetta (yleismaailmallista talouspulaa ja USA:n, Englannin ja Ranskan apua) hyväkseen käyttäen Japani aloitti 1931 Mantshurian valtaamisen. Syyskuun 18 päivänä 1931 japanilainen sotilasjuntta provosoi "välikohtauksia" Mantshuriassa, ja syyskuun 19 päivänä japanilaiset sotajoukot marssivat Mukdeniin, silloiseen Mantshurian pääkaupunkiin.

Mantshurian vallanpitäjä kenraali Tshang Siue-lian ja Nankingin taantumushallitus eivät tehneet japanilaisille hyökkääjille vastarintaa. Ne kavalsivat Kiinan kansalliset edut. Pian japanilaiset sotajoukot valtasivat Mantshurian muutkin kaupungit. "Japanin imperialistit päättivät, nähdessään, että Euroopan vallat ja USA olivat kokonaan kiinni sisäisissä asioisssan talouspulan johdosta, käyttää tilaisuutta hyväkseen ja tehdä yrityksen painostaa heikosti puolustettua Kiinaa, alistaa sen valtaansa ja tulla siellä tilanteen herroiksi", sanotaan "Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen historian lyhyessä oppikurssissa". "Julistamatta Kiinalle sotaa ja käyttämällä huijarimaisesti hyväkseen itse aikaansaamiaan 'paikallisia välikohtauksia' Japanin imperialisitit johtivat var-

kaiden tavoin sotajoukkoja Mantshuriaan. Japanilaiset sotajoukot valtasivat Mantshurian kokonaan valmistaen itselleen mukavat asemat Pohjois-Kiinan valtaamiseen ja hyökkäystä varten Neuvostoliittoa vastaan."[1]

Japanin hyökkäys Kiinaan ei kohdannut vastustusta imperialistivaltojen taholta, jotka noudattivat "puuttumattomuuspolitiikkaa". Tämän politiikan sisällön luonnehti toveri Stalin selvästi selostuksessaan NKP(b):n XVIII edustajakokouksessa: "Itse asiassa puuttumattomuuspolitiikka merkitsee kuitenkin hyökkäyksen suvaitsemista, sodan valloilleen päästämistä — ja siis sen muuttamista maailmansodaksi. Puuttumattomuuspolitiikasta kuultaa läpi pyrkimys, toivomus olla estämättä hyökkääjiä heidän pimeän työnsä suorittamisesssa, olla estämättä, sanokaamme Japania, sekaantumasta sotaan Kiinan kanssa, tai pikemminkin vielä Neuvostoliiton kanssa, olla estämättä sanokaamme Saksaa sotkeutumasta Euroopan asioihin, sekaantumasta sotaan Neuvostoliittoa vastaan, antamasta kaikkien sotaan osallistuvien vajota syvään sodan liejuun, auttaa niitä tässä hiljakseen, antaa niiden heikentää ja näännyttää toinen toisiaan ja sitten, kun ne ovat heikentyneet riittävästi, — astua näyttämölle vereksin voimin, tietenkin "rauhan etujen nimessä", ja sanella heikentyneille sotaan osallistuneille omat ehtonsa."[2]

Vain Neuvostoliitto, joka pysyi uskollisena periaatteilleen rauhan turvaamisesta ja niiden kansojen tukemisesta, jotka käyvät taistelua riippumattomuutensa puolesta, omaksui asenteekseen Kiinan etujen johdonmukaisen, päättävän puolustamisen ja Japanin hyökkäyksen tuomitsemisen. Neuvostoliitto ei tunnustanut japanilaisten suorittamaa Mantshurian valtausta eikä Mantshukuon marionettivaltiota, jonka Japanin imperialistit perustivat Mantshuriaan. Vuonna 1932

[1] NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi, sivu 288.

[2] J. V. Stalin. Toimintaselostus puolueen XVIII edustajakokouksessa NPK(b):n Keskuskomitean työstä. Gospolitizdat, 1948, sivu 11.

palautettiin Neuvostoliiton ja Kiinan välille diplomaattiset suhteet. Normaalien suhteiden palauttaminen Neuvostoliittoon lujitti huomattavasti Kiinan asemaa muidenkin valtojen suhteen.

Vastaukseksi japanilaisten sotajoukkojen hyökkäykseen Mantshuriaan Kiinan kommunistinen puolue ja sen johtamat neuvostot kutsuivat Kiinan kansaa nousemaan vastarintaan Japanin imperialisteja vastaan.

Kiinan neuvostojen erikoisuutena oli se, että ne eivät voittaneet teollisuuskeskuksissa, vaan maatalousalueilla. Siihen on selityksenä Kiinan erikoinen historiallinen kehitys, se seikka, että Kiinan kehitys oli sen jälkeen, kun se oli muuttunut puolisiirtomaaksi, kulkenut omalaatuista ja yksipuolista tietä. Melkein kaikki Kiinan merkittävät kaupungit — Kanton, Shanghai, Tientsin ym. — olivat imperialistisen vaikutuksen keskuksia ja tukikohtia. Näihin kaupunkeihin oli keskitetty ulkomaiset tuotantolaitokset ja pankit, vierailla valtioilla oli niissä sotaväkeään ja laivastoaan. Sentähden imperialismin asemat olivat näissä kaupungeissa vahvemmat kuin maan sisäisillä alueilla. Työtätekevien oli vaikeata voittaa ja pitää valta käsissään sellaisissa kaupungeissa kuin Kantonissa, Shanghaissa ja Tientsinissä. Sentähden Kiinan kansan vapaustaistelun erikoisuutena oli tällä kaudella se seikka, että se kehittyi muodoltaan ennen kaikkea talonpoikaissotana, jota proletariaatti ja sen etujoukko, kommunistinen puolue, johtivat. Myöhemmän ajan kokemus, varsinkin idän kansojen toisen maailmansodan jälkeisten kansanvapaussotien kokemus osoittaa, että tämä vallankumouksellisen liikkeen erikoisuus on luonteenomainen myös muille riippumattomuudestaan taisteleville siirto- ja puolisiirtomaille.

Vuosina 1931—1934 oli olemassa kuusi enemmän tai vähemmän kestävää neuvostoaluetta. Niistä oli neljä Kaakkois-Kiinassa, yksi Keski-Kiinassa (Hupen, Honanin ja Anhoin

maakuntien rajalla) ja yksi Länsi-Kiinassa (Setshvanin maakunnassa). Tärkein niistä oli keskusneuvostoalue Kiangsin maakunnan kaakkoisosassa.

Kiinan neuvostoalueet, jotka olivat herkeämättömässä ankarassa sodassa kuomintangin taantumuksen sotavoimia vastaan, muuttuivat pinta-alaltaan alituisesti. Oli sellaisiakin hetkiä, jolloin kaikkien neuvostoalueiden yhteinen pinta-ala käsitti muutamia satoja tuhansia neliökilometrejä ja väkiluku muutamia kymmeniä miljoonia.

Marraskuun 7 päivänä 1931 keskusneuvostoalueella Tshuitsinin kaupungissa avattiin neuvostojen I edustajakokous. Edustajakokoukseen oli saapunut noin 600 valtuutettua Hunanin, Kvantungin ja Kuangsin maakunnista, Hainanin saarelta ym. paikkakunnilta. Valtuutettuja oli saapunut myös kuomintangin Kiinan salaisista ammattiliitoista ja Kiinan Punaisen armeijan joukko-osastoista. Vieraiden joukossa oli Korean ja Indo-Kiinan vallankumouksellisten järjestöjen edustajia.

Edustajakokouksessa hyväksyttiin neuvostotasavallan väliaikainen perustuslaki, useita maata ja työtä koskevia lakeja, teesit talouspolitiikasta yms. sekä kansalle osoitettu julistus Japanin imperialistien toimeenpaneman Mantshurian valtauksen johdosta.

Edustajakokouksessa valittiin Väliaikainen keskusneuvostohallitus, jonka johtoon tuli Mao Tse-tung. Sota-asiain kansankomissaariksi valittiin Tshu De. Hän oli myös Punaisen armeijan päällikkö ja Vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtaja. Vallankumouksellisen sotaneuvoston varapuheenjohtajaksi tuli Tshou En-lai.

Väliaikaisen perustuslain ensimmäinen pykälä kuului: "Kiinan neuvostotasavallan perustuslaki turvaa proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin vallan Kiinan neuvostoalueilla. Meidän tehtävänämme on sen lopullinen

vahvistaminen koko Kiinassa." Näin ollen Kiinan neuvostot syntyivät proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin erikoisena muotona. Ero Neuvostoliiton neuvostojen — proletariaatin diktatuurin elinten — ja Kiinan neuvostojen — proletariaatin ja talonpoikaiston vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin elinten — välillä johtui siitä, että vallankumoukset olivat erilaiset: Venäjällä proletaarinen, sosialistinen vallankumous ja Kiinassa imperialisminvastainen, feodalisminvastainen, porvarillis-demokraattinen vallankumous.

Edustajakokouksessa hyväksytyssä maalaissa sanottiin, että kaikki feodaalien ja tilanherrojen maat takavarikoidaan ja luovutetaan talonpoikaistolle. Takavarikoitu maa luovutettiin talonpoikaistolle perheen jäsenluvun mukaan huomioon ottaen sen, kuinka paljon perheessä oli työvoimaa. Laki ei riistänyt talonpoikaistolta oikeutta maan ostamiseen, myymiseen eikä vuokralle antamiseen. Myös suurtilalliset saivat osuutensa tilanherroilta takavarikoidusta maasta, mutta eivät parhaita, vaan huonoimpia, esimerkiksi kastelulähteistä kaukaisimpia palstoja.

Kiinan neuvostot, jotka toimivat kommunistisen puolueen johtamina, ratkaisivat suurin piirtein oikein maakysymyksen. Tosin tapahtui myös virheitä. Vasemmistolaisia virheitä olivat esimerkiksi kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen ennenaikainen järjestäminen joillekin paikkakunnille, rikkaiden talonpoikien rinnastaminen useilla paikkakunnilla tilanherroihin yms. Joissakin tapauksissa opportunistit vaativat, ettei päiväläisille, maataloustyöläisille, olisi saanut antaa maata. Tätä "perusteltiin" sillä, että jos heille annetaan maata, niin puolue menettää proletaarisen perustan maaseudulla.

Kiinan maanviljelyksessä on keinokastelulla tavattoman suuri merkitys. Aikaisemmin se oli lyöty laimin. Neuvostot suorittivat suuren työn patojen korjaamisessa. Antaessaan

talonpojille maata neuvostot auttoivat heitä samalla toimittamalla heille siemeniä, lannoitteita yms. edistäen siten maatalouden kehitystä eteenpäin.

Työstä hyväksytyssä laissa annettiin asetus kahdeksantuntisen työpäivän voimaan saattamisesta. Työlaki edellytti täyttä vapautta ammattiliittojen järjestämiseen ja työnvälitystoimistojen perustamista. Laissa todettiin myös sosiaalivakuutussäädännän välttämättömyys ja määrättiin työläisille pakolliset viikottaiset lepopäivät ja jokavuotiset lomat. Naisille määrättiin työstä sama palkka kuin miehille. Lasten työ kiellettiin.

Mitään tällaista ei Kiinassa ennen ollut nähty; kuomintangin alueilla työpäivä oli vähintään 12-tuntinen, joskus jopa 15—16 tuntia; monissa tehtaissa ei ollut edes joka viikko lepopäivää. Tavattoman suuri merkitys oli sillä kohdalla, jossa naisten työ rinnastettiin palkan suorituksessa miesten työhön.

Neuvostojen I edustajakokouksessa hyväksytyissä teeseissä talouspolitiikasta sanottiin, että kaikki vierasmaalaisille kapitalisteille kuuluvat tuotantolaitokset — tehtaat, kaivokset, rautatiet, pankit jne. — kansallistetaan. Teeseihin sisältyi varaus, että jos ulkomainen yrittäjä kaivostensa tai tehtaidensa kansallistamisen jälkeen haluaa jatkaa toimintaansa toimilupaperiaatteen pohjalla, niin neuvostoalueiden hallitus ei kieltäydy luovuttamasta hänelle tuotantolaitosta toimiluvaksi sillä ehdolla, että hän noudattaa lakeja ja varsinkin työlakia.

Kiinalaisten kapitalistien tuotantolaitoksia ei määrätty kansallistettaviksi. Kiinalaiset tuotantolaitokset pysyivät entisten omistajiensa käsissä. Neuvostoalueilla oli myös useita pieniä valtion tehtaita ja verstaita, joilla oli ennen kaikkea sotilaallinen merkitys. Säilyttäen yksityiskaupan neuvostot edistivät kaikin keinoin osuustoiminnan kehitystä.

Kaikki entiset verot kumottiin, ja voimaan saatettiin yhte-

näinen progressiivinen maataloustulovero. Köyhät talonpojat vapautettiin samalla kokonaan sitä suorittamasta. Saman periaatteen mukaan saatettiin voimaan yhtenäinen elinkeinovero. Neuvostoalueille perustettiin työläis-talonpoikaispankki, jolla oli oikeus rahan liikkeellelaskemiseen. Aluksi se laski liikkeelle paperista valmistettuja rahamerkkejä, myöhemmin myös hopearahaa.

Suuren työn Kiinan neuvostot suorittivat myös kulttuurin kehittämisen alalla.

Tällä kaudella osa Kiinan kommunistisen puolueen työntekijöistä teki kuitenkin pahoja virheitä. Vuonna 1930 puolueessa oli "vasemmistolainen" poikkeama, joka yliarvioi Kiinan vallankumouksen saavutuksia ja ehdotti, että olisi ohitettava vallankumouksen porvarillisdemokraattinen vaihe ja siirryttävä suoraan "sosialismiin" kollektiivitalouksien ja neuvostotilojen järjestämiseen. Tällainen politiikka olisi johtanut puolueen irroittumiseen joukoista ja mitä raskaimpiin tappioihin. "Vasemmistolaiset" esittivät seikkailunomaisia tunnuksia kapinoiden järjestämisestä kaikkialla, vaikka tilanne ei sitä monilla Kiinan alueilla sallinut, ja kehoittivat hyökkäämään suuriin kaupunkeihin, vaikka Kiinan Punainen armeija ei vielä ollut niin voimakas, että se olisi kyennyt täyttämään tällaisen tehtävän. Kiinan kommunistinen puolue paljasti tämän "vasemmistolaisen" poikkeaman ja teki siitä lopun. Vuosina 1931—1934 osa Kiinan kommunistisen puolueen työntekijöistä teki jälleen poliittisessa toiminnassaan vakavia "vasemmistolaisia" virheitä. "Vasemmistolaiset" vastustivat työläisten ja talonpoikien yhteisrintamaa pikku- ja keskiporvariston isänmaallisten kerrosten kanssa, vaikka yhteisrintama oli mahdollinen, varsinkin sen jälkeen, kun Japanin imperialismi oli aloittanut tunkeutumisensa Kiinaan. Tämä poikkeama heijastui talouspolitiikassa, kun eräillä neuvostoalueilla toisinaan takavarikoitiin maat varakkailta talonpojil-

ta. Se heijastui myös sotilaallisella alalla: sissisodan aliarvioimisessa ja asemasodan yliarvioimisessa, mikä johti Punaisen armeijan vv. 1933—1934 vakaviin menetyksiin ja vastoinkäymisiin.

Vuonna 1935 Kiinan kommunistinen puolue paljasti ja murskasi opportunistit liityttyään Mao Tse-tungin ja hänen taistelutovereittensa ympärille ja korvasi ne vahingot, joita nämä olivat Kiinan vallankumouksen asialle aiheuttaneet.

*

Vuoden 1932 alussa japanilainen sotilasjuntta, joka oli nähnyt, että Mantshurian valtaaminen oli onnistunut helposti, ettei kuomintangin hallitus tehnyt sille vastarintaa ja että muut imperialistivallat harjoittivat hyökkääjälle edullista "puuttumattomuus"-politiikkaa, päätti vallata myös Shanghain alueen.

Shanghain työläiset tekivät kuitenkin kommunistisen puolueen kehoituksesta Japanin imperialisteille sankarillista vastarintaa. Heidän esimerkkiään seurasi Shanghaissa ollut 19. kiinalainen armeija, joka vastoin petturi Tshiang Kai-shekin käskyjä ryhtyi taisteluun japanilaisia vastaan. Kaksi kuukautta kestäneen ankaran taistelun jälkeen japanilaisten hyökkääjien oli pakko sillä kertaa luopua yrityksestä Shanghain valtaamiseksi kokonaan.

Epäonnistuminen Shanghain taisteluissa sai japanilaisen sotilasjuntan aloittamaan uudelleen entistä voimakkaampana hyökkäyksen pohjoisessa.

Maaliskuun 1 päivänä 1932 Japani tiedoitti maailmalle uuden "valtion", ns. "Mantshukuon" syntymisestä. Tämän marionettivaltion päämieheksi se asetti jo vuonna 1912 kukistetun Kiinan viimeisen keisarin Pu In.

Vuoden 1933 alussa Japani valtasi Sisä-Mongolian maakunnan Dzeholin, joka liitettiin Mantshukuohon.

Toukokuun 31 päivänä 1933 kuomintangin hallitus allekirjoitti Tangussa Japanin kanssa tekemänsä petturisopimuksen, jonka mukaan se itse asiassa luovutti vihollisellе huomattavan alueen Pohjois-Kiinasta, melkein Kiinan vanhan pääkaupungin Pekingin (Peipingin) muureille saakka.

Japanilaisten anastaessa yhä lisää alueita Pohjois-Kiinassa ja tehostaessa hyökkäystään, Japanin taholta koko Kiinaa uhkaavan vaaran käydessä yhtä tuntuvammaksi mitä erilaisimmat kerrokset Kiinan yhteiskunnassa alkoivat ymmärtää, että ellei hyökkääjille tehdä vastarintaa, niin niiden vaatimukset tulevat yhä kasvamaan ja käymään yhä röyhkeämmiksi ja että loppujen lopuksi koko Kiinasta tulisi Japanin imperialistien siirtomaa.

Koko Kiinassa alkoi silloin mitä laajin japanilaisvastainen liike, jota Kiinan proletariaatti ja sen kommunistinen puolue johtivat.

Nankingin hallituksen harjoittama petturimainen antautumispolitiikka aiheutti suuttumusta ja vastalauseita yhä laajemmissa kiinalaisissa yhteiskuntapiireissä ja myöskin armeijan keskuudessa.

Pohjois-Kiinaan oli vuoden 1933 alussa sijoitettu hallituksen sotajoukkojen 30. armeijakunta. Sen komentajana oli vanha kenraali Tsi Hun-tshan. Kesällä 1933 Tsi Hun-tshan johti vastoin Nankingin hallituksen käskyä armeijakuntansa japanilaisia vastaan. Hänen joukko-osastonsa murskattiin, sillä ne eivät saaneet tukea Nankingin joukoilta; kenraali itse kutsuttiin Nankingiin, erotettiin komentajan tehtävästä tottelemattomuudesta ja karkoitettiin ulkomaille. Oleskeltuaan joitakin kuukausia ulkomailla hän palasi salaa Kiinaan ja löysi tien Kiinan kommunistien keskuuteen. Tsi Hun-tshan hyväksyttiin Kiinan kommunistisen puolueen jäseneksi, ja hän kävi aktiivisesti taistelua japanilaisia hyökkääjiä vastaan Pohjois-Kiinassa. Eräällä matkalla Peipingiin Japanin asiamiehet tunsivat kenraalin, kaappasivat ja teloittivat hänet. Vanha kenraali käyttäytyi sankarillisesti ennen teloitustaan: vanhalla iällään hän sanoi itselleen käyneen selville, että oikeita synnyinmaan puolustajia, todellisia isänmaanystäviä ovat vain Kiinan kommunistit.

Jo vuonna 1933 Shanghaissa oli perustettu Imperialisminvastainen liiga, jonka johdossa oli Sun Tsin-lin. Liigaan kuului tunnettuja poliittisia ja yhteiskunnallisia toimihenkilöitä, suuria tiedemiehiä ja kirjailijoita. Suuri merkitys liigan toiminnassa oli etevällä kirjailijalla Lu Sinillä, joka teoksillaan ja koko yhteiskunnallisella toiminnallaan edisti yhtenäisen kansallisen japanilaisvastaisen rintaman muodostumista Kiinassa. Lu Sin oli kommunistisen puolueen kannattaja.

Vain työväenluokka, talonpoikaisto ja pikkuporvaristo kävivät aluksi sankarillista taistelua japanilaisia maahantunkeutujia vastaan. Kansallinen (suurimmalta osaltaan keskivarakas) porvaristo oli horjuvalla ja odottavalla kannalla. Mutta sekin alkoi vähitellen tajuta, että koko Kiinan muuttuminen Japanin siirtomaaksi tulisi merkitsemään myös Kiinan kansallisen porvariston perikatoa.

Vaatimusta japanilaisille hyökkääjille tehtävästä vastarinnasta alkoi työläisten ja talonpoikien lisäksi esittää myös osa kansallisesta porvaristosta.

Kasvaneen kansallisen vapausliikkeen painostuksesta japanilaisvastaisen asenteen omaksuivat myös eräät suurporvariston edustajat, joilla oli läheiset yhteydet Kiinan rannikkoalueiden pankki- ja teollisuuspääomaan. Useimmat heistä olivat mitä kiinteimmässä yhteydessä USA:n ja Englannin kauppa- ja poliittisiin piireihin ja kannattivat avoimesti amerikkalaista tai englantilaista suuntausta. Demokraattisten joukkojen ja edistyksellisen sivistyneistön laajojen piirien toimiessa todellisina isänmaanystävinä näiden porvarillisten toimihenkilöiden asenteeseen oli selityksenä toisaalta isänmaal-

lisen kansanliikkeen, toisaalta englantilais-amerikkalaisen pääoman painostus, koska jälkimmäisen etujen mukaista oli silloin Kiinan ajaminen yhteenottoon Englannin ja USA:n kilpailijan Japanin kanssa.

Japanilaisvastaiselle kannalle asettui noina vuosina myös kenraali Fyn Jui-sian, joka teki yrityksen järjestää aseellista vastarintaa japanilaisille hyökkääjille ja piti myös useita puheita, joissa hän korosti läheisempien suhteiden aikaansaamisen välttämättömyyttä Kiinan ja Neuvostoliiton välille.

Kesäkuussa 1935 Nankingin hallituksen sotaministeri, petturi He In-tsin solmi japanilaisen ylipäällikön Umedzun kanssa uuden petollisen sopimuksen, jonka mukaan Pohjois-Kiinan tärkeimmiltä alueilta poistettiin kiinalaiset sotajoukot ja Hopen sekä Tshaharin maakunnat luovutettiin itse asiassa japanilaisten miehittäjien käsiin. "He—Umedzun" sopimus merkitsi Japanille taas askelta eteenpäin koko Pohjois-Kiinan anastamisessa.

Joulukuun 9 päivänä 1935 Peipingissä pidettiin myrskyinen ylioppilaiden mielenosoitus japanilaisvastaisin tunnuksin Vastalauseliike Tshiang Kai-shekin petospolitiikkaa vastaan sai "Joulukuun 9 päivän liikkeen" nimen. "Joulukuun 9 päivän liike" jatkui koko vuoden 1936 ja vuoden 1937 alussa. Sen tunnuksia olivat: kuomintangin sotaretkien lopettaminen Kiinan Punaista armeijaa vastaan, yhtenäisen kansallisrintaman muodostaminen ja Japanin hyökkäyksen vastustaminen.

Japanilaisvastaiseen liikkeeseen osallistui ennen kaikkea työväenluokka, joka siihen aikaan ei enää ollut sama kuin kansallisen vapaustaistelun ensimmäisinä vuosina. Se oli omaksunut vv. 1925—1927 vallankumouksen kokemuksen, sillä oli takanaan kolme Shanghain kapinaa, Hongkongin maineikas lakko ja sankarillinen Kantonin kapina, se johti jo Kiinan Punaista armeijaa ja neuvostoja. Lähdettyään yhteiseen taisteluun Japanin imperialismia vastaan Kiinan työväenluokka nousi tämän taistelun johtoon. Shanghain sankarillisen puolustuksen lisäksi 1932 Fushunin kaivostyöläiset, kiinalaiset merimiehet ja Shanghain satamatyöläiset ryhtyivät lakkoihin kieltäytyen työskentelemästä japanilaisissa tuotantolaitoksissa ja lastaamasta sekä kuljettamasta japanilaisia tavaroita.

Japanilaisvastaiseen liikkeeseen yhtyivät myös kommunistien järjestämät talonpoikien sissiosastot, jotka eivät antaneet japanilaisille hyökkääjille Mantshuriassa ja Pohjois-Kiinassa hetkenkään rauhaa.

Kommunistisen puolueen politiikka Japanin Kiinaan tunkeutumiseen nähden oli selvää ja johdonmukaista. Kiinan kommunistinen puolue ja Kiinan neuvostot julistivat heti Japanin hyökkäyksen alussa taistelun synnyinmaan pelastamiseksi. Heti kun Japani oli anastanut Mantshurian, Kiinan eri alueiden neuvostohallitukset antoivat, syyskuun 25 päivänä 1931, manifestin kansallisen vapaussodan järjestämisestä anastajia vastaan. Siitä puhuttiin myös neuvostojen I edustajakokouksen erikoispäätöslauselmassa marraskuussa 1931.

Huhtikuussa 1932 Kiinan väliaikainen neuvostohallitus julisti Japania vastaan sodan.

Väliaikainen neuvostohallitus kääntyi moneen kertaan kuomintangin sodanjohdon puoleen ehdottaen sille kansalaissodan lopettamista ja yhteisen taistelun aloittamista Kiinaan tunkeutunutta Japanin armeijaa vastaan.

Elokuun 1 päivänä 1935 Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitea ja Väliaikainen neuvostohallitus julkaisivat Nankingin hallitukselle osoitetun vetoomuksen, jossa tehtiin ehdotus sisällissodan lopettamisesta, rauhan aikaansaamisesta Kiinassa ja yhdistettyjen voimien suuntaamisesta japanilaisia vastaan. Samassa vetoomuksessa Kiinan kommunistinen puolue ehdotti kuomintangille yhdistetyn yleiskiinalaisen kansallisen puolustuksen hallituksen ja yhdistetyn japanilaisvastaisen armeijan muodostamista.

Mikä määräsi tämän Kiinan kommunistien politiikan?

Tämän politiikan määräsi se suunnaton vaara, joka oli noussut uhkaamaan Kiinan kansaa, kun japanilaiset olivat tosiasiassa anastaneet noin 100 miljoonaa asukasta käsittäneen alueen ja kun eteen alkoi nousta kysymys itse Kiinan olemassaolosta. Tällaisten olosuhteiden vallitessa Kiinan kommunistisen puolueen ensimmäisenä tehtävänä oli vieraskmaalaisen vihollisen karkoittaminen, maan pelastaminen japanilaisen hyökkääjän kynsistä. Kuolemanvaaran uhatessa Kiinaa oli yhdistettävä koko kansan voimat.

Tämä lähtökohtanaan Kiinan kommunistinen puolue piti silloin koko toiminnassaan ensimmäisenä tehtävänä synnyinmaan pelastamista.

Kuomintangin johtajat eivät kuitenkaan toivoneet yhtenäisyyden syntymistä eivätkä kansalaissodan loppumista ja hylkäsivät kaikki kommunistisen puolueen ehdotukset. Tshiang Kai-shek ei ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin Japanin hyökkäystä vastaan ja jatkoi taistelua Punaista armeijaa, neuvostoalueita ja kommunistista puoluetta vastaan. Vuosina 1930—1933 Tshiang Kai-shek järjesti imperialistivaltojen avulla "hävitysretken" toisensa jälkeen Kiinan neuvostoalueita ja Punaista armeijaa vastaan. Kiinan sankarillinen Punainen armeija torjui miehuullisesti kuomintangilaisen taantumuksen rynnäköt.

Mittasuhteiltaan merkittävin kuomintangilaisten sotaretki neuvostoalueita vastaan alkoi lokakuussa 1933. Valmistautuminen tähän retkeen kesti melkein vuoden. Tämä retki oli vielä suuremmassa määrässä kuin aikaisemmat valmistettu saksalaisten, amerikkalaisten, japanilaisten, englantilaisten ja muiden imperialistien avulla.

USA rahoitti kuomintangin hallitusta. Se myönsi sille 50 miljoonan Amerikan dollarin suuruisen ns. "vehnä- ja puuvilla"-lainan ja sen lisäksi 40 miljoonan dollarin luoton ilmavoimien tarpeisiin. USA lähetti Tshiang Kai-shekille aseistusta, mm. suuren määrän lentokoneita.

Kiinaan saapui saksalainen kenraali von Seeckt, Reichswehrin entinen päällikkö, saksalaisten työläisten teloittaja. Tshiang Kai-shek kutsui hänet neuvonantajakseen taistelussa Kiinan Punaista armeijaa vastaan ja nimitti hänet sotajoukkojensa esikunnan päälliköksi. Seecktin kanssa Kiinaan tuli muitakin saksalaisia kenraaleja ja noin 100 Saksan yleisesikunnan upseeria.

Seeckt laati "uuden suunnitelman" taistelua varten Kiinan Punaista armeijaa vastaan. Tämä suunnitelma poikkesi aikaisemmista suunnitelmista siinä, että nyt päätettiin olla käymättä Punaista armeijaa vastaan tavallista sotaa ja välttää kenttätaisteluja. Seeckt laati suunnitelman neuvostoalueiden piirityksestä ja saarrosta. Hän tahtoi tuhota Punaisen armeijan miesvoiman, pääasiallisesti ilmavoimien avulla. Hänen suunnitelmansa mukaan kuomintangin joukot oli lähetettävä ensi tilassa Kiangsin keskusneuvostoaluetta vastaan, missä oli Neuvosto-Kiinan pääkaupunki Tshuitsin ja minne oli keskitetty Punaisen armeijan päävoimat.

Kuomintang pani suunnattomat voimat liikekannalle. Yksistään keskusneuvostoaluetta vastaan heitettiin 70 divisioonaa eli 700-tuhantinen armeija (teknillisten joukko-osastojen ja ilmavoimien kahdeksaa erikoisprikaatia lukuunottamatta). Lentokoneita Tshiang Kai-shek keskitti Kiangsiin 300 (Kiinan silloisissa olosuhteissa valtavan määrän); suurin osa niistä oli tuotu USA:sta, ja niitä ohjasivat amerikkalaiset ja kanadalaiset lentäjät.

Sotaretkeä johtivat Tshiang Kai-shek ja Seeckt.

Mitä Kiinan neuvostot silloin saattoivat asettaa tätä voimaa vastaan?

Kiangsin keskusneuvostoalueella olleiden Punaisen armei-

jan joukko-osastojen miesluku ei noussut yli 150.000:n. Punaisella armeijalla oli näin ollen 150.000 sotilasta vihollisen 700-tuhantista armeijaa vastassa. Punaisella armeijalla ei ollut ainoatakaan ilmatorjuntatykkiä eikä ainoatakaan lentokonetta.

Sotaretki kesti lähes puolitoista vuotta. Sen aikana sattui vaiheita, joiden aikana keskusneuvostoalue oli joka taholta piiritettynä. Amerikkalaiset lentokoneet kylvivät kuolemaa neuvostoalueelle ja hävittivät sitä. USA:n imperialistinen lehdistö julisti, että neuvostoista on Kiinassa tehty jo loppu, ja onnitteli Seecktia ja Tshiang Kai-shekia voiton johdosta. Tilanne muodostui Kiinan Punaiselle armeijalle todella vaikeaksi.

Samaan aikaan, kun Punainen armeija kävi sankarillista taistelua voimiltaan monta kertaa suurempia kuomintangin sotajoukkoja vastaan, avattiin Kiinan neuvostoalueiden pääkaupungissa Tshuitsinissa neuvostojen II edustajakokous. Siihen osallistui 821 valtuutettua ja noin 1.500 kutsuvierasta.

Edustajakokouksessa kuultiin neuvostohallituksen päämiehen Mao Tse-tungin toimintaselostus. Mao Tse-tung antoi selostuksessaan tietoja kansanjoukkojen saavuttamasta menestyksestä neuvostoalueilla. Tilanherrojen maiden takavarikoinnin tuloksena oli talonpoikien asema parantunut huomattavasti. Yksistään vuonna 1933 sato oli suurentunut 20 prosentilla. Aikaisemmin, kuomintangin valtakomennon aikana, talonpoikien enemmistö oli nähnyt nälkää. Monesti oli talonpoikien ollut pakko syödä pettua ja ruohoja. Neuvostoalueilla oli nälänhädästä tehty loppu. Talonpoikaiston ravinto, vaatetus ja elinehdot olivat huomattavasti parantuneet.

Mao Tse-tung antoi myös tietoja työläisten saavutuksista neuvostoalueilla. Hän korosti myös, että "laajat työläis- ja

talonpoikaisjoukot ... pitivät pyhänä velvollisuutenaan suojella ase kädessä neuvostoalueita, laajentaa niitä, ja lähtevät rintamalle keskeytymättömänä vyörynä".

Syksyllä 1934 Kiinan Punaisen armeijan johto teki päätöksen Punaisen armeijan siirtämisestä maan luoteisosaan. Tämän päätöksen aiheuttivat vihollisjoukkojen määrällinen ja teknillinen ylivoima, Punaiselle armeijalle epäsuotuisaksi muodostunut tilanne rintamalla ja myös uusi tilanne maassa. Samaan aikaan japanilaiset sotajoukot valtasivat pohjoisessa kiinalaisen maakunnan toisensa jälkeen. Näiden olosuhteiden vallitessa Punaisen armeijan oli siirrettävä voimansa Luoteis-Kiinaan, jotta se saattoi ryhtyä järjestämään vapaussotaa japanilaisia hyökkääjiä vastaan. Kommunistinen puolue antoi Punaiselle armeijalle ohjeen murtautua millä hinnalla tahansa Kiangsista luoteeseen. Tämän ohjeen Kiinan Punainen armeija täyttikin loistavasti.

Marraskuussa 1934 Punaisen armeijan päävoimat alkoivat perääntyä keskusneuvostoalueelta. Marraskuun 10 päivänä 1934 Punainen armeija vetäytyi pois Tshuitsinista ja aloitti pitkäaikaisen tarunomaisen retkensä luoteeseen. Kuangsin ja Koeitshoun maakuntien kautta Punaisen armeijan joukko-osastot etenivät Setshvaniin yhtyäkseen niihin joukko-osastoihin, jotka olivat asettuneet sinne kuomintangin edellisen retken seurauksena. Siirtyminen tapahtui etupäässä yön pimeydessä Seecktin ilmavoimien takaa-ajon vaikeuttamiseksi.

Kiinan Punaisen armeijan suuri luoteisretki on jäänyt ikiajoiksi historiaan eräänä Kiinan kansan taistelun sankarillisimpana lehtenä. Läpi veristen taistelujen, yli myrskyisten vuoristojokien, kallioisten vuorten ja vedettömien arojen Punainen armeija raivasi itselleen tien. Retki oli raskas ja vaati suuria menetyksiä. Osaksi näihin menetyksiin olivat syynä ne virheet, joita eräät "ultravasemmistolaiset" ainekset kommunistisen puolueen johdossa tekivät retken ensi vaiheen

aikana. "Ultravasemmistolaiset" aliarvioivat liikehtimissodan merkitystä ja vaativat suoraviivaista etenemistä, joka vaati suuria uhreja.

Voitettuaan kaikki esteet, murskattuaan lukuisia kuomintangilaisia joukko-osastoja ja kuljettuaan halki seutujen, joille ihminen sitä ennen ei ollut jalallaan astunut, Punaisen armeijan päävoimat marssivat Setshvanin maakuntaan ja yhtyivät kesäkuun 15 päivänä 1935 tässä maakunnassa toimineisiin Punaisen armeijan joukko-osastoihin.

Yhtyminen tapahtui lähellä Tientsuanin kaupunkia, Setshvanin pääkaupungista Tshongtusta 120 km lounaaseen.

Mutta tähän ei luoteisretki päättynyt.

Jo retken aikana, tammikuussa 1935, Kiinan kommunistinen puolue tuomitsi Tsunjissa (Kveitshoun maakunnassa) pidetyssä neuvottelussa ne "ultravasemmistolaiset" virheet, joita oli tehty sotatoimien johtamisessa ja talouspolitiikassa. Neuvottelussa tehtiin päätös, jonka mukaan Punaisen armeijan tärkeimpänä tehtävänä oli muodostuneessa tilanteessa taistelu maahan tunkeutuneita japanilaisia sotajoukkoja vastaan synnyinmaan eheyden ja riippumattomuuden suojelemiseksi. Tsunjin neuvottelulla oli Kiinan kommunistisen puolueen historiassa suuri merkitys. Puolueen johtoon tulivat Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung ja hänen lähimmät taistelutoverinsa.

Setshvanin maakuntaan kokoontuneista Punaisen armeijan joukko-osastoista valittiin etujoukko, joka Mao Tse-tungin johtamana eteni Shensin maakunnan pohjoisosaan, missä oli pieni neuvostoalue. Syksyllä 1935 Mao Tse-tungin joukko-osastot saapuivat tälle alueelle. Tänne vedettiin vuoden 1936 kuluessa kaikki Kiinan Punaisen armeijan perusvoimat. Shensin, Kansun ja Ningsian maakuntien rajalle muodostui laaja neuvostoalue, jonka keskukseksi tuli tammikuussa 1937 Janjangin kaupunki (Shensin pohjoisosassa). Ne toveri Stalinin sanat, jotka hän lausui jo tammikuussa 1934, siis juuri silloin, kun Tshiang Kai-shekin armeijan sotaretki neuvostoalueita vastaan oli täydessä käynnissä, osoittautuivat paikkansapitäviksi, nimittäin, että "... neuvostoalueiden lisääntymisestä Kiinassa ei Kiinan eikä ulkomaisen porvariston yhdistynyt vastavallankumous voi estää".[1]

Myöhemmin muodostettiin Shensin maakunnan pohjoisosiin saapuneista Punaisen armeijan joukkomuodostelmista kuuluisa 8. kansallisvallankumouksellinen armeija, jonka komentajaksi tuli Tshu De. Kiinan kaakkoismaakuntiin jäi sissiosastoja, joista tuli voimakkaan japanilaisvastaisen liikkeen perusjoukko näillä alueilla. Niistä muodostettiin myöhemmin uusi 4. kansallisvallankumouksellinen armeija Je Tinin päällikkyyden alaisena. Näistä kahdesta armeijasta on kasvanut nykyinen voittoisa Kiinan kansanvapautuksen armeija.

Kuomintangin ei onnistunut tuhota Kiinan Punaista armeijaa. Mieshukasta huolimatta sen peruskaaderit säilyivät. Sitä johtanut kommunistinen puolue oli alkuunpanijana Kiinan kansan yhtymisestä taisteluun japanilaisia hyökkääjiä vastaan.

Joulukuussa 1936 Tshiang Kai-shek yritti järjestää uuden sotaretken Kiinan Punaista armeijaa vastaan. Tässä tarkoituksessa hän saapui Sianin kaupunkiin, Shensin maakunnan keskukseen. Kiinan Punaista armeijaa vastaan piti täällä niiden sotajoukkojen käydä taistelua, jotka 1931 vedettiin pois Mantshuriasta, kenraali Tshang Siue-lianin ns. koillisarmeijan. Melkein kaikki tämän armeijan sotilaat olivat kotoisin Mantshuriasta. Vuodesta 1931 lähtien he olivat olleet kaukana kotiseudultaan. Heitä järkyttivät syvästi Mantshuriasta saapuneet viestit japanilaisten harjoittamasta ankarasta sorrosta ja siitä, kuinka monia heidän omaisiaan oli kidu-

[1] J. V. Stalin. Toimintaselostus puolueen XVII edustajakokoukselle NKP(b):n keskuskomitean työstä. Gospolitizdat, 1948, sivu 11.

tettu ja tapettu. Japanilaisvastainen mieliala oli heidän keskuudessaan voimakkaampi kuin missään muussa kuomintangin armeijassa.

Naapuruus Kiinan Punaisen armeijan kanssa, jonka päävoimat tähän aikaan olivat Shensissä, vaikuttivat puolestaan voimakkaasti koillisarmeijaan. Kommunistien japanilaisvastaiset tunnukset olivat sen keskuudessa suuressa suosiossa. Punaisen armeijan ja Tshang Siue-lianin joukko-osastojen välillä alkoi kanssakäyminen. Saatuaan Tshiang Kai-shekiltä käskyn aloittaa uusi sotaretki "punaisia" vastaan koillisarmeija kieltäytyi toimimasta ja nousi kapinaan joulukuun 12 päivänä, kun Tshiang Kai-shek tuli Sianiin. Tshiang Kai-shek vangittiin, ja kaksi viikkoa häntä pidettiin vartioituna.

Saatuaan tietää Sianin kapinasta Kiinan kommunistisen puolueen johto ryhtyi kaikkiin toimenpiteisiin auttaakseen selkkauksen ratkaisemisessa rauhanomaisin keinoin. Jos Nankingin ja Sianin välillä olisivat silloin alkaneet sotatoimet, niin se olisi vastoin koillisarmeijan sotilaiden isänmaallisia pyrkimyksiä voinut vahingoittaa Kiinaa. Uusi kansalaissota Kiinassa olisi ollut hyödyksi vain Japanin imperialismille. Sianiin saapui kommunistisen puolueen valtuuskunta Tshou En-lain johtamana, ja sen onnistui vakuuttaa kapinan johtajat suostumaan rauhantekoon Nankingin hallituksen kanssa. Perinpohjin säikähtynyt Tshiang Kai-shek puolestaan lupasi lopettaa kansalaissodan Punaista armeijaa vastaan, järjestää vastarinnan Japanin hyökkäystä vastaan ja demokratisoida poliittisen järjestelmän kuomintangin Kiinassa. Kommunistien neuvon mukaan kapinalliset vapauttivat Tshiang Kai-shekin. Niin kuin odottaa sopikin, tämä vanha petturi ei pitänyt sanaansa. Mutta tärkeintä oli, että Japanin imperialistien ja heidän Nankingin hallituksessa toimineiden asiamies-

tensä kavalat suunnitelmat Sianin kapinan käyttämisestä kansalaissodan laajentamiseen ja maan hajaannuksen syventämiseen tehtiin tyhjäksi.

Sianin kapina osoitti kuomintangille, ettei sen onnistu käydä kansalaissotaa suurissa mittasuhteissa. Sianin tapahtumien jälkeen kuomintangilaiset eivät pitkään aikaan rohjenneet hyökätä Kiinan Punaisen armeijan päävoimia vastaan. Se vaara taas, joka piili tässä Sianin kapinassa — uusi kansalaissodan laajeneminen —, vältettiin Kiinan kommunistisen puolueen oikean taktiikan ansiosta.

Helmikuussa 1937 kokoontui kuomintangin toimeenpaneva keskuskomitea III täysistuntoonsa. Helmikuun 10 päivänä Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitea lähetti kuomintangin toimeenpanevan keskuskomitean kokoukselle sähkeen, jossa se ehdotti kansalaissodan lopettamista, kommunistisen puolueen ja kuomintangin yhteistoiminan aloittamista uudelleen ja kaikkien voimien mobilisoimista taisteluun japanilaisia hyökkääjiä vastaan.

Tässä sähkeessä kommunistit esittivät kuomintangin hyväksyttäviksi seuraavat viisi kohtaa: 1) sisällissodan lopettaminen; 2) sanan-, paino- ja kokoontumisvapauden säätäminen ja yleisen armahduksen antaminen poliittisille vangeille; 3) kansalliskongressin koollekutsuminen: 4) valmistelutöiden loppuun suorittaminen vastarinnan järjestämiseksi Japania vastaan; 5) joukkojen aseman parantaminen.

Kommunistinen puolue ilmoitti, että jos nämä viisi kohtaa hyväksytään, niin Punainen armeija lopettaa sodan Nankingin hallitusta vastaan ja yhtyy yhteiseen kansalliseen japanilaisvastaiseen armeijaan ja neuvostoalue järjestetään uudelleen erikoiseksi raja-alueeksi. Kommunistinen puolue ilmoitti, että käytäessä vapaussotaa Japania vastaan se pidättäytyy jatkamasta tilanherrojen maiden takavarikointia.

Vaikka kuomintangin toimeenpanevan keskuskomitean III

täysistunto hylkäsikin nämä ehdotukset, niin kommunistien johdonmukainen taistelu Kiinan kaikkien voimien yhdistämiseksi vastarintaa varten japanilaisia hyökkääjiä vastaan toi tuloksia. Ajatus maan yhtenäisyydestä sai Kiinan kansan kannatuksen, ja Japanin aloittaessa heinäkuussa 1937 suursodan Kiinaa vastaan kuomintangin oli pakko kansanjoukkojen painostuksesta suostua yhtenäisen japanilaisvastaisen rintaman muodostamiseen. Tämä kuomintangin pakollinen suostumus japanilaisvastaisen rintaman muodostamiseen ei merkinnyt sitä, kuten myöhemmät tapahtumat näyttivät, että se todella olisi aikonut taistella japanilaisia hyökkääjiä vastaan. Tämän kansallisen japanilaisvastaisen rintaman todellisia taistelijoita olivat Kiinan kommunistit ja heidän johtamansa joukot.

Vuosien 1928—1936 kauden historiallinen merkitys on se, että Kiinan vallankumouksellisessa liikkeessä oli tähän aikaan jo proletariaatti vallannut hegemonian imperialisminja feodalisminvastaisessa vallankumouksessa. Vaikka vallankumous ei vielä voinut temmata mukaansa koko Kiinaa, niin monilla alueilla se jo saavutti voiton. Muodostettiin todella demokraattisia vallanelimiä ja järjestettiin Punainen armeija, joka torjui kaikkien imperialistivaltojen tukeman kuomintangilaisen taantumuksen rynnäkköjä. Näiden vuosien kuluessa muodostuneisiin voimiin nojautumalla Kiinan kommunistinen puolue johti Japanin laajentaessa interventiotaan Kiinaan koko kansan taistelua synnyinmaan pelastamiseksi Japanin imperialismilta.

III luku

KIINAN KANSAN VAPAUSSOTA JAPANIN IMPERIALISMIA VASTAAN (1937-1945)

Kiinan kansan kansallisen vapaustaistelun historiassa kuuluu huomattava sija sen vapaussodalle Japanin imperialismia vastaan vv. 1937—1945.

Toinen maailmansota alkoi vähitellen. Fasistisen Italian suorittama Etiopian (Abessinian) valtaus, Hitlerin julistama Versailles'in sopimuksesta luopuminen, kesällä 1936 alkanut italialais-saksalainen interventio Espanjaan samoin kuin Japanin uusi hyökkäys Kiinaan kesällä 1937 todistavat, että toinen maailmansota itse asiassa oli jo alkanut. Vuonna 1938 ilmestyneessä "NKP(b):n lyhyessä oppikurssissa" sanottiin: "Sodan aloitti maailman eri kolkissa kolme hyökkäyshaluista valtiota — Saksan, Italian ja Japanin fasistiset hallitsevat piirit. Sotaa käydään valtavalla alueella Gibraltarista Shanghaihin saakka. Sota on jo ehtinyt vetää pyörteisiinsä yli puolen miljardin väestön."[1]

Englannin, Ranskan ja USA:n hallitsevat piirit tosin pelkäsivät kilpailijainsa Saksan ja Japanin voimistuvan. Mutta vielä enemmän ne pelkäsivät työväenliikettä Euroopassa ja kansallista vapausliikettä Aasiassa. USAn, Englannin ja Ranskan porvaristo aikoi käyttää saksalais-italialais-japanilaista

[1] "NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi." Sivu 318.

blokkia hyväkseen taistelussa kansainvälistä vallankumouksellista liikettä ja ennen kaikkea maailman todellisen demokratian tukipylvästä, suurta Neuvostoliittoa vastaan. Samaan aikaan englantilais-ranskalais-amerikkalaiset imperialistit toivoivat, että myös fasistiset vallat kuluttaisivat loppuun voimansa sodassa, olisivat sodan päättyessä heikentyneitä, ja USA:n, Englannin ja Ranskan porvaristo pääsisi "kolmannen iloitsevan" asemaan?

Kiinan suurporvaristo ja tilanherrat toisaalta pelkäsivät eivätkä tahtoneet sotaa Japania vastaan, toisaalta taas eivät voineet olla ajattelematta, mitä seurauksia koituisi siitä, jos Japanin imperialistit valtaisivat koko maan. Siinä tapauksessa, että koko Kiina olisi joutunut Japanin siirtomaaksi, olisivat kansallisen povariston lisäksi myös tilanherrat sekä ne comprador-porvariston kerrokset, jotka eivät olleet sidottuja japanilaiseen, vaan amerikkalaiseen, englantilaiseen ja muuhun ulkomaiseen pääomaan, olleet vaarassa menettää osan tuloistaan. Mutta tärkeimpänä syynä, joka loppujen lopuksi pakotti kuomintangin tilapäisesti luopumaan politiikastaan, jonka mukaan Japanille ei pitänyt tehdä vastarintaa, oli kansallisen vapausliikkeen kasvu. Kansanjoukkojen isänmaallisen liikkeen painostuksesta kuomintangilaiset eivät enää voineet jatkaa entistä avoimen kansallisen petoksen politiikkaa. Samaan aikaan niillä ei ollut mitään sitä vastaan, että japanilaisia vastaan käytettiin Kiinan demokraattisia voimia niiden heikentämiseksi.

Vain Kiinan kommunistit yksin kutsuivat edelleenkin rohkeasti ja johdonmukaisesti kansaa taisteluun Japanin imperialismia vastaan Kiinan pelastamiseksi.

Kiinan kommunistinen puolue nostatti jo vuonna 1937 joukot sotaan japanilaisia hyökkääjiä vastaan. Mantshuriassa oli toiminnassa muutamia kommunistien johtamia sissiarmeijoita; keväällä 1937 Dzeholin ja Tshaharin maakunnissa

puhkesi kansankapina japanilaisia valloittajia vastaan. Kommunistisen puolueen kehoituksesta Kiinan työläiset panivat toimeen japanilaisissa tehtaissa Shanghaissa ja muissa kaupungeissa vastalauselakkoja Japanin hyökkäystä vastaan.

Kiinan kansan kansallisen vapaussodan japanilaisia hyökkääjiä vastaan katsotaan alkaneen heinäkuun 7 päivänä 1937, jolloin kiinalaiset sotilaat tekivät vastarintaa Lugoutsjaon asemalle lähellä Peipingiä hyökänneille japanilaisille sotajoukoille. Lugoutsjaon asema sijaitsee rautatiellä, joka yhdistää Peipingin Keski-Kiinaan. Tämä rautatie oli viimeinen side, joka vielä yhdisti Peipingin muuhun Kiinaan. Sentähden Japanin imperialistit laskivat Lugoutsjaon vallattuaan piirittävänsä ja valtaavansa Peipingin. He valmistivat tätä sotaa itse Kiinan alueella, koska heillä oli Shanghaissa, Tientsinissä, Peipingissä ja sen ympäristössä sekä muilla paikkakunnilla asevoimiaan orjuuttavien sopimusten perusteella, joihin Kiina aikaisempina vuosina oli pakotettu.

Japanilaisten armeijain hyökätessä Lugoutsjaoon kiinalaiset sotilaat tekivät hyökkääjille vastarintaa odottamatta kuomintangin kenraalien käskyä. Mutta sen jälkeenkään, kun japanilaiset joukot olivat hyökänneet Lugoutsjaoon, kuomintangin hallitus ei ryhtynyt tehokkaisiin toimenpiteisiin maan puolustamiseksi.

Japanin imperialistit, joita kannustivat talouspulan lähestyminen ja demokraattisen liikkeen kasvu itse Japanissa, etsivät ulospääsyä "suursodasta" Kiinaa vastaan. Kohdattuaan kiinalaisten joukkojen vastarinnan he kuljettivat Kiinaan suuria voimia ja aloittivat hyökkäyksen sekä Peipingiä että Shanghaita vastaan. Pääiskun sodan ensimmäisessä vaiheessa he antoivat Pohjois-Kiinassa. Kuomintangin kenraalien petoksen tähden vihollisen käsiin joutui mitä tärkeimpiä strategisia kohteita. Hajalle lyötyjen kuomintangin huonosti koulutettujen sotilaiden laumat paikallisten kenraalien murs-

katuista armeijoista pakenivat, puettuina miten sattui, varustettuna mitä kirjavimmilla maailman kaikkien tehtaiden aseilla, etelään johtavaa tietä pitkin. Japanilaiset valtasivat Peipingin, Tientsinin, Kalganin ja muita Pohjois-Kiinan kaupunkeja.

Elokuun 21 päivänä 1937 Neuvostoliitto solmi Kiinan kanssa hyökkäämättömyyssopimuksen. Tämä sopimus merkitsi valtavaa tukea Kiinalle. Kansallisen vapaussodan aikana Neuvostoliitto antoi Kiinalle suurta moraalista ja aineellista apua. Sen politiikan tarkoituksena, jota Neuvostoliitto harjoitti Kiinaan nähden, ilmaisi erinomaisesti V. M. Molotov selostuksessaan Nevostoliiton Korkeimman Neuvoston istuntokaudella 1939: "Te tunnette hyvin toveri Stalinin lausunnon niiden kansojen tukemisesta, jotka ovat joutuneet hyökkäyksen uhreiksi ja käyvät taistelua synnyinmaansa riippumattomuudesta. Tämä koskee täydellisesti Kiinaa ja sen taistelua kansallisesta riippumattomuudesta. Me noudatamme tätä politiikkaa johdonmukaisesti käytännössä."[1] Kesäkuussa 1939 solmittiin Neuvostoliiton ja Kiinan kauppasopimus, joka oli Kiinalle tavattoman edullinen.

Mutta samaan aikaan USA, Englanti ja Ranska, jotka eivät säästelleet ulkokultaisia korulauseita "myötätunnosta" Kiinaa kohtaan, itse asiassa yllyttivät Japania hyökkäämään. Ainoakaan valta, Neuvostoliittoa lukuunottamatta, ei vv. 1937—1941 solminut sopimusta Kiinan kanssa. Kaikki imperialistivallat jatkoivat ahkerasti kaupankäyntiä Japanin kanssa, joka ei olisi voinut käydä pitkää aikaa sotaa saamatta jatkuvasti sotatarvikkeita ulkoapäin. Japanin imperialismin

[1] V. M. Molotov. Kansainvälisestä tilanteesta ja Neuvostoliiton ulkopolitiikasta. Selostus Neuvostoliiton Korkeimman Neuvoston kolmannella istuntokaudella toukokuun 31 päivänä 1939. Gospolitizdat, 1939, sivut 14—15.

tärkeimpänä hankkijana oli USA, joka varusti Japanin öljyllä, puuvillalla, värimetalleilla, rautaromulla ja muilla sotaa varten välttämättömillä materiaaleilla.

Japanin imperialistien aloitettua Kiinaa vastaan "suursodan" kuomintangin johdon oli pakko suostua sopimukseen kommunistisen puolueen kanssa yhtenäisen japanilaisvastaisen rintaman muodostamisesta. Tämä sopimus solmittiin syyskuun 22—24 päivinä 1937. Yhteisrintaman aikaansaamiseksi kommunistinen puolue teki vakavia myönnytyksiä. Kiinan Punaisen armeijan päävoimat järjestettiin uudelleen 8:nneksi kansallisvallankumouksellisiksi armeijaksi. Kiinan neuvostoalue järjestettiin uudelleen Erikoisraja-alueeksi.[1] Demokraattinen järjestelmä ja kommunistisen puolueen johtava osuus siinä säilyivät, mutta Erikoisalueen hallitus tunnusti Kiinan keskushallituksen vallan. Kommunistinen puolue luopui väliaikaisesti tilan herrojen maiden takavarikoimisen politiikasta ja antoi tilanherroille oikeuden osallistua paikallisten vallanelinten vaaleihin. Tämän vastineeksi kuomintang lupasi tehdä loppuun saakka vastarintaa Japanille ja demokratisoida koko Kiinan valtiojärjestelmän. Kommunistinen puolue täytti rehellisesti sitoumuksensa. Mitä kuomintangiin tulee, niin sen lupaukset osoittautuivat pelkäksi petokseksi.

Yhtenäinen japanilaisvastainen kansallinen rintama, joka muodostettiin vuonna 1937, liitti yhteen Kiinan mitä erilaisimmat luokat ja yhteiskunnalliset ryhmät. Paitsi proletariaattia, talonpoikaistoa ja kaupunkien pikkuporvarisoa siihen osallistui alkuaikoina myös kansallinen porvaristo, jopa osa tilanherroista, suurporvaristosta ja militaristeistakin. Suurporvaristolle, so. pääasiallisesti comprador-porvaristolle, suurtilanomistajille ja militaristeille osallistuminen japani-

[1] Raja-alueeksi tämä alue nimitettiin sentähden, että se sijaitsi kolmen maakunnan, Shensin, Kansun ja Ningsian rajalla.

laisvastaiseen rintamaan oli pakkomyönnytystä: he antoivat perään isänmaallisen kansanliikkeen painostuksesta. Kiinan hallitsevat luokat, lukuunottamatta suurporvariston japanilaisystävällistä osaa, eivät tahtoneet Japanin voittavan, sillä ne tiesivät, että siinä tapauksessa kaikki ne tulot, joita ne puristivat Kiinan kansasta, olisivat joutuneet Japanin imperialismin käsiin. Mutta vielä enemmän ne pelkäsivät Kiinan kansan demokraattisten voimien kasvua, ja niitä pelätessään ne kallistuivat sitä enemmän, mitä pitemmälle aikaa kului, antautumiseen japanilaisten valloittajien edessä. Ne muodostivat japanilaisvastaisen rintaman oikeistosiiven.

Mitä kansalliseen porvaristoon tulee, niin se oli vuonna 1937 huomattavasti vanhoillisempi kuin vv. 1925—1926. Toisaalta sillä oli ristiriitoja imperialismin, byrokraattisen pääoman ja puolifeodaalisten tilanherrojen hallitsevan blokin kanssa, toisaalta se taas pelkäsi työläisten ja talonpoikien liikettä. Se tunsi pelkoa Kiinan demokratian kasvavia voimia kohtaan. Kansallisen vapaussodan aikana Kiinan kansallinen (so. pääasiallisesti keskivarakas) porvaristo samoin kuin sille läheiset tilanherrojen kerrokset olivat yhtenäisen japanilaisvastaisen rintaman riveissä epäröivällä, horjuvalla kannalla. Se toi näkyviin täydellisen kykenemättömyytensä ja haluttomuutensa johtaa kansaa taistelussa vierasmaalaisia valloittajia vastaan.

Vain Kiinan sankarillinen proletariaatti osoitti olevansa Kiinan kansallisten etujen uskollinen ja johdonmukainen puolustaja. Japanin imperialismia vastaan käydyn kansallisen vapaussodan aikana tämä tuli täysin selvästi näkyviin. Proletariaatti johti ja johdatti mukanaan Kiinan monimiljoonaista talonpoikaistoa, kaupunkien pikkuporvaristoa ja sivistyneistöä. Proletariaatti ja talonpoikaisto pelastivat Kiinan kommunistisen puolueen johtamina uhrautuvalla taistelullaan Kiinan joutumasta Japanin imperialismin siirtomaaksi.

Kiinan Punainen armeija, jota kenraali Tshu De johti ja

jonka uutena nimenä nyt oli oli 8. kansallisvallankumouksellinen armeija, kiirehti yhteisrintaman muodostamisen hetkellä jo etumaiselle tulilinjalle. Syyskuun loppupuolella 1937 se kohtasi Shansin maakunnan itäosassa ensi kerran välittömästi japanilaiset sotajoukot. Pinsinguanin vuorisolassa 8. armeija murskasi japanilaisen valiodivisioonan, jota johti japanilainen kenraali Itagaki (josta myöhemmin tuli Japanin sotaministeri). Sen jälkeen 8. armeijan joukko-osastoilla oli ratkaiseva osuus Sinkoussa (Taijuanin kaupungin pohjoispuolella) käydyissä taisteluissa, missä kiinalaiset joukot kokonaisen kuukauden aikana torjuivat vihollisen kaikki rynnäköt. Sillä hetkellä kiinalaisilla oli reaalinen mahdollisuus musertaa koko japanilaisten rintama Pohjois-Kiinassa. Mutta petturi Tshiang Kai-shek ei lähettänyt sotajoukkojaan Pohjois-Kiinaan. Hän piti niitä Nankingin seudulla ja odotti, toivoen salaa, että kommunistiset ja japanilaiset sotajoukot näännyttäisivät toisensa, että 8. armeija vuodattaisi verensä kuiviin ja että kuomintangin tehtäväksi ei jäisi muuta kuin, kuten vanhassa kiinalaisessa sananlaskussa sanotaan, "istua vuorella ja katsella tiikereiden taistelua". Saamatta keskushallitukselta apua 8. armeija kävi kansanjoukkojen tukemana sankarillista taistelua Japanin armeijan päävoimia vastaan, ja sen onnistui pysähdyttää japanilaisten hyökkäys Pohjois-Kiinassa.

Myöhemmin japanilaisten joukkojen onnistui saavuttaa voittoja vain niillä rintamanosilla, joita kuomintangin armeija puolusti äärimmäisen passiivisesti. Niillä rintamanosilla, joilla 8. armeija toimi, japanilaiset kärsivät tappioita.

Lokakuussa 1937 japanilaiset suuntasivat pääiskun Shanghain alueelle. Marraskuun 12 p:nä Shanghai vallattiin ja vihollinen eteni Nankingia, Kiinan silloista pääkaupunkia kohden. Tällä uhkaavalla hetkellä kuomintangin hallitus oli valmis suostumaan kaikkein alentavimpaan rauhaan Japanin

kanssa. Japani teki Saksan lähettilään kautta rauhantarjouksen, joka merkitsi samaa kuin Kiinan muuttaminen Japanin siirtomaaksi. Tshiang Kai-shek oli valmis hyväksymään Japanin ehdot. Neuvottelut katkesivat kuitenkin, kun Japanin finanssipääoman äärimmäiset ryhmät eivät suostuneet sopimukseen, koska ne olivat sitä mieltä, että japanilaisten joukkojen voitot Nankingin suunnalla antavat niille mahdollisuuden päämääriensä saavuttamiseen Kiinassa ilman mitään neuvotteluja.

Joulukuun 13 päivänä kukistui Nanking. Tshiang Kai-shek ja kuomintangin muut johtajat pakenivat jättäen pääkaupungin kohtalon huomaan. Japanilainen sotilasjuntta pani Nankingin vallattuaan siellä toimeen villin teurastuksen: muutamassa päivässä murhattiin noin 50.000 rauhallista asukasta. Kuomintangin hallitus siirtyi aluksi Vuhaniin, sitten Tshunkingin kaupunkiin etäisessä Setshvanin maakunnassa. Kiinan menetykset olivat suunnattomat: yksistään kiinalaisista sotilaista sai vähintään 300.000 surmansa tai haavoittui, rauhallisista asukkaista puhumattakaan.

Japanin leppymättömyyden johdosta kuomintangin hallituksen oli pakko antaa kommunisteille lupa järjestää 8. armeijan lisäksi vielä toinen kansanarmeija taistelua varten japanilaisia hyökkääjiä vastaan. Entisen Punaisen armeijan osastot Etelä- ja Keski-Kiinassa koottiin ns. Uudeksi 4:nneksi kansallisvallankumoukselliseksi armeijaksi, joka vuonna 1938 aloitti taistelun japanilaisten selustassa Nankingin ja Shanghain seuduilla. Vuoden 1938 alusta Vuhanissa alkoi ilmestyä kommunistinen joukkolehti "Sinhuazhibao" ("Uusi Kiina").

Voimakkaan isänmaallisen kansanliikkeen painostuksesta kuomintangin ylimääräisen kongressin (maalis-huhtikuussa 1938) oli pakko hyväksyä japanilaisvastaisesta sodasta ja valtion rakentamisesta ohjelma, jossa ulkokultaisesti puhuttiin sodasta täydelliseen voittoon saakka. Kuomintangin hallituksen yhteyteen perustettiin neuvotteleva elin, kansallis-poliittinen neuvosto, johon osallistui eri puolueiden, myöskin kommunistien edustajia. Vaikka kansallis-poliittisella neuvostolla ei ollutkaan reaalista valtaa, niin siitä tuli kuitenkin jonkinlainen puhujalava Kiinan demokratian edustajille ja se rajoitti jossakin määrin kavaltajien toimintaa.

Mutta tälläkin kaudella kuomintangin hallitus ryhtyi moniin taantumuksellisiin toimenpiteisiin. Keväällä 1938 Kiinassa hajoitettiin kaikki muut paitsi kuomintangin nuorisojärjestöt. Sama kuomintangin kongressi, jossa puhuttiin kauniita sanoja yhteisrintaman lujittamisesta, lujitti Tshiang Kai-shekin diktatuuria julistamalla hänet virallisesti kuomintangin "johtajaksi". Hänen sijaisekseen valittiin Van Tsinvei, avoin petturi, joka oli kuomintangin japanilaisystävällisen klikin päämies. Mitään merkittäviä demokraattisia uudistuksia ei pantu toimeen. Sen vuoksi, ettei kuomintang tahtonut päästää valloilleen todellista kansansotaa, japanilaisten onnistui saavuttaa uutta menestystä: toukokuussa he valtasivat Hsytshoun strategisesti tärkeän aseman ja yhdistivät rintamansa Pohjois- ja Keski-Kiinassa.

Päinvastoin kuin kuomintang Kiinan sankarillinen kommunistinen puolue käytti edelleenkin kaikki voimansa voiton saavuttamiseen Japanista. Kuomintangin vallan alaisilla alueilla kommunistit kehoittivat niistä lukemattomista esteistä huolimatta, joita kuomintangin viranomaiset järjestivät, ja tuon tuostakin tapahtuneista kommunistisen puolueen jäsenten murhista huolimatta lujittamaan japanilaisvastaista yhteisrintamaa ja panemaan kansan kaikki voimat liikkeelle vastaiskun antamiseksi viholliselle. Kommunistisen puolueen "Sinhuazhibao"-lehdestä tuli laajimmalle levinnyt, Kiinan kansan rakastama lehti. Se teki japanilaisvastaisessa sodassa suurta propaganda- ja organisaatiotyötä. Shensin—Kansun—Ningsian maakuntien Erikoisraja-alue (entinen neuvostoalue) oli Kiinan esimerkillinen demokraattinen alue.

Siellä toimivat kaikki demokraattiset järjestöt vapaasti, kansa käytti siellä hyväkseen demokraattisten uudistusten antimia ja eli sota-ajasta huolimatta huomattavasti paremmin kuin kuomintangin herruuden vallitessa, siellä koko väestö ahersi järjestyneesti vihollisesta saavutettavan voiton hyväksi. Tämän raja-alueen pääkaupunkiin Janjangiin virtasi kaikkialta Kiinasta edistyksellistä nuorisoa ja kaikkia niitä, jotka tahtoivat oppia, kuinka on taisteltava synnyinmaan puolesta. Siellä koulutettiin johtajien kaadereita taistelua varten vihollista vastaan.

Kiinan kommunistit suorittivat tärkeimmän työnsä rintamalinjan takana, kaukana japanilaisten selustassa. Japanin hyökkäyksen seurauksena kuomintangilaiset karkoitettiin koko Peipingistä ja Tientsinistä Shanghaihin ja Nankingiin saakka ulottuneelta alueelta. Mutta japanilaisetkaan eivät voineet vallata koko tätä valtavaa aluetta, jonka väestö teki heille ankaraa vastarintaa. Japanilaiset miehittäjät asettuivat tärkeimpiin strategisiin kohtiin ja pitkin rautateitä. Maaseutupaikkakunnat taas joutuivat pian kiinalaisten sissien valvontaan. Aseellisen taistelun ydinjoukoksi japanilaisten miehittäjien selustassa muodostui 8. armeija, jonka joukko-osastot vuonna 1937, sen jälkeen kun Japanin armeija oli vallannut Shansin maakunnan, jäivät toimimaan japanilaisia joukkoja vastaan rintamalinjan taakse. 8. armeija pysyi Huangho-joen takana (jota pitkin rintama tässä maakunnassa suunnilleen kulki) ja jatkoi sen lisäksi vielä etenemistään pohjoiseen ja itään vihollisen valtaaman alueen sisäosiin vallaten japanilaisilta kylän kylältä, kaupungin kaupungilta, kunnan kunnalta. Vihollisen selustaan syntyi laajoja vapautettuja alueita, joita johtivat paikalliset, kansan demokraattisesti valitsemat hallitukset. Vapautetut alueet, joita kommunistinen puolue johti, torjuivat kaikki japanilaisten rynnäköt.

Muuan suurimmista ja väkirikkaimmista vapautetuista

alueista syntyi lokakuussa 1937 Shansin, Hopen ja Tshaharin maakuntien yhtymäkohtaan. Kaksi tuhatta miestä käsittänyt 8. armeijan joukko-osasto, jota komensi kenraali Nie Juntshen (nykyinen Pekingin kaupungin pormestari ja Kiinan kansantasavallan Kansanvapautusarmeijan esikuntapäällikön sijainen), jolla oli kaiken kaikkiaan tuhat kivääriä, johti asukkaiden taistelua tällä alueella, josta kuomintangin viranomaiset olivat lähteneet. Tällä alueella oli varsinaisia asukkaita noin 18 miljoonaa. Tammikuussa 1938 sinne muodostettiin kansanhallitus, jonka väestön kaikki kerrokset demokraattisesti valitsivat. Laajoja vapautettuja alueita syntyi myös Shansin—Suijuanin, Shansin—Hopen—Honanin maakuntien rajoille sekä Shantungin maakuntaan. Kaikkein eteläisin suurista vapautetuista alueista syntyi Hupen maakunnan pohjoisosaan. Tänne syvälle japanilaisten selustaan murtautui Janjangista eräs 8. armeijan komentajista vain 37 miestä käsittäneine osastoineen. Pian sinne ryhmittyi kymmeniä tuhansia sotamiehiä ja satoja tuhansia kansan nostoväen sotilaita, ja Keskustasangon vapautetun alueen (miksi tätä aluetta alettiin nimittää) väkiluku voitiin laskea miljoonissa.

Vapautetut alueet elivät ja taistelivat vihollista vastaan Kiinan kommunistisen puolueen johdolla. Vapautettujen alueiden hallituksissa kommunistit pitivät itsellään kolmanneksen paikoista luovuttaen muut kaksi kolmasosaa vapaaehtoisesti puolueettomille ja muiden puolueiden sekä järjestöjen edustajille, myös niille kuomintangin jäsenille, jotka toimivat japanilaisia hyökkääjiä vastaan. Japanilaisvastaista yhtenäisyyttä lujittaakseen kommunistit eivät panneet vapautetuilla alueilla toimeen tilanherrojen maiden takavarikoimisia rajoittuen takavarikoimaan ja jakamaan talonpojille synnyinmaan kavaltajien maita. Verot ja maavuokra olivat vapautetuilla alueilla paljon alhaisemmat kuin kuomintangin selustassa.

Kun verot kuomintangin alueilla käsittivät 25 % ja maavuokra 50 % sadosta, niin vapautetuilla alueilla verot eivät ylittäneet 10 % eikä maavuokra 37 % sadosta. Vapautetuilla alueilla kehitettiin hyvällä menestyksellä osuustoimintaliikettä. Samalla kun maan ja työvälineiden yksityisomistus säilyi, sovellettiin laajassa mitassa kollektiivista maan muokkausta ja kollektiivista sadonkorjuuta. Vapautettujen alueiden vallanelimet auttoivat köyhimpiä talonpoikia antamalla heille maatalouskalustoa, siemeniä ja karjaa. Ne auttoivat väestöä myös luonnononnettomuuksien sattuessa. Demokraattiset vallanelimet valvoivat ankarasti, että vapautettujen alueiden tuotantolaitoksissa lyhennettiin työpäivää, saattoivat voimaan työläisiä koskevan pakollisen palkkaminimin ja työväensuojelun. Vapautetuilla alueilla noudatettiin myös politiikkaa, joka turvasi kansallisten vähemmistöjen vapaan kehityksen, naisten tasa-arvoisuuden ja uskonnonvapauden. Keskiajan häpeällisiä jätteitä — orjakauppaa ja naisten jalkojen kahlehtimista, joka teki heistä raajarikkoja — hävitettiin päättävin toimenpitein. Oopiumin ja muiden huumausaineiden kauppaa ahdistettiin ankarasti. Saatettiin voimaan yleinen maksuton alkeisopetus. Vapautettujen alueiden talonpoikaisto näki uudessa vallassa puolustajansa, ja se oli valmis vuodattamaan vertaan henkeäänkään säästämättä varjellakseen saavutettuja demokraattisia uudistuksia.

"Kiinan rintama jakaantui jo syntymähetkellään kahteen rintamaan: kuomintangin rintamaan ja vapautettujen alueiden rintamaan."[1] Päärintamaksi muodostui sodassa japanilaisia valloittajia vastaan vuosi vuodelta yhä suuremmassa määrässä vapautettujen alueiden rintama.

Demokratian saavutukset Kiinassa lisäsivät kuomintangin taantumuksellisten levottomuutta. Kuomintangin johdossa

[1] Mao Tse-tung. Kokoomushallituksesta. Valitut teokset (kiinan kielellä). "Tunpei Shutianin" kustantamo, Harbin 1948, sivu 299.

aina säilyneet pyrkimykset kommunistisen puolueen täydelliseen kieltämiseen ja antautumiseen Japanin edessä voimistuivat jälleen suuresti.

Münchenin sopimus, jossa Englanti ja Ranska USA:n tukemina avoimesti myöntyivät Hitlerin vaatimuksiin, antoi rohkeutta antautumisen kannattajille kuomintangissa.

Lokakuun 22 päivänä 1938 Japanin armeija kaappasi melkein ilman taistelua Kantonin, brittiläisen monopolivaikutuksen keskuksen Etelä-Kiinassa. Tämä vaikeutti Vuhanin puolustajien huoltoa, joka siihen saakka oli tapahtunut pääasiallisesti Kantonin kautta, Kantonin—Hankoun rautatietä pitkin. Seurauksena oli, että japanilaiset valtasivat Vuhanin, josta oli käyty koko kesä taistelua, Kantonin jälkeen, lokakuun 25 päivänä. Riistettyään Kiinalta melkein kaikki sen suurimmat kaupungit japanilaiset lopettivat hyökkäyksen kuomintangin sotajoukkoja vastaan. Lokakuusta 1938 huhtikuuhun 1944 japanilaiset joukot eivät suorittaneet kuomintangin rintamalla Kiinassa ainoatakaan suurta strategista sotaliikettä. Eräänä tärkeimpänä syynä tähän oli se seikka, että japanilaiset joukot, yrittäessään vv. 1938—1939 hyökätä Neuvostoliiton ja sen liittolaisen Mongolian kansantasavallan rajoille, kohtasivat Hasan-järven luona ja Halhin-Golin joella Neuvostoarmeijan taholta niin musertavan vastarinnan, että niiden oli pakko vetää Kiinasta Neuvostoliiton rajoille parhaat sotajoukkonsa.

Toisena syynä Japanin hyökkäyksen lopettamiseen kuomintangin rintamalla oli 8. armeijan ja Uuden 4. armeijan sekä sissien toiminta japanilaisten selustassa, japanilaisvastaisen kansanliikkeen kasvu. Ne herättivät Japanin imperialisteissa levottomuutta ja pyrkimyksen pikaisen rauhan aikaansaamiseen Tshiang Kai-shekin kanssa, jotta yhdessä hänen kanssaan voitaisiin käydä taistelua Kiinan demokratian voimia vastaan.

Kolmantena syynä oli muutos kansainvälisessä tilanteessa. Jo vuonna 1938 oli selvää, että Englannin, Ranskan ja USA:n harjoittama politiikka sovinnon aikaansaamiseksi hyökkääjän kanssa pian johtaisi siihen, että sodan palo leviäisi koko Eurooppaan. Näiden olosuhteiden vallitessa Japanille oli edullista lopettaa nopeasti sota Kiinaa vastaan, saada vapaat kädet, jotta sillä olisi tilaisuus käyttää sotaa Euroopassa hyväkseen hyökkäystä varten Neuvostoliittoa vastaan sekä Neuvosto-Siperian anastamiseksi että myös imperialististen kilpailijoittensa siirtomaiden anastamiseksi Tyynellä valtamerellä. Koska Japanilla ei ollut mahdollisuutta voittaa sotaa nopealla iskulla, se näki ainoan keinon rauhallisessa sopimuksessa kuomintangin kanssa. Sotilaallisesta hyökkäyksestä Tshunkingia vastaan Japanin imperialismi alkoi siirtyä poliittiseen perääntymiseen.

Toisen maailmansodan aatto- ja alkuaikoina Japanin imperialistiset kilpailijat USA, Englanti ja Ranska, joita askarruttivat Euroopan asiat, olivat valmiit jossakin määrin uhraamaan etujaan Kiinassa. Näiden valtojen tarkoituksena oli saada aikaan sopimus japanilaisen rosvon kanssa Kiinan kustannuksella, so. toteuttaa "Műnchen" Kauko-Idässä. Englantilais-amerikkalaiset imperialistit perustivat tässä laskelmansa siihen, että Japani tulee "ilmaisemaan kiitollisuutensa" heille myönnytyksistä Kiinassa aktiivisella toiminnalla Neuvostoliittoa vastaan, hyökkäämällä Neuvostoliiton Kauko-Idän rajoille. Vakavan yrityksen Japanin hyökkäyksen suuntaamiseksi Neuvostoliittoa vastaan tekivät vuonna 1939 Englannin ja Ranskan hallitukset, joita silloin johtivat avoimet "műncheniläiset" Chamberlain ja Daladier. Heinäkuun 24 päivänä 1939 Englanti itse asiassa tunnusti sopimuksessa, jonka allekirjoittivat Englannin Japanin-lähettiläs Cragie ja Japanin ulkoministeri Arita, Japanin anastukset Kiinassa, ja teki Japanille joukon muitakin myönnytyksiä. Vuoden 1940 alussa Ranskan pääministeri Daladier antoi kyynillisen lausunnon, ettei Ranska tue eikä aio tukea Kiinaa. Heinäkuussa 1940 Englannin hallitus, jonka johdossa olivat paatunut sodanlietsoja, jääräpäinen Churchill ja hänen sijaisensa labouristi Attlee, sulki kolmeksi kuukaudeksi Birman—Kiinan valtatien, jota pitkin Kiina sai aseita ja sotatarvikkeita. Tämä yritys tehtiin Kiinan pakottamiseksi tekemään rauha Japanin kanssa.

Vuonna 1941 teki samanlaisen yrityksen sopimuksen aikaansaamiseksi Japanin kanssa Műnchenin sopimuksen hengessä USA:n hallitus. Amerikan hallitus laati sopimusluonnoksen, joka saatettiin Japanin hallituksen tietoon kesäkuun 21 päivänä. USA oli valmis tunnustamaan Japanin tosiasiassa suorittaman Mantshurian anastuksen, ei vastustanut japanilaisten joukkojen jättämistä varsinaiseen Kiinaan "suojelua varten kommunistista toimintaa vastaan", ja lupasi pakottaa Kiinan antautumaan Japanin edessä. Sen, mikä ei onnistunut Chamberlainille eikä Churchillille, otti Amerikan valtiosihteeri Hull suorittaakseen. Vain se jyrkkä muutos kansainvälisessä tilanteessa, joka seurasi Neuvostoliiton Suuren isänmaallisen sodan alkamista Hitler-Saksaa vastaan, teki tyhjäksi amerikkalaiset suunnitelmat avoimesta sopimuksesta hyökkääjän kanssa Kauko-Idässä.

"Műnchenin" kaudella Kiinan hallitsevat luokat kulkivat imperialististen suojelijainsa kintereillä. Sen sijaan, että kuomintangilaiset olisivat valmistelleet vastahyökkäystä Kiinan vapauttamiseksi japanilaisista miehittäjistä, he valmistelivat antautumista Japanin imperialismin edessä ja taistelua Kiinan demokratiaa vastaan.

Perinpohjin toisenlaista kuin kuomintangin politiikka oli kommunistisen puolueen politiikka. Kiinan kommunistinen puolue ponnisti kaikkensa lujittaakseen japanilaisvastaista yhteisrintamaa ja valmistellakseen vastahyökkäystä Japanin imperialismia vastaan.

Lokakuun lopussa ja marraskuun alussa 1938 pidettiin Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean VI laajennettu täysistunto, joka itse asiassa oli merkitykseltään puolueen edustajakokous. Täysistunto pidettiin sellaisen tilanteen vallitessa, jossa Kiinan kansan kansallinen vapaussota astui uuteen vaiheeseen.

Mao Tse-tung osoitti jo touko-kesäkuussa 1938 Janjangissa pitämissään puheissa, että kansallinen vapaussota tulee strategisessa kehityksessään kulkemaan kolmen vaiheen kautta: 1) japanilaisten joukkojen hyökkäys; 2) "voimien tasapaino", jonka aikana japanilaiset joukot lujittautuvat valtaamilleen alueille ja kiinalaiset armeijat taas alkavat valmistautua vastahyökkäykseen; 3) kiinalaisten joukkojen vastahyökkäys. Ensimmäinen vaihe — japanilaisten hyökkäys — päättyi lokakuussa 1938 Kantonin ja Vuhanin valtaukseen. Keskuskomitean VI täysistunto totesi, että sota oli astunut toiseen vaiheeseen, "voimien tasapainon" vaiheeseen. Tässä vaiheessa Japanin armeija Kiinassa ei enää kyennyt hyökkäämään kaikilla rintamilla. Suunnattuaan perusvoimansa kommunistisen puolueen johtamaa vapautettujen alueiden rintamaa vastaan, se rajoittui kuomintangin joukkojen rintamalla vähäpätöisiin sotaliikkeisiin.

Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean VI täysistunto antoi puolueelle täsmällisen asenteen suhtautumisessa japanilaisvastaiseen yhteisrintamaan. Se osoitti, että kommunistisen puolueen tuli yhteisrintamaa vankasti tukiessaan samalla entiseen tapaan säilyttää riippumattomuutensa yhteisrintaman sisällä ja lujittaa sitä. Täysistunto kehoitti kommunisteja taistelemaan eturiveissä uhrautuvasti Kiinan vapauttamiseksi, järjestämään ja suuntaamaan Kiinan kansan kaikki ponnistukset Japanin imperialismin murskaamiseen. Kommunistit taistelivat sankarillisesti näiden puolueen päätösten toteuttamiseksi. Mutta kuomintangin tähden, joka

pelkäsi kansansotaa Japania vastaan, kolmannen vaiheen hyökkäys viivästyi vuoden 1945 elokuuhun saakka. Eikä sillä hyvä, vaan kuomintangin petospolitiikka teki Japanin armeijalle mahdolliseksi ryhtyä vuonna 1944 uuteen suurhyökkäykseen kuomintangin rintamalla ja saavuttaa juuri ennen Japanin kukistumista toisessa maailmansodassa Kiinassa useita voittoja.

Joulukuussa 1938 osa kuomintangin hallitsevasta porvariston ja tilanherrojen huippukerroksesta kavalsi avoimesti kansallisen vapaussodan asian ja siirtyi Japanin puolelle. Kuomintangin huomattavimpia virkamiehiä, sotilashenkilöitä, poliitikkoja ja sanomalehtimiehiä siirtyi Tshiang Kai-shekin sijaisen Van Tsin-vein johdolla kokonaisina laumoina Tshunkingista japanilaisten miehittämään Nankingiin. Juuri Nankingiin japanilaiset järjestivät vuonna 1940 paenneista pettureista marionetti-"hallituksen", jonka johtoon tuli Van Tsinvei. Tshunkingiin jääneet Tshiang Kai-shek ja muut kuomintangin poliitikot, jotka tosin julistivat, että he "eivät hyväksy" Van Tsin-vein menettelyä, ryhtyivät kuitenkin samaan aikaan kaikkiin toimenpiteisiin puolustaakseen hänen avointa petostaan ja tukahduttaakseen sen suuttumuksen, jonka Van Tsinvein ja hänen kannattajiensa karkuruus kansan keskuudessa aiheutti. Koko ajan sodan kestäessä Tshunkingin ja Nankingin välillä pidettiin yllä salaista yhteyttä.

Silläkään kuomintangilaisten osalla, joka toistaiseksi oli jäänyt Tshunkingiin Tshiang Kai-shekin johdolla, ei itse asiassa ollut mitään rauhan solmimista vastaan Japanin kanssa. Se pelkäsi kuitenkin, että japanilaiset valloittajat heittäisivät heidät heti kuomintangin kanssa rauhan solmittuaan syrjään, kuten vanhan rääsyn. Näköala kaikkien etuoikeuksien menettämisestä oli Tshiang Kai-shekin joukoille kaikkea muuta kuin houkutteleva. Sentähden tämä joukkio ei kannattanut välittömiä neuvotteluja Japanin kanssa, vaan "Tyy-

nen valtameren valtojen konferenssissa" käytäviä neuvotteluja, joihin olisivat osallistuneet USA ja Englanti, so. "Kauko-Idän Müncheniä". Kuomintang toivoi, etteivät USA ja Englanti tässä tapauksessa omien etujensa nimessä sallisi Japanin nielaista koko Kiinaa ja että Tshiang Kai-shek jäisi silloin vaikkapa vain Kiinan pienen osankin herraksi.

Käsittäen sen, että pahimpana esteenä näiden petossuunnitelmien toteuttamisessa tulevat pysymään Kiinan kansa ja sen kommunistinen puolue, kuomintang lisäsi terroria itse maassa. Vuonna 1939 Kiinan kommunistinen puolue itse asiassa kiellettiin koko kuomintangin hallituksen vallan alaisella alueella. Shensin—Kansun—Ningsin Erikoisalueen piirittivät vuonna 1939 ahtaaseen renkaaseen Tshiang Kai-shekin valiojoukot, jotka eivät päästäneet sinne aseita, elintarvikkeita eikä lääkkeitä. Tämä ankara saarto kesti sodan loppuun saakka. Saarto huononsi jyrkästi Raja-alueen taloudellista asemaa.

Kommunistit nostattivat Raja-alueen väestön — talonpojat, kaupunkien asukkaat ja sotilaat — sankarilliseen työhön alueen turvaamiseksi kaikella, mitä tarvittiin. Sankarilliseen aherrukseen osallistuivat työläisten, talonpoikien, ylioppilaiden ja eri virastojen toimitsijoiden lisäksi myös 8. armeijan joukko-osastojen sotilaat, jotka suojelivat Raja-aluetta. Sotilaat viljelivät itse maan ja korjasivat sadon, joka riitti tyydyttämään armeijan vähimmäistarpeen elintarvikkeiden suhteen. Puuvilla- ja villasadon korjuu teki mahdolliseksi parantaa Raja-alueen joukko-osastojen sotamiesten vaatetusta: he kehräsivät ja kutoivat itse omatekoisilla rukeilla ja kangaspuilla, ompelivat itse asepukunsa japanilaisilta vallatuilla ompelukoneilla.

Vuosina 1939—1943 Raja-alueelle perustettiin kymmeniä valtion teollisuuslaitoksia, joissa valmistettiin aseita, ampumatarvikkeita, maatalousvälineitä yms.

Kansanjoukkojen uhrautuvan työn ansiosta Raja-alue kesti kuomintangin joukkojen ankaran saarron koko sen ajan, minkä sota Japania vastaan kesti.

Erikoisalueen saarron kanssa rinnakkain kuomintang pani toimeen laajan "ideologisen" hyökkäyksen kommunistista puoluetta vastaan. Sanomalehdissä, kirjoissa ja kuomintangin vallanpitäjien puheissa vyörytettiin ryöppyinä valheita ja parjauksia kommunistisesta puolueesta. Kuomintangin taantumukselliset pyrkivät turhaan eristämään kommunistisen puolueen Kiinan kansan laajoista kerroksista.

Näinä vaikeina vuosina Kiinan kommunistinen puolue kiinnitti tavattoman suurta huomiota kaadereittensa ideologiseen kasvatukseen. Vuoden 1940 alussa julkaistiin eräs Mao Tse-tungin kaikkein merkittävimmistä teoreettisista tuotteista, "Uudesta demokratiasta". Vuosille 1939—1941 lankeaa suurin määrä Mao Tse-tungin ideologian kysymyksiä käsittelevistä esiintymisistä. Puolueen jäsenten (erikoisesti puolueen nuorten jäsenten) aatteellis-poliittisen tason kohottaminen oli tehtävä, joka ei sietänyt lykkäystä kuomintangilaisen taantumuksen hyökkäyksen aikaisissa olosuhteissa.

Kykenemättömänä voittamaan demokraattisia alueita nälkäsaarrolla kuomintang pani yhä enemmän toiveita suoranaiseen sotatoimien kehittämiseen vapautettuja alueita vastaan. Jo vuonna 1938 alkoivat kuomintangilaisten joukkojen petturimaiset aseelliset hyökkäykset kommunistien johtamien 8. ja Uuden 4. armeijan joukko-osastoja sekä sissejä vastaan. Nämä valapattoiset hyökkäykset kävivät vv. 1939—1940 yhä tiheämmiksi. Tammikuussa 1941 kuomintangin joukot iskivät Anhoin maakunnan eteläosassa (Keski-Kiinassa) yllättäen selkään Uutta 4. armeijaa ja tappoivat tuhansia rohkeita japanilaisvastaisia sotilaita; tuhansia sotilaita teljettiin keskitysleireille, missä heitä kidutettiin ja häväistiin raa'asti.

Uuden 4. armeijan komentaja kenraali Je Tin, vv. 1925—1927 vallankumouksen tunnettu osanottaja, pidettiin vankilassa Japania vastaan käydyn sodan loppuun saakka.

Kesällä 1941 kansainvälisessä tilanteessa tapahtui jyrkkä muutos. Hitler-Saksan hyökkäys Neuvostoliittoon ja Neuvostoliiton Suuren isänmaallisen sodan alkaminen johtivat mahtavan fasisminvastaisen liittoutuman muodostumiseen. Englannin ja USA:n, vaikka ne yhtyivätkin tähän liittoutumaan omassa ahtaassa voitonpyyteessään saavuttaakseen voiton imperialistisista kilpailijoistaan, oli kuitenkin pakko tarkoin salata todelliset pyrkimyksensä ja mainostaa erikoisen uutterasti muka "demokraattisia" tarkoitusperiään politiikassaan sodassa. Neuvostoarmeijan loistavat voitot fasistiblokin päävoimasta — Hitler-Saksasta — toivat myös sen hetken lähemmäksi, jolloin koko Kiina vapautui japanilaisista miehittäjistä. Jo näinä vuosina, jolloin Neuvostoliitto ei vielä ollut sotatilassa Japanin kanssa, se oli Kiinan kansan ainoa luotettava ja voimakas liittolainen sen vapaustaistelussa. Joulukuussa 1941, kun Japani oli hyökännyt Englannin ja Amerikan alusmaihin Tyynellä valtamerellä, Kiina sai Englannista ja USA:sta muodollisia liittolaisia. Japanin hyökkäys USA:ta ja Englantia vastaan merkitsi "Kauko-Idän Münchenin" politiikan häpeällistä vararikkoa. Näin muodostunut tilanne heikensi tilapäisesti imperialistien avoimen sopimuksen välitöntä uhkaa Kiinan kustannuksella.

Vuonna 1943 USA ja Englanti julistivat demagogisesti luopuvansa vanhoista Kiinan kanssa solmituista epätasa-arvoisista sopimuksista. Käytännössä ne eivät menettäneet mitään, koska japanilaiset olivat jo aikoja sitten anastaneet kaiken, mitä niillä oli ollut Kiinassa ennen sotaa. Sitä paitsi todellisuudessa tämä "luopuminen" etuoikeuksista ei ollut läheskään täydellistä: Englanti esimerkiksi säilytti "oikeutensa" tärkeimpään Kiinassa omistamaansa alueeseen, Hongkongiin,

jonka se oli riistänyt Kiinalta 100 vuotta aikaisemmin. Neuvostoliitto yksin pysyi ainoana Kiinan uskollisena ystävänä ja todellisena liittolaisena.

Tshiang Kai-shek ja hänen joukkionsa eivät ryhtyneet aktiiviseen sotaan japanilaisia hyökkääjiä vastaan senkään jälkeen, kun oli muodostettu kansojen fasisminvastainen liittoutuma. Kuomintangin huippukerros kallistui sitä enemmän, mitä pitemmälle aikaa kului, erillisrauhaan Japanin kanssa. Japanilaiset puolestaan lopettivat miltei kokonaan sotatoimet kuomintangin joukkoja vastaan ja lähettivät päävoimansa 8. ja Uutta 4. armeijaa sekä sissejä vastaan. Japanilaisten retket selustan "puhdistamiseksi" sisseistä saavuttivat vv. 1941—1942 suunnattomat mittasuhteet.

Japanilaisten hyökkääjien onnistui vallata osa vapautetuista alueista. Vapautettujen alueiden väkiluku supistui näiden vuosien aikana 100 miljoonasta 50 miljoonaan, mutta näiden alueiden väestö, jota kommunistit johtivat, teki japanilaisille sankarillista vastarintaa. Talonpojat panivat teille ja pelloille tuhansia omatekoisia miinoja. Edes japanilaisten sähkömagneettiset miinanetsijät eivät aina voineet keksiä näitä miinoja, koska niiden runkoa ei useinkaan tehty metallista, vaan koverretuista kivistä. Ulkonäöstä näitä möhkäleitä oli mahdotonta erottaa tavallisista kivistä tiellä. Sattui sellaistakin, että kurpitsatkin osoittautuivat miinoiksi, jotka räjähtivät japanilaisten sotilaiden käsissä.

Taisteluissa japanilaisia vastaan sissit käyttivät omatekoisia tykkejä, jotka oli valmistettu koverretuista hirsistä, jotka toisinaan oli päällystetty metallilla, toisinaan vain ympäröity puhelinjohdoilla, ettei hirsi räjähtäisi laukaistaessa. Tällaisten tykkien ampumat panokset oli valmistettu särkyneistä ruukuista, kattiloista, paistinpannuista, lasista ja kivestä. Vapautettujen alueiden rintama sai lisää voimia ja kaivautui maahan. Talonpojat kaivoivat kyliensä alle kokonaisia tun-

neleita ja yhdistivät ne naapurikylien tunneleihin, mikä teki niistä valtavan suuria maanalaisia labyrintteja. Asukkaat piiloutuivat niihin viholliselta vieden mukanaan koko karjan, omaisuuden, elintarvikevarastot ja veden. Sissit tekivät niistä rohkeita yllätysrynnäkköjä vihollista vastaan.

Vuonna 1943 sissit torjuivat kaikki vihollisen rynnäköt. Kun japanilaisten hyökkäys vapautetuille alueille oli romahtanut, alkoi vapautettujen alueiden rintama valmistautua siirtymään vastahyökkäykseen Japanin armeijaa vastaan.

Kansallisen vapaussodan aikana Kiinan suurpääoma, joka oli sulautunut kiinteästi yhteen ulkomaisen pääoman kanssa, jota sitoivat puolifeodaaliset olosuhteet Kiinan maaseudulla ja joka oli erottamattomasti kasvanut yhteen kuomintangin valtio- ja puoluekoneiston kanssa, saavutti korkeimman kehitysasteensa. Kansan kärsimyksistä kuomintangin johdossa ollut byrokraattien ja keinottelijain harvalukuinen joukkio hankki suunnattomia omaisuuksia. Kaikki Kiinan talouselämän tärkeimmät vipusimet keskittyivät niiden ”neljän perheen” käsiin, joiden yksityispääoma nousi niiden vallassaoloaikana 20 miljardiin Amerikan dollariin.

Erästä Kiinan ”neljästä perheestä” johti pankkiiri Kun Sian-si, Tshiang Kai-shekin sukulainen, vanhan koronkiskoja- ja vaihtajasuvun jälkeläinen Shansin maakunnasta. Hänellä oli yhteyksiä paitsi amerikkalaiseen ja englantilaiseen myös japanilaiseen pääomaan. Kun Sian-si oli Tshiang Kai-shekin oikea käsi kuomintangin hallituksen johtamisessa. Toista perhettä johti pankkiiri Cun Tsy-ven, Tshiang Kai-shekin lanko. Sun Tsy-ven oli amerikkalaistuneen liikemiehen tyyppi, joka halveksi syvästi omaa kansaansa ja maataan. Sun Tsy-ven ja Kun Sian-si riitelivät alituisesti keskenään vaikutusvallasta ja tuloista. Kolmatta perhettä johti pimentolainen Tshen Li-fu, kuomintangin vakoilulaitoksen päämies ja sen taantumuksellisen, fasistisen ”elämänfilosofian” luoja,

josta tuli kuomintangin virallinen maailmankatsomus. Koko tätä joukkiota johti Tshiang Kai-shekin, Kiinan kansan pahimman vihollisen perhekunta. Tshiang Kai-shekin pelin tarkoituksena oli tulla Kiinan ”fyyreriksi”. Hän piti käsissään armeijaa, tiedustelulaitosta ja kuomintangia. Kooten ympärilleen imartelijoita ja loiseläjiä Tshiang Kai-shek ei sietänyt keneltäkään vähäisintäkään vastaväitettä ja luuli olevansa erehtymätön. Pitäessään valheellisia puheita ”taistelusta Japania vastaan” ja ”Kiinan demokratisoimisesta” Tshiang Kai-shek valmisteli samaan aikaan suunnitelmallisesti antautumista Japanin edessä ja kehitti yhä kiihkeämmäksi taistelun Kiinan demokratiaa vastaan.

Vuonna 1943 Tshiang Kai-shekin johtama kuomintangin hallitus oli Japanin edessä antautumisen partaalla. Kuomintangin kenraalit siirtyivät tukuttain japanilaisten puolelle. Tshunkingissa alkoivat Tshiang Kai-shekin ja Japanin rikolliset salaiset rauhanneuvottelut, joissa toimi välittäjänä miehitetyiltä alueilta saapunut kavaltaja U Kai-sian, tunnettu kuomintangin poliitikko, joka 1942 oli siirtynyt japanilaisten puolelle. Kommunisminvastainen hysteria kuomintangin valvomilla alueilla voimistui. Tshiang Kai-shek julisti kirjassaan ”Kiinan kohtalo”, jonka hän kirjoitti vuonna 1943, yhdessä vantsinveiläisen avoimen kavaltajan Tao Si-shenin kanssa, fasistista järjestystä, konfutsen oppia,[1] rotuvihaa ja paluuta pimeään keskiaikaan. Tästä kirjasta tuli kuomintangilaisille suunnilleen samaa kuin mitä Hitlerin ”Mein Kampf” oli Saksan fasisteille.

Kaksi seikkaa ehkäisi kuomintangin avoimen antautumisen Japanin edessä. Ensimmäinen ja ratkaiseva niistä oli se, että Neuvostoliiton verrattomien voittojen ansiosta fasistisen liittoutuman läheinen romahtaminen kävi jo vuonna 1944 aivan

[1] Konfutsen oppi oli taantumuksellinen uskonnollis-filosofinen oppi, joka oli feodaalisen Kiinan virallinen ideologia.

selväksi jokaiselle, myös kuomintangin ahdaskatseisille taantumuksellisille. Toiseksi tulivat kommunistien johtamien Kiinan kansanarmeijain ja sissien suuret menestykset taistelussa japanilaisia miehittäjiä vastaan.

Niiden suurten voittojen tuloksena, jotka Neuvostoarmeija saavutti 1943 Stalingradin ja Kurskin edustalla, kansainvälisessä tilanteessa tapahtui demokraattisille voimille edullinen murros. Vuonna 1944 Neuvostoarmeija saavutti vihollisesta ratkaisevia voittoja, jotka ovat jääneet historiaan Stalinin kymmenen iskun nimellä. Jatkaessaan verratonta hyökkäystään länteen Neuvostoarmeija saavutti vuoden 1945 alussa uusia loistavia voittoja, marssi Saksan alueelle, kukisti Saksan imperialismin itä-preussilaisen linnoituksen ja valtasi Slesian. Eivät ainoastaan Hitlerin, vaan myös hänen japanilaisten liittolaistensa elonpäivät olivat luetut. Vuoden 1944 alussa Kiinan vapautettujen alueiden rintama siirtyi osittaiseen hyökkäykseen japanilaisia sotajoukkoja vastaan vapauttaen sekä japanilaisten vv. 1941—1942 anastamat alueet että joukon uusia alueita. Amerikan armeija, laivasto ja ilmavoimat sensijaan kävivät samaan aikaan "pientä sotaa" japanilaisia varuskuntia vastaan, jotka oli siroteltu Tyynen valtameren koralliriutoille ja kalliosaarille, vallaten näitä saaria yhden kerrallaan. Tyynellä valtamerellä amerikkalaiset kävivät sotaa vielä vaatimattomammin kuin Euroopassa. Kun USA:n menetykset Euroopan sotatoimien näyttämöllä käsittivät koko sodan aikana 160.000 kaatunutta, niin Tyynen valtameren sotatoimien näyttämöllä amerikkalaiset menettivät vain 41.000 miestä kaatuneina, siis neljä kertaa vähemmän. Japanin armeijan päävoimia ei voitettu eikä niihin edes kajottu. Murskata ne olisi voitu vain itse Japanin tai Kiinan alueella. Mutta Amerikan sodanjohto ei aikonut siirtää sotatoimia näille alueille.

Neuvostoliiton sotavoimien jo uhatessa fasistivaltojen liittoutumaa täydellisellä tappiolla japanilainen hyökkääjä elvytti jälleen kuumeisesti aktiivisuuttaan Kiinassa. Kiirehtiessään saattamaan nopeasti kuomintangin pois sodasta, vapauttaakseen edes tällä taholla kätensä, ja nähdessään, että rauhanneuvottelut Tshiang Kai-shekin kanssa pitkittyvät, Japani aloitti huhtikuussa 1944 suurhyökkäyksen kuomintangin joukkojen rintamalla. Sen johdosta, että osa japanilaisista sotavoimista siirrettiin näille lohkoille, niiden japanilaisten ja marionettijoukkojen voimasuhde, jotka toimivat vapautettuja alueita ja kuomintangin hallituksen sotajoukkoja vastaan, muuttui jonkin verran. Vuonna 1943 vapautettuja alueita vastaan toimi 64 % kaikista Kiinassa olleista japanilaisista joukoista ja 95 % kaikista marionettijoukoista, kuomintangin joukkoja vastaan taas 36 % japanilaisista joukoista ja 5 % marionettijoukoista. Vuonna 1944 vapautettuja alueita vastaan oli toiminnassa 56 % Kiinassa olleista japanilaisista joukoista ja kuomintangilaisia vastaan 44 %. Näin ollen Japanin päävoimat toimivat, huolimatta siitä, että osa japanilaisista joukoista siirrettiin kuomintangilaisten puolustamille lohkoille, vuonna 1944 edelleenkin 8. armeijaa, Uutta 4. armeijaa ja sissejä vastaan. Suhde vapautettuja alueita ja kuomintangin armeijaa vastaan toimineiden marionettijoukkojen välillä ei vuonna 1944 yleensä oleellisesti muuttunut.

Japanilaiset suuntasivat iskunsa kuomintangin rintamalla pohjoisesta etelään pitkin rautatietä, joka halkaisee Kiinan Peipingistä Kantoniin. Suhteellisen vähäiset japanilaiset voimat ajoivat aluksi kuomintangin joukot pakoon Henanin maakunnassa ja yhdistivät japanilaisen rintaman Pohjois-Kiinassa japanilaiseen rintamaan Keski-Kiinassa lyhyemmällä ja suoremmalla linjalla: Peipingistä Vuhaniin (siihen saakka niiden yhteys oli kulkenut kauempaa idästä, Hsytshoun kautta, ja rintamalinja oli tässä kohdassa muodostanut suuren kaaren. Nyt japanilaiset katkaisivat tämän kaaren).

Sitten japanilaiset jatkoivat hyökkäystään Keski-Kiinasta Etelä-Kiinaan, valtasivat Tshangshan kaupungin, josta siihen saakka oli käyty taistelua vaihtelevalla menestyksellä useiden vuosien aikana, ja yhdistivät rintamansa Keski- ja Etelä-Kiinassa. Näin koko rautatielinja, joka halkaisi Kiinan Peipingistä Kantoniin, joutui japanilaisten joukkojen käsiin, ja koko tämän linjan itäpuolella oleva alue — Kiinan tiheimmin asuttu ja taloudellisesti kehittynein osa — oli eristetty Tshunkingista, kuomintangin Kiinan silloisesta pääkaupungista.

Samaan aikaan, kun rintama kärsi aseiden ja ampumatarvikkeiden ankaraa puutetta, Tshiang Kai-shek ja hänen kenraalinsa piilottivat aseita ja ammuksia tulevaa sotaa varten kommunisteja vastaan, jota kuomintangin taantumukselliset herkeämättä valmistelivat. Japanilaisten hyökätessä 1944 monet näistä salaisista asevarastoista joutuivat vihollisen tielle ja räjäytettiin peräännyttäessä. Kuomintangin kenraalit eivät järjestäneet vastarintaa japanilaisille, vaan rosvosivat sensijaan paikallisen väestön omaisuutta. Heidän rosvouksensa oli niin julmaa, että eräissä maakunnissa (esimerkiksi Honanissa) epätoivoiset kiinalaiset talonpojat nousivat ase kädessä kuomintangin joukkoja vastaan.

Joulukuun alussa 1944 japanilaiset sotajoukot pääsivät Kveitshoun maakuntaan syvälle kiinalaiseen selustaan. Ne olisivat voineet hyökätä kauemmaksikin, aina Tshunkingiin saakka, mutta japanilainen sodanjohto päätti pysähdyttää hyökkäyksen, koska se oli sitä mieltä, että menestystä oli saavutettu riittävästi, jotta kuomintang saataisiin pakotetuksi antautumaan.

Vuoden 1944 tapahtumat näyttivät Kiinan kansalle ja koko maailmalle kuomintangin sotilaallisen ja moraalis-poliittisen romahduksen syvyyden. Japanin uhatessa jälleen rynnistyksellä ja kuomintangin osoittauduttua täysin kykenemättömäksi ja haluttomaksi vastustaa tätä rynnistystä Kiinan

kansa otti kommunistisen puolueen johdolla käsiinsä synnyinmaan puolustamisen asian. Taistelu japanilaisia valloittajia vastaan kohosi uudelle asteelle. Jokaiseen maakuntaan, johon japanilaiset joukot marssivat, syntyi uusia kommunistien johtamia sissialueita. Vuoden 1945 huhtikuuhun mennessä Kiinassa oli jo 19 suurta vapautettua aluetta, joiden väkiluku oli 95,5 miljoonaa. Eteläisimmät niistä olivat Tungkiang-joen varrella (Kantonin itäpuolella) ja Hainanin saarella, ja kaikkein pohjoisimmat Mantshurian eteläosassa Liaoninin maakunnassa. Janjang oli kaikkien vapautettujen alueiden johtava keskus. Näin muodostui oikeastaan jo kansallisen vapaussodan aikana kaksi Kiinaa — demokraattinen Kiina ja Kiina, jossa isäntinä olivat kuomintangin taantumukselliset.

Demokraattinen järjestelmä vallitsi nyt huomattavasti suuremmalla alueella Kiinassa kuin vv. 1931—1936.

Kuomintangin valvonnassa olleilla alueilla kasvoi kansan suuttumus yhä enemmän Tshiang Kai-shekin taantumuksellisen tappiopolitiikan johdosta. Tshiang Kai-shekin joukkion oli pelättävä vakavasti kansankapinaa. Kuomintangin johtomiehet eivät enää voineet hallita vanhoja keinoja käyttämällä. Heidän oli pakko puhua joistakin "reformeista" ja aloittaa uudelleen neuvottelut kommunistisen puolueen kanssa. Näissä neuvotteluissa kommunistit esittivät vaatimuksen viipymättä muodostettavasta demokraattisesta kokoomushallituksesta, so. sellaisesta hallituksesta, johon ei kuuluisi yksinomaan kuomintangin, vaan myös kommunistisen puolueen ja Kiinan muiden poliittisten puolueiden edustajia sekä puolueettomia yhteiskunnallisia toimihenkilöitä. Tämän hallituksen piti panna toimeen kiireellisiä demokraattisia uudistuksia ja viedä sota Japania vastaan voittoisaan loppuun.

Maassa vallinneen jännittyneen poliittisen tilanteen johdosta vilkastui niiden erilaisten pienten puolueiden ja ryh-

mien toiminta, jotka heijastivat "neljän perheen" klikin köyhdyttämän kansallisen porvariston ja kaupunkien pikkuporvariston mielialoja. Näiden puolueiden yhteenliittymä — Demokraattinen liiga — joka perustettiin jo vuonna 1941, alkoi vuonna 1944 osoittaa erikoista aktiivisuutta. Liiga arvosteli kuomintangia liberaaliselta kannalta yrittäen saada sitä panemaan toimeen eräitä demokraattisia uudistuksia ennen kuin se olisi liian myöhäistä.

Huhtikuussa 1945, niinä päivinä, jolloin sankarillinen Neuvostoarmeija rynnisti Berliiniin, Janjangissa pidettiin Kiinan kommunistisen puolueen VII edustajakokous. Tämä oli ensimmäinen Kiinan kommunistisen puolueen edustajakokous vuoden 1928 jälkeen. Edustajakokous antoi puolueen suunnaksi sodan viemisen mahdollisimman pikaiseen voittoisaan loppuun sekä taisteluun Kiinan riippumattoman, rauhanomaisen, demokraattisen kehityksen puolesta sodan jälkeen. Pääselostuksen "Kokoomushallituksesta" piti edustajakokouksessa Mao Tse-tung. Hän perusteli yksityiskohtaisesti kommunistien vaatimusta kokoomushallituksen muodostamisesta, antoi syvällisen analyysin koko kansallisesta vapaussodasta ja asetti puolueelle ja kansalle uudet konkreettiset tehtävät.

Lopuksi hän sanoi: "Kolmen vallankumouksen kokemus ja varsinkin japanilaisvastaisen sodan kokemus on jättänyt meille yhden käskyn: Ilman Kiinan kansan keskelle järkkymättömänä tukipylväänä kohonneen Kiinan kommunistisen puolueen ponnistuksia eivät Kiinan riippumattomuus, vapaus, demokratisoiminen ja yhtenäisyys ole mahdollisia, teollistaminen ja maatalouden uudistaminen ovat mahdottomia . . . Se päivä on lähellä, jolloin syntyy riippumaton, vapaa, demokraattinen, yhtenäinen, rikas ja mahtava Kiina. Lähtekäämme vastaanottamaan tätä suurta päivää.[1]

[1] Mao Tse-tung. Kokoomushallituksesta. Valitut teokset (kiinan kielellä). "Tunpei Shutsanin" kustantamo, Harbin 1948, suvu 352.

Tilanne Kiinassa oli vv. 1944—1945 siinä määrin jännittynyt, että Tshiang Kai-shekin hallituksen olisi ollut pakko hyväksyä kommunistien vaatimukset tai sitten kansa olisi laassut sen tieltään, ellei kuomintangin taantumusta olisi pelastanut ulkoisen voiman asiaan puuttuminen. Tämä voima oli Amerikan interventio. Jo vv. 1941—1942 Amerikan imperialismi auttoi jossakin määrin Tshiang Kai-shekin hallitusta aseilla ja varusteilla aseistaen kuomintangin joukkoja sotaa varten vapautettuja alueita vastaan. Mutta erikoisen laajat mittasuhteet Amerikan "apu" sai vuonna 1944.

Vuonna 1944 USA ja Englanti, nähdessään Neuvostoarmeijan pian saavuttavan voiton fasistisen liittoutuman voimista, vaikka ne siihen saakka eivät olleet kiirehtineet osallistumaan aktiivisesti taisteluun fasismia vastaan, riensivät nyt kuumeisella kiireellä anastamaan voiton hedelmät käsiinsä käyttääkseen niitä imperialististen etujensa mukaisesti, valmistaakseen itselleen asemia tulevaa sotaa varten Neuvostoliittoa vastaan ja toteuttaakseen hourupäiset suunnitelmansa englantilais-amerikkalaisten monopolien maailmanherruuden pystyttämisestä. Neuvostoarmeijan käydessä verratonta taistelua Hitlerin sotalaumoja vastaan Moskovan, Stalingradin ja Kurskin edustalla USA ja Englanti, rikkoen valapattoisesti kaikki sopimuksensa, jättivät muodostamatta Euroopassa toisen rintaman Saksaa vastaan. Ne muodostivat sen vasta kesäkuun 6 päivänä 1944 päätarkoituksenaan estää Neuvostoarmeijan voimia vapauttamasta Ranskaa ja muita Euroopan maita. Sitä mukaa kuin Eurooppa vapautui, USA ja Englanti sekaantuivat kursailematta Euroopan maiden sisäisiin asioihin tyrkyttämällä niille väkipakolla niissä ennen sotaa vallinnutta taantumuksellista valtakomentoa.

Samaa politiikkaa — suoranaista interventiopolitiikkaa — Amerikan imperialistit yrittivät harjoittaa myös Kiinassa. Vuonna 1944 Kiinaan saapuivat USA:sta kenraalit Harley ja

Wedemeyer, Amerikan monopolipääoman laajentumispyrkimyksiä kaikkein kiihkeimmin kannattavien piirien edustajat. He eivät katsoneet tehtäväkseen edistää Kiinan sotaa Japania vastaan, vaan yksinomaan tehdä Kiinasta mahdollisimman pian USA:n siirtomaa, esiinmarssialue hyökkäystä varten Neuvostoliittoa vastaan. USA, joka koko sodan aikana itse asiassa ei ollut auttanut Kiinan kansaa sen taistelussa Japania vastaan, antoi nyt Tshiang Kai-shekille suunnattomia summia "taistelua varten kommunisteja vastaan". Kiinaan solutettiin amerikkalaisia neuvonantajia, ohjaajia, tiedustelijoita, upseereita, merimiehiä, lentäjiä yms. Amerikkalaisten aseistamat ja kouluttamat kuomintangin sotajoukot voimistivat hyökkäyksiään 8. armeijan ja Uuden 4. armeijan joukkoja sekä sissiosastoja vastaan. Kiinan kansa, joka ei vielä ollut käynyt loppuun sotaa Japania vastaan, astui jo uuteen sotaan — Amerikan imperialistien aloittamaan kansalaissotaan.

Sota fasistisia hyökkääjiä vastaan lähestyi kaikkialla maailmassa voittoisaa loppua. Toukokuun 2 päivänä Neuvostoarmeija valtasi rynnäköllä Berliinin, ja toukokuun 8 päivänä Hitler-Saksa antautui. Sota Euroopassa oli päättynyt.

Kolmen kuukauden kuluttua Neuvostoliitto tuli liittolaissitoumuksilleen uskollisena avuksi Kiinalle, USA:lle ja Englannille Kauko-Idässä. Elokuun 8 päivänä neuvostohallitus ilmoitti, että "elokuun 9 päivästä lähtien Neuvostoliitto katsoo olevansa sotatilassa Japanin kanssa". Lyhyessä ajassa sankarillinen Neuvostoarmeija pystyi tekemään sen, mitä englantilais-amerikkalaiset sotajoukot eivät tehneet neljässä vuodessa. Japanin maavoimat murskattiin perinpohjin. Japanin keisarillisen armeijan parhaan, valio-osan, Mantshuriaan sijoitetun kenrali Jamadan Kvantungin armeijan murskasivat neuvostojoukot täydellisesti. 80.000 japanilaista sotilasta ja upseeria kaatui. Vangiksi otettiin noin 600.000 japanilaista sotilasta ja 148 kenraalia. Neuvostoarmeija vapautti koko

Mantshurian, Dzeholin maakunnan ja osan Tshaharin maakunnasta. Neuvostosotajoukkoja auttoivat ratsuväenosastot Neuvostoliiton liittolaismaasta, Mongolian kansantasavallasta, joka yhtyi sotaan Japania vastaan heti Neuvostoliiton jälkeen.

Kuomintangin armeija, joka vuodesta 1938 lähtien tosiasiassa ei ollut käynyt sotaa japanilaisia vastaan, ei tälläkään ratkaisevalla hetkellä tehnyt mitään auttaakseen Neuvostoarmeijaa, joka vapautti Kiinan alueen. Vain 8. armeija ja Uusi 4. armeija sekä sissiosastot, jotka siihenkin saakka olivat kantaneet harteillaan koko taakan sodassa japanilaisia joukkoja vastaan varsinaisessa Kiinassa, osallistuivat Japanin lopulliseen murskaamiseen. Elokuun 10 päivänä 8. ja Uusi 4. armeija lähtivät yleishyökkäykseen japanilaisia vastaan. Samaan aikaan, kun Neuvostoarmeija valtasi Japanin imperialismin tärkeimmän sotilaallisen ja teollisen perustan mantereella, Mantshurian, Kiinan kansanarmeijat vapauttivat kommunistisen puolueen johtamina japanilaisten miehittäjien vallasta melkein koko Pohjois-Kiinan alueen ja huomattavan osan Keski-Kiinasta. 8.armeija valtasi joukon suuria kaupunkeja, mm. Kalganin (Tshaharin maakunnan keskuksen), Tshöngtön, (Dzeholin maakunnan keskuksen), Tshifun ja Veihaivein (satamakaupunkeja Shantungin maakunnassa). 8. armeijan joukko-osastot pääsivät Peipingin ja Tientsinin muureille saakka. Keski-Kiinassa Uuden 4. armeijan joukko-osastot lähestyivät Nankingia ja marssivat Shanghain laitaosiin. 8. ja Uusi 4. armeija olisivat epäilemättä vapauttaneet koko sen alueen, jonka Kiina menetti toisen maailmansodan aikana, ellei USA olisi sekaantunut asiaan.

Amerikkalaiset monopolienomistajat pelkäsivät eniten sitä, ettei vain Kiinan koko itäosaan, joka sitä ennen oli ollut japanilaisten miehittämä, pystytettäisi todella demokraattista järjestelmää. He pitivät jo Kiinaa siirtomaanaan, tykinruoan

hankkijana tulevia sotaseikkailuja varten ja hyökkäysalueena heidän valmistelemaansa sotaa varten Neuvostoliittoa vastaan. Kiinan täydellisen alistamisen amerikkalaiseksi siirtomaaksi saattoi turvata vain lahjottu kansanvastainen kuomintang, jonka johtajat — Tshiang Kai-shekin, Sun Tsy-venin ja Sun Fon — läheiset siteet olivat jo aikoja sitten yhdistäneet amerikkalaiseen monopolipääomaan. Sentähden USA ryhtyi kaikkiin toimenpiteisiin palauttaakseen vararikon kärsineiden kuomintangilaisten vallan Shanghaihin, Nankingiin ja muihin kaupunkeihin.

Kuomintangin joukkojen kuljetus Shanghaihin, Nankingiin, Peipingiin ja Tientsiniin järjestettiin amerikkalaisilla lentokoneilla. Kiinassa olleille japanilaisille joukoille annettiin käsky olla antautumatta vangiksi 8. ja Uudelle 4. armeijalle ja odottaa kuomintangin joukkojen saapumista. Seurauksena oli, että melkein kaikki avainasemat entisillä japanilaisten miehittämillä alueilla siirtyivät kuomintangilaisten ja heidän amerikkalaisten isäntiensä käsiin. Tämä sekä USA:n kuomintangille antama uusi finanssi- ja sotilaallinen apu lykkäsivät demokratian voittoa koko Kiinassa 3—4 vuodella.

Neuvostoliiton yhtyminen sotaan Kauko-Idässä, Neuvostoarmeijan loistavat voitot Mantshuriassa, Koreassa ja Kurillien saarilla jouduttivat suuresti toisen maailmansodan päättymistä. Neuvostoliitto yhtyi sotaan Japania vastaan elokuun 9 päivänä, ja jo syyskuun 2 päivänä Japanin hallitus allekirjoitti sitoumuksen antautumisesta ilman ehtoja. Näin tulivat haudatuiksi paitsi japanilaisten monopolienomistajien seikkailusuunnitelmat maailmanherruudesta myös Englannin ja USA:n imperialistien hourupäiset toiveet siitä, että heidän onnistuisi vielä kauan pitkittää sotaa.

Siitä Kiinan kansan kansallisen vapaussodan kolmannesta vaiheesta, josta Mao Tse-tung oli puhunut, — kiinalaisten

sotajoukkojen yleishyökkäyksestä Japanin imperialisteja vastaan — tuli Neuvostoarmeijan voiton ansiosta tavattoman lyhyt. Se kesti vähemmän kuin kuukauden — elokuun 9 päivästä syyskuun 2 päivään 1945.

Yhtyessään sotaan Kauko-Idässä Neuvostoliitto piti ohjeenaan ylevää pyrkimystä jouduttaa rauhan tuloa, vapauttaa kansat enemmistä uhreista ja kärsimyksistä. Erikoisen suuri merkitys tällä oli Kiinan kansalle. Kahdeksan sotavuoden aikana Japanin imperialismi oli aiheuttanut Kiinalle suunnattomia rasituksia. Kaupunkien hävittäminen, kylien polttaminen, kokonaisten alueiden asukkaiden tuhoaminen viimeistä miestä myöten — tällaisia olivat Japanin armeijan "menetelmät" sodassa Kiinan vapautettuja alueita vastaan. Näistä "menetelmistä" käytettiin kolme sanaa käsittävää sanontaa: "kaikki poltettava, kaikki rosvottava, kaikki tapettava". Japanilaisten joukkojen miehittämillä alueilla vallitsi julma terrorikomento. Kiinalaiset työläiset, joita japanilaiset väkipakolla ajoivat sotilaskohteiden rakennustöihin, tapettiin monesti töiden päättymisen jälkeen viimeiseen mieheen "sotasalaisuuden säilyttämiseksi". Vielä myöhemmin — huhtikuussa 1950 — saatiin tietää Japaniin työhön vietyjen kiinalaisten työläisten joukkomurhista, jotka oli pantu toimeen juuri ennen sodan päättymistä vuonna 1945.

Japanilaiset fasistipedot käyttivät Kiinan kansaa vastaan bakteorologisen sodan aseita. Kuten Habarovskissa suoritettu oikeudenkäynti japanilaisia sotarikollisia vastaan joulukuussa 1949 osoitti, Kiinan alueella oli ennen Japanin antautumista neljä japanilaista bakteorologista osastoa: kaksi Mantshuriassa, yksi Nankingin seudulla ja yksi Kantonin seudulla. Nämä perkeleelliset "laboratoriot", joiden toiminta tapahtui syvässä salaisuudessa, kehitti rutto-, koleera- ja Siperian ruton bakteereja ja kasvatti kirppuja bakteerien levittäjiksi. Vuonna 1940 muuan näistä osastoista, jota johti bak-

teorologisen sodankäynnin ylijärjestäjä kenraali Isii (Amerikan imperialistit pitävät häntä nyt piilossa oikeudelta ja oikeutetulta kostolta), saastutti lentokoneista lasketuilla ruttokirpuilla huomattavan alueen Keski-Kiinassa. Japanilaiset käyttivät bakteorologisia aseita Keski-Kiinassa huomattavissa mittasuhteissa myös vuosina 1941 ja 1942. Kenraali Isiin ja hänen kätyriensä "laboratorioissa" surmattiin satoja ja tuhansia ihmisiä, joille tehtiin epäinhimillisiä "kokeita" bakteereilla.

Neuvostoliiton yhtyminen sotaan Japania vastaan ei antanut Japanin imperialisteille tilaisuutta toteuttaa konnamaisia aikeitaan bakteorologisen sodan laajentamiseksi. Kvantunin armeijan entinen ylipäällikkö Jamada tunnusti neuvosto-oikeuden edessä, että Neuvostoarmeijan ripeä eteneminen Mantshurian sisäosiin riisti Japanilta mahdollisuuden bakteorologisen aseen käyttöön Neuvostoliittoa ja muita maita vastaan.

Yhtyessään sotaan Kauko-Idässä Neuvostoliitto piti myös ohjeenaan pyrkimystä tehdä ikiajoiksi loppu Japanin hyökkäyksen uhkasta rajoilleen Kauko-Idässä ja pyyhkäistä pois se tahra, joka Venäjän ylle oli jäänyt tsarismin tappion jälkeen sodassa Japania vastaan vuonna 1904. Radion välittämässä vetoomuksessaan kansalle syyskuun 2 päivänä 1945 toveri Stalin sanoi: "Meidän kansamme on uskonut ja odottanut, että koittaa päivä, jona Japani murskataan ja tahra hävitetään. Neljäkymmentä vuotta me vanhan polven ihmiset olemme odottaneet tätä päivää. Ja nyt tämä päivä on koittanut."[1]

Sodan tuloksena Neuvostoliitto sai takaisin Japanin vuonna 1905 Venäjältä anastaman Sahalinin eteläosan ja aikaisemmin Venäjälle kuuluneet Kurillien saaret. "Tästä lähtien ne

[1] J. V. Stalin. Neuvostoliiton Suuresta isänmaallisesta sodasta. 5. painos, sivu 205.

eivät tule palvelemaan välikappaleina Neuvostoliiton irroittamiseksi valtamerestä ja tukikohtana Japanin hyökkäykselle meidän Kauko-Itäämme vastaan, vaan välikappaleina Neuvostoliiton suoraan yhteyteen valtamereen ja maamme puolustuksen tukikohtana Japanin hyökkäystä vastaan",[1] sanoi toveri Stalin.

Samana päivänä, jona Japani ensi kerran ilmoitti olevansa valmis antautumaan — elokuun 14 päivänä 1945 —, Moskovassa allekirjoitettiin Kiinan ja Neuvostoliiton välinen ystävyys- ja liittosopimus. Kuomintangilaisen Tshiang Kai-shekin hallituksen oli pakko suostua tämän sopimuksen allekirjoittamiseen, sillä se ei voinut olla ottamatta huomioon myötätunnon valtavaa kasvua Neuvostoliittoa kohtaan Kiinan kansan kaikissa kerroksissa. Tämän sopimuksen mukaan Mantshurian suurin valtaväylä, Kiinalainen Tshagtshungin rautatie, joka aikoinaan oli rakennettu Venäjän varoilla, siirtyi 30 vuodeksi Neuvostoliiton ja Kiinan yhteiseksi omaisuudeksi. Dalnin (Dairenin) satama julistettiin vapaasatamaksi, sen laiturit ja varastot luovutettiin vuokralle Neuvostoliitolle. Port Arthurin linnoitus Etelä-Mantshuriassa muutettiin sotalaivaston tukikohdaksi, jota Neuvostoliitto ja Kiina yhdessä käyttävät ehkäistäkseen Japanin uuden hyökkäyksen. Tämän linnoituksen puolustus uskottiin Neuvostoliitolle.

Myöhemmin, kun kansanvallankumous Kiinassa oli voittanut, Neuvostoliitto suostui, uskollisena periaatteelleen ystävyydestä ja epäitsekkäästä avusta Kiinalle, luovuttamaan Kiinan kansantasavallalle oikeutensa Kiinalaisen Tshagtshungin rautatien hallintaan sekä luovuttamaan Kiinalle rakennukset Port Arthurin sotalaivaston tukikohdan alueella.

Toinen maailmansota, jonka fasistiset hyökkääjät olivat aloittaneet ja joka kesti yli viisi vuotta, oli päättynyt. Neu-

[1] J. V. Stalin. Neuvostoliiton Suuresta isänmaallisesta sodasta. 5. painos, sivut 205—206.

vostokansan suurten voittojen ansiosta demokratian ja sosialismin voimat kasvoivat kaikkialla maailmassa verrattomasti vahvemmmiksi kuin mitä ne olivat ennen sotaa.

Huolimatta Kiinan kansan köyhyydestä ja väsymyksestä kahdeksan vuotta kestäneen sodan jälkeen Kiina selviytyi sodasta merkittävästi lujittuneena — demokratian voimat siinä olivat lujittuneet valtavasti. Vapautettujen alueiden väkiluku oli Japanin antautumisen jälkeen yli 100 miljoonaa. Kiinan kommunistisen puolueen arvovalta oli kasvanut mittaamattomasti. Kommunistisen puolueen jäsenmäärä oli puolueen VII edustajakokouksen kokoontuessa (huhtikuussa 1945) 1.200.000. Myöhemmin Kiinan kansanvapautusarmeijaksi muutettujen 8. ja Uuden 4. armeijan miesluku oli huhtikuussa 1945 jo 910.000 ja kansan nostoväen miesluku 2.200.000. Vaikka kansanvapautusarmeija miesluvultaan vielä jäi jonkin verran jälkeen kuomintangin armeijasta, niin sen miesluku oli jo verrattomasti suurempi kuin Kiinan Punaisen armeijan miesluku vuonna 1937. Kansallinen vapaussota oli ankara koulu, joka koulutti erinomaisia puolue-, hallinto- ja sotilastyöntekijöitä vapautetuilla alueilla. Sodassa japanilaisia vastaan kehittivät organisatoorisia ja strategisia kykyjään uuden Kiinan sotapäälliköt Tshu De, Pyn Te-hua, Lin Piao, Tshen I, Liu Po-tshen, He Lun ym.

Entistä enemmän kasvoi Neuvostoliiton arvovalta Kiinan kansan silmissä. Sotavuodet näyttivät erikoisen havainnollisesti Kiinalle, kuinka pysyväinen, uskollinen ja epäitsekäs ystävä Neuvostoliitto sille on. Sodan aikana kuomintangin vallanpitäjät kärsivät vararikon, paljastivat itsensä laajojen kansanjoukkojen silmissä ja saattoivat siitä lähtien pysyä vallassa vain amerikkalaisten maahantunkeutujien avulla. Tämä epäilemättä helpotti Kiinan kansan taistelua kuomintangin taantumusta vastaan.

Kiinassa toisen maailmansodan päättymisen jälkeen muodostunut tilanne herätti levottomuutta taantumusleirissä. Kiinan suurporvaristo ja tilanherrat samoin kuin heidän amerikkalaiset isäntänsäkin näkivät ulospääsyn vain suurten mittasuhteiden kansalaissodan valloilleen päästämisessä. Mutta kiinalaisten ja amerikkalaisten taantumuksellisten kavalat suunnitelmat kääntyivätkin heitä itseään vastaan. Siinä uudessa kansainvälisessä tilanteessa, joka oli muodostunut Neuvostoliiton voiton tuloksena toisessa maailmansodassa, Kiinan demokratian ja sitä johtavan kommunistisen puolueen voimat saivat mahdollisuuden vastata taantumuksen iskuun niin voimakkaalla iskulla, että se ratkaisi Kiinan kansan monivuotisen taistelun lopputuloksen sen eduksi. Kuomintangin aloittama kansalaissota muuttui suureksi vallankumoukselliseksi kansansodaksi, joka lakaisi tieltään kuomintangilaiset rikolliset ja heidän amerikkalaiset suojelijansa.

IV luku

[VUOSIEN] 1946 - 1949 VALLANKUMOUKSELLINEN KANSANSOTA JA KANSANVALLANKUMOUKSEN SUURI VOITTO KIINASSA

Neuvostoliiton voitto toisessa maailmansodassa avasi uuden lehden Kiinan kansan vapautensa ja riippumattomuutensa puolesta käymän taistelun historiassa. Neuvostoarmeija murskasi kansainvälisen imperialismin tärkeimmät iskuvoimat — Hitlerin sotakoneen ja Japanin armeijan. Muut ns. "suuret" imperialistivallat, Englanti ja Ranska, olivat sodan loppuessa tavattomasti heikentyneet. Imperialismin järjestelmästä irtautui joukko Keski- ja Kaakkois-Euroopan maita. Sitkeässä taistelussa kansainvälisen ja näiden maiden sisäisen taantumuksen voimia vastaan näiden maiden kansat pystyttivät kommunistien johtamina ja suuren Neuvostoliiton tukeen nojaten maihinsa kansandemokraattisen järjestelmän, joka on proletariaatin diktatuurin muoto ja turvaa kansandemokratian maiden kehityksen sosialistisella tiellä. Rauhan, demokratian ja sosialismin leiri voimistui kaikkialla maailmassa tavattomasti.

Toisen maailmansodan tuloksena imperialistinen siirtomaajärjestelmän kriisi kärjistyi jyrkästi. Pohjois-Koreaan, jonka

Neuvostoarmeija oli vapauttanut siirtomaaorjuudesta, muodostui Korean kansandemokraattinen tasavalta. Kansalliset vapaussodat levisivät Vietnamiin, Indonesiaan, Malakalle, Birmaan ja Filippiineille.

Uusi kansainvälinen tilanne oli tärkein edellytys Kiinan kansan historialliselle voitolle imperialismista ja sisäisestä taantumuksesta. Kirjoituksessaan "Kansandemokratian diktatuurista" Mao Tse-tung sanoi: "Ellei olisi ollut olemassa Neuvostoliittoa, ellei olisi saavutettu voittoa fasisminvastaisessa maailmansodassa, ellei — mikä on erikoisen tärkeätä meille — Japanin imperialismia olisi murskattu, ellei Eurooppaan olisi ilmestynyt uuden demokratian maita, ellei olisi ollut idän sorrettujen maiden voimistuvaa taistelua, ellei olisi ollut kansanjoukkojen taistelua Yhdysvalloissa, Englannissa, Ranskassa, Saksassa, Italiassa, Japanissa ja muissa kapitalistisissa maissa hallitsevaa taantumusklikkiä vastaan, ellei olisi ollut kaikkia näitä tekijöitä, niin kansainvälisten taantumusvoimien painostus olisi tietenkin ollut huomattavasti voimakkaampaa kuin nyt. Olisimmeko me voineet saavuttaa voiton sellaisten olosuhteiden vallitessa? Emme tietenkään. Aivan yhtä mahdotonta olisi ollut lujittaa voittoa sen saavuttamisen jälkeen."[1]

Kiinan kansan vapaustaistelun historia Japanin antautumisen ja Kiinan kansantasavallan perustamisen väliseltä vuosilta (syyskuusta 1945 syyskuuhun 1949) jakaantuu kolmeen kauteen:

1. Japanin antautumisesta kansalaissodan alkuun (syyskuusta 1945 kesäkuuhun 1946), joka Amerikan imperialistien ja heidän kuomintangilaisten asiamiestensä tahdosta ulottui koko maahan, — niiden kommunistisen puolueen ja kuomintangin välillä käytyjen neuvottelujen kausi, joiden kestäessä

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 9.

Tshiang Kai-shekin joukkio paljastettiin interventiota Kiinaan järjestäneiden amerikkalaisten monopolien tahdon täyttäjäksi.

2. Kansalaissodan ensimmäinen vaihe koko Kiinan mittakaavassa (heinäkuusta 1946 kesäkuuhun 1947), jonka aikana kuomintangin sotajoukot amerikkalaisten neuvonantajien johtamina ja kouluttamina, amerikkalaisen sotatekniikan välineillä aseistettuina ja amerikkalaisten joukkojen tukemina saavuttivat jonkin verran tilapäistä taktillista menestystä.

3. Kansalaissodan toinen vaihe — kansanvapautusarmeijan hyökkäyksen vaihe (heinäkuusta 1947 syyskuuhun 1949), joka päättyi kuomintangin armeijan päävoimien murskaamiseen, Kiinan väestön ja alueen perusosan vapauttamiseen, kansanvallankumouksen suureen voittoon ja Kiinan kansantasavallan perustamiseen.

*

Japanin antautumisen jälkeen maailmanrauhalle välttämättömät ehdot oli jo saavutettu, kuten toveri Stalin on osoittanut.[1] Mutta näiden ehtojen realisoimiseksi fasistien herruudesta vapautettujen kansojen oli vielä saatava hävitetyksi sisäisen ja kansainvälisen taantumuksen vaikutus maittensa poliittiseen ja taloudelliseen elämään. Ilman sitä oli mahdotonta saada aikaan kestävää ja pitkäaikaista rauhaa.

Kiinan kansalle ongelma maan yhdistämisestä todellisen demokratian pohjalla oli siihen aikaan kaikkein tärkein ongelma. Kiinan taantumuksen asenteen siihen oli taas Tsiang Kai-shek määritellyt selvästi puheessaan kuomintangin VI kongressissa keväällä 1945, siis jo sodan aikana Japania vastaan, lausuessaan: "Meidän keskeisenä tehtävänämme tänä

[1] Katso J.V. Stalin, Neuvostoliiton Suuresta isänmaallisesta sodasta, sivu 203.

päivänä on kommunistien hävittäminen ... Kiinan kommunistinen puolue on meidän sisäinen vihollisemme. Meidän tehtävämme tulee olemaan täytetty vasta silloin, kun olemme tuhonneet kommunistisen puolueen."

Japanin antautumisen hetkellä kommunistisen puolueen johtamat säännölliset sotajoukot ja sissiosastot vapauttivat japanilaisten selustassa laajan alueen. Peipingin, Tientsinin, Nankingin, Shanghain ja Pohjois- sekä Keski-Kiinan muiden tärkeiden keskusten välittömässä läheisyydessä sijainneet alueet vapautettiin japanilaisista valloittajista ja niille pystytettiin kansan itsehallinto.

USA:n hallitsevat piirit, jotka pyrkivät tekemään Kiinasta siirtomaansa ja valtavan strategisen hyökkäysalueen sotaa varten Neuvostoliittoa vastaan, käsittivät, ettei näitä päämääriä voitaisi saavuttaa ennen kuin Kiinan demokratian mahtavat voimat murskattaisiin.

Pyrkiessään pystyttämään herruutensa Kauko-Itään Amerikan imperialistit järjestivät intervention Kiinaan. He toivat Kiinaan omia sotajoukkojaan ja itse asiassa miehittivät useita maan tärkeitä alueita. Samaan aikaan he käyttivät kuomintangin armeijaa ja myös japanilaisia sotajoukkoja sodan käymiseen Kiinan kansaa vastaan.

Jo ennen Japanin antautumista, kesällä 1945, kuomintangin sodanjohto ryhtyi Amerikan imperialistien yllyttämänä suuriin sotaliikkeisiin kansan aseistettuja voimia vastaan Pohjois-Kiinassa. Amerikkalainen kenraali Wedemeyer, joka tosiasiassa johti näitä sotaliikkeitä, sanoi suoraan haastattelussa ulkomaisille kirjeenvaihtajille elokuun 3 päivänä 1945: "On sangen mahdollista, että hallituksen joukot käyttävät amerikkalaisia aseita kommunisteja vastaan."

Eikä siinä kaikki, vaan elokuun puolivälistä 1945 alkaen näihin sotaliikkeisiin vedettiin mukaan japanilaisia sotajoukkoja. Tämän todistaa kirjelmä, jonka Tshiang Kai-shek lä-

hetti Kiinassa olleen miehitysarmeijan japanilaiselle komentajalle kenraali Okamuralle elokuun 16 päivänä 1945 ja jossa japanilaisille joukoille annettiin lupa "säilyttää aseensa ja varustuksensa yleisen järjestyksen ja yhteyksien ylläpitämiseksi", so. taistelua varten kansanarmeijoita ja sissejä vastaan.

Kun kiinassa olleet japanilaiset joukot olivat lopettaneet sotatoimet kuomintangin joukkoja vastaan sen seurauksena, että Neuvostoliiton asevoimat olivat murskanneet japanilaiset armeijat Mantshuriassa ja Koreassa, niin amerikkalaiset sotalaivat laskivat maihin Tientsiniin, Tsingtauhun ja Pohjois-Kiinan muihin satamiin noin 100.000 merijalkaväen sotilasta. Amerikkalaista merijalkaväkeä laskettiin maihin myös Shanghaihin, Peipingiin, Nankingiin ja eräille muille tärkeille paikoille laskettiin lentokoneista amerikkalaisia desanttijoukkoja. Amerikkalaiset joukot miehittivät useita lohkoja Pohjois-Kiinan rautatiellä estääkseen demokraattisia sotajoukkoja niitä valtaamasta.

Amerikkalaisen sotatekniikan välineillä varustetuilla amerikkalaisilla laivoilla ja lentokoneilla kuljetettiin Peipingiin, Tientsiniin, Shanghaihin, Nankingiin ja muille paikoille kuomintangin sotajoukkoja.

Huomattavasti pienennettyjenkin tietojen mukaan, jotka USA:n presidentti Truman on antanut, ne amerikkalaiset sotatavaratoimitukset ja kuljetusvälineet, jotka kuomintangin hallitukselle luovutettiin yksistään vuoden 1945 elokuun ja vuoden 1946 helmikuun välisenä aikana, tulivat maksamaan 600 miljoonaa dollaria.

Näin oli Kiinassa lokakuuhun 1945 mennessä muodostunut seuraava tilanne. Mantshuriassa, jonka Neuvostoarmeija oli vapauttanut japanilaisesta ikeestä, lujittuivat demokraattiset voimat, jotka olivat vuosikausia käyneet taistelua japanilaisia miehittäjiä vastaan. Suuren osan Pohjois-Kiinan alueesta,

huomattavan osan Keski-Kiinasta ja yksityisiä alueita maan eteläosista oli kansanvapautusarmeija vapauttanut, kun taas suuria keskuksia ja liikennesolmukohtia valvoivat amerikkalaiset ja kuomintangin sotajoukot.

Samaan aikaan, kun Tshiang Kai-shekin joukkio järjesti hyökkäyksiä kansanvapautusarmeijaa ja vapautettuja alueita vastaan provosoiden amerikkalaisten avulla kansalaissotaa, kommunistinen puolue kävi taistelua Kiinan todellisen yhdistämisen puolesta demokraattisella pohjalla.

Kiinan kansan etujen mukaisesti kommunistinen puolue ryhtyi jo elokuun lopussa 1945 kuomintangin kanssa neuvotteluihin, joiden käymistä varten Tshunkingiin saapui elokuun 28 päivänä Mao Tse-tungin johtama valtuuskunta. Kommunistinen puolue esitti selvän ja johdonmukaisen ohjelman maan rauhallisesta yhdistämisestä ja demokratisoimisesta. Kiinan kommunistisen puolueen julkilausumassa, joka julkaisiin elokuun 25 päivänä 1945, esitettiin konkreettiset ehdot riippumattoman, vapaan ja voimakkaan Kiinan rakentamiseksi: hallituksen on tunnustettava kansan valitsemat demokraattiset vallanelimet vapautetuilla alueilla ja Kansanvapautusarmeija; tälle armeijalle on annettava oikeus ottaa vastaan japanilaisten ja marionettijoukkojen antautuminen; Kiinan asevoimat on oikeudenmukaisesti järjestettävä uudelleen; kaikki poliittiset puolueet on tunnustettava laillisiksi ja maassa on saatettava voimaan kansalaisvapaudet; on muodostettava kokoomushallitus ja laadittava Kiinalle uusi perustuslakiluonnos. Tämän ohjelman maan rauhanomaisesta uudelleen järjestämisestä, joka sai Kiinan kaikkien edistyksellisten voimien kannatuksen, Kiinan taantumukselliset ottivat vastaan jyrkän vihamielisesti.

Neuvottelut Mao Tse-tungin johtaman kommunistisen puolueen valtuuskunnan ja kuomintangin hallituksen välillä kestivät lokakuun 10 päivään 1945. Näiden neuvottelujen aikana

Tshiang Kai-shekin hallitus pyrki pääsemään siihen, että vapautetut alueet ja kansanvapautusarmeija olisi lakkautettu. Tshiang Kai-shekin joukkio ei siihen aikaan kuitenkaan rohjennut avoimesti katkaista neuvotteluja kommunistisen puolueen kanssa peläten tulevansa paljastetuksi Kiinan kansan silmissä kansalaissotaan syyllisenä. Saatiin aikaan sopimus eri puolueiden ja järjestöjen edustajista sekä puolueettomista yhteiskunnallisista toimihenkilöistä kokoonpannun Poliittisen neuvoa-antavan neuvoston koollekutsumisesta käsittelemään kysymyksiä Kiinan sodanjälkeisestä uudelleen järjestämisestä.

Tästä päätöksestä huolimatta kuomintangin sodanjohto aloitti loka-marraskuussa 1945 monia uusia sotaliikkeitä demokraattisia asevoimia vastaan. Amerikkalaiset ja japanilaiset joukot ottivat välittömästi osaa näihin sotaliikkeisiin. Vaikka kuomintangilaisten onnistuikin vallata marraskuussa "Mantshurian portti", Shanghaikuanin kaupunki, ja Etelä-Mantshurian satama Huludao, niin kokonaisuudessaan Amerikan imperialistien ja kuomintangin taantumuksen yritys kansansotajoukkojen murskaamiseksi kärsi romahduksen kansanvapautusarmeijan ja sissien sankarillisen vastarinnan seurauksena niiden saadessa tukea laajoilta kansanjoukoilta. Niinpä esimerkiksi Hopen maakunnan eteläosassa käydyssä suurtaistelussa lokakuun viimeisenä päivänä 1945 kaksi kuomintangin armeijaa murskattiin viimeiseen mieheen, ja kolmas siirtyi kokonaisuudessaan Kansanvapautusarmeijan puolelle.

Tähän aikaan sattui tärkeitä kansainvälisiä tapahtumia. Moskovassa pidettiin joulukuun 16—26 päivinä Neuvostoliiton, USA:n ja Englannin ulkoministerien neuvottelu. Neuvottelun päiväjärjestykseen oli liitetty myös Kiinan kysymys. Se johdonmukainen ja periaatteellinen kanta, jonka Neuvostoliiton ulkoasiain kansankomissaari toveri Molotov otti tässä kysymyksessä, pakotti englantilaiset ja amerikkalaiset diplomaatit tekemään myönnytyksiä, koska he eivät vielä niissä oloissa rohjenneet paljastaa koko maailmalle politiikkansa olemusta. Kiinasta tehtiin yhteinen päätös, joka olisi merkinnyt vakavaa askelta tiellä sisäisen rauhan aikaansaamiseen Kiinassa, jos se todella olisi Amerikan taholta täytetty. Päätöksessä puhuttiin Kiinan yhdistämisestä ja demokratisoimisen välttämättömyydestä, siitä, että kansalaissota maassa on lopetettava, että vieraat vallat eivät saa sekaantua Kiinan sisäisiin asioihin ja että Amerikan asevoimat on mahdollisimman nopeasti vedettävä pois Kiinasta.

Kolmen ulkoministerin Moskovan neuvottelujen päätös heijastui myönteisesti Kiinan tilanteessa. Se innosti Kiinan kaikkia demokraatteja entistä tarmokkaampaan taisteluun kuomintangin diktatuuria vastaan maan yhdistämiseksi todella demokraattisella pohjalla. Tämä päätös vaikeutti Amerikan imperialistien avoimen intervention järjestämistä Kiinaan ja merkitsi iskua kuomintangin taantumuksellisten suunnitelmille.

Epäonnistuminen Tshiang Kai-shekin joukkion ensimmäisissä yrityksissä Kansanvapautusarmeijan murskaamiseksi ja kolmen ulkoministerin Moskovan neuvottelun päätös Kiinasta pakottivat kuomintangin johdon ryhtymään uudelleen neuvotteluihin Kiinan kommunistisen puolueen kanssa.

Joulukuussa 1945 Tshunkingiin saapui uusi kommunistisen puolueen valtuuskunta, jota johti Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean poliittisen toimiston jäsen Tshou En-lai. Neuvottelujen tuloksena julkaistiin tammikuun 10 päivänä 1946 kommunistisen puolueen ja kuomintangin edustajien allekirjoittama päiväkäsky sotatoimien lopettamisesta. Samana päivänä avattiin Poliittisen neuvoa-antavan neuvoston istunto, johon osallistui edustajia kommunistisesta puolueesta, kuomintangista, Demokraattisesta Liigasta ja eräistä

pikkupuolueista ja järjestöistä sekä puolueettomia poliitikkoja. Tammikuun 31 päivänä Poliittisen neuvoa-antavan neuvoston istunto päättyi.

Istunnossa tehtiin päätös kommunistien ensimmäisen vaatimuksen toteuttamisesta: kokoomushallituksen muodostamisesta Kiinaan kaikkien puolueiden edustajista ja puolueettomista poliitikoista. Päätettiin myös tarkistaa demokratianvastainen perustuslain luonnos, jonka kuomintang oli laatinut jo ennen Japania vastaan käytyä sotaa. Tarkistuksen jälkeen piti vartavasten koolle kutsuttavan Kansalliskokouksen hyväksyä perustuslain luonnos. Tätä ennen Kiinalla ei ollut vakinaista perustuslakia, ja ylimpänä vallanelimenä maassa pidettiin kuomintangin edustajakokousta.

Poliittisen neuvoa-antavan neuvoston istunnossa, jossa nämä päätökset hyväksyttiin, toimi puheenjohtajana Tshiang Kai-shek, mutta samaan aikaan tämä kaksinaamainen konna antoi amerikkalaisten isäntiensä neuvosta sotajoukoille salaisen käskyn uusien hyökkäysten valmistelemisesta vapautetuille alueille.

Tammi—huhtikuussa 1946 neuvostojoukot evakuoitiin kokonaisuudessaan Mantshurian alueelta, jonka ne olivat vapauttaneet japanilaisista miehittäjistä, ja tämä maa palautettiin Kiinan kansalle. Mantshurian väestö ei toivonut kuomintangilaisten tuloa. Se valitsi demokraattiset vallanelimet ja pyrki järjestämään elämänsä uuteen tapaan. Mutta kuomintangin hallitus päätti asevoimalla pakottaa Mantshurian väestön alistumaan valtaansa.

Jo helmi—maaliskuussa 1946 kuomintangin joukot ryhtyivät uuteen hyökkäykseen Mantshuriaan. Amerikkalaisen merijalkaväen aktiivisella avulla niiden onnistui vallata Etelä-Mantshuriassa useita paikkoja, mm. Mukdenin kaupunki.

Maaliskuussa 1946 pidettiin kuomintangin toimeenpanevan keskuskomitean täysistunto, joka hylkäsi Poliittisen neuvoa-

antavan neuvoston tärkeimmät päätökset kokoomushallituksen muodostamisesta ja perustuslain luonnoksen tarkistuksesta.

Samaan aikaan Tshiang Kai-shekin joukkio järjesti neuvostovastaisia provokatioita ja Kiinan demokraattisten toimihenkilöiden murhia. Kesäkuuhun 1946 mennessä kuomintangin joukko-osastot anastivat käsiinsä Mantshurian keskiosan ja siihen kuuluvat kaupungit Tshangtshungin, Kirinin ja Sypingain. Koko Pohjois-Mantshuriaa ja sen keskusta Harbinia demokraattiset sotajoukot pitivät kuitenkin lujasti käsissään.

Salatakseen valmistautumisen yleishyökkäykseen vapautettuja alueita vastaan kuomintangin johto jatkoi neuvotteluja kommunistisen puolueen edustajien kanssa. Sotatoimien lopettamista varten perustettiin ns. Toimeenpaneva esikunta, johon tulivat Kiinan kommunistisen puolueen edustajana Tshou En-lai, kuomintangilainen Tshan Tsiun ja USA:n presidentin erikoisedustajana kenraali Marshall.

USA:n Kiinassa olleet edustajat, joiden johdossa oli kenraali Marshall ja jotka olivat ottaneet hoitaakseen "välittäjien" tehtävän kuomintangin ja kommunistisen puolueen välisissä neuvotteluissa, tekivät kaiken voitavansa kansalaissodan lietsomiseksi. Amerikkalaiset upseerit, joiden piti ehkäistä sotatoimien uudistuminen kuomintangin ja kansanvapautusjoukkojen välillä, harjoittivat todellisuudessa vakoilua ja edistivät kaikin keinoin provokatioiden järjestämistä kansanvapautusarmeijaa vastaan. Eikä siinä kaikki, vaan Marshall vaati, että kansanvapautusarmeija oli "järjestettävä uudelleen", so. itse asiassa hävitettävä. Samaan aikaan Amerikan hallitus lisäsi sotatarviketoimituksia Tshiang Kai-shekin joukoille, ja Truman jatkoi sitä paitsi lainaus- ja vuokrauslain voimassaoloaikaa kuomintangin Kiinan kohdalta aluksi maaliskuun 31 päivään, sitten kesäkuun 30 päivään 1946.

Kesäkuun lopussa 1946 julkaistussa erikoislausunnossa Mao Tse-tung paljasti tämän hyökkäysluontoisen politiikan sisällön. "Se niinsanottu sotilaallinen apu Kiinalle, jota Yhdysvallat antaa", hän sanoi, "merkitsee tosiasiassa aseellista sekaantumista Kiinan sisäisiin asioihin, apua kuomintangin diktatuurihallitukselle, mikä synnyttää kansalaissotaa, kaaosta, hajaannusta, terroria ja köyhyyttä."[1]

Näin Amerikan imperialistit valmistelivat ja järjestivät sotaa Kiinan kansaa vastaan kuomintangilaisten asiamiestensä avulla.

Miksi ei Kiinan kommunistinen puolue kuomintangin ilmeisestä valapattoisuudesta huolimatta katkaissut lopullisesti välejään Nankingin hallitukseen[2] lähes kokonaisen vuoden kuluessa, ei keskeyttänyt neuvotteluja sen kanssa eikä kutsunut Nankingista pois edustajiaan?

Kommunistisen puolueen johtajat eivät epäilemättä hetkeksikään joutuneet harhakäsityksen valtaan Tshiang Kai-shekin "rauhanrakkauden" vilpittömyyden ja Marshallin välityksen "omantunnontarkkuuden" suhteen. Mutta laajojen kansanjoukkojen oli saatava aikaa vakuuttautumiseen siitä, että niitä petetään, jotta miljoonat kahdeksan vuotta kestäneestä Japania vastaan käydystä sodasta äärettömästi väsyneet ihmiset olisivat selvästi tajunneet, ettei ole toivoa sisäisestä rauhasta niin kauan kuin vallassa on Tshiang Kai-shekin petturijoukkio ja että edessä on vielä ankara taistelu demokratiasta Kiinassa.

Kommunistien sitkeätä pyrkimystä saada aikaan maan yhdistäminen ja demokratisoiminen rauhallisin keinoin Amerikan imperialistit ja Tshiang Kai-shekin joukkio pitivät osoituksena Kiinan demokratian heikkoudesta. Kuomintangin johtopukarit julistivat kerskuvin huudoin koko maailmalle murskaavansa kolmen—kuuden kuukauden kuluessa Kansanvapautusarmeijan, hävittävänsä vapautetut alueet ja näin, kuten he sanoivat, "ratkaisevansa lopullisesti kommunistiongelman".

Heinäkuussa 1946 Tshiang Kai-shekin sotajoukot aloittivat yleishyökkäyksen Pohjois- ja Keski-Kiinassa. Saatuaan suunnattoman määrän sotilaallista apua USA:lta kuomintangin joukot valtasivat vuoden kuluessa — heinäkuusta 1946 kesäkuuhun 1947 — suurten menetysten hinnalla muutamia vapautettujen alueiden kaupunkeja, mm. Kalganin (Tshaharin maakunnan keskuksen) ja Janjangin (Shensin—Kansun—Ningsian Raja-alueen keskuksen, missä kommunistisen puolueen ja Kansanvapautusarmeijan johtavat elimet olivat toimineet kymmenen vuotta). Kuvaavaa on, että kuomintangilaiset aloittivat hyökkäyksen Janjangiin muutaman päivän kuluttua siitä, kun Truman maaliskuun 12 päivänä 1947 oli julistanut "oppinsa taistelusta kommunismia vastaan". Keski-Kiinassa kuomintangin joukkojen onnistui kesällä 1946 vallata osa eräästä kaikkein tiheimmin asutusta vapautetusta alueesta, Keskustasangon vapautettu alue Hupen maakunnan pohjoisosassa. Siellä olleet Kansanvapautusarmeijan joukko-osastot vetäytyivät luoteeseen.

Kuomintangin armeijan tällä kaudella saavuttaman tilapäisen menestyksen syiden selitykseksi riittää, kun mainitaan, että se oli miesluvultaan 3,5 kertaa Kansanvapautusarmeijaa suurempi (yli 4 miljoonaa miestä 1,2 miljoonaa vastassa), että kuomintangin armeijan käytettävissä oli amerikkalaisten ja japanilaisten aseita ja sotatekniikan välineitä, mm. lentokoneita, kun taas Kansanvapautusarmeijalla oli suunnattomia vaikeuksia aseiden ja ampumatarvikkeiden hankinnassa.

Amerikkalaisten lehtitietojen mukaan Amerikan sotilaalli-

[1] Pravda, kesäkuun 27 päivänä 1946.
[2] Tässä käytetään Tshiang Kai-shekin hallituksesta entistä nimitystä "Nankingin hallitus", koska kuomintangin hallitus jo vuonna 1946 oli palannut Nankingiin Tshunkingista, missä se oli Japania vastaan käydyn sodan aikana.

nen apu kuomintangin kansanvastaiselle joukkiolle käsitti yksistään puolen vuoden aikana — lokakuusta 1946 huhtikuuhun 1947 — 4 miljardia dollaria. Se kokonaissumma, jonka Amerikan imperialistit toisen maailmansodan jälkeen käyttivät kuomintangin lahonneen komennon tukemiseen, nousi yli 6 miljardin dollarin.

Amerikkalaiset maailmanherruuden tavoittelijat luulivat, että heidän valtiutensa Kiinassa on vakiinnutettu ikiajoiksi. Eräässä amerikkalaisessa sotilasjuntan kaikkein julkeimmassa ja avomielisimmässä asiakirjassa — kenraali Wedemeyerin selostuksessa USA:n hallitukselle — sanottiin: "... Yhdysvaltojen ystävänä tai liittolaisena Kiina tulee paitsi tarjoamaan tärkeitä ilmavoimien ja sotalaivaston tukikohtia, myös olemaan mittasuhteittensa ja ihmisvoimansa näkökannalta Yhdysvaltojen tärkeä liittolainen."

Tshiang Kai-shekin joukkio maksoi amerikkalaisen avun hävittämällä kuomintangin Kiinan poliittisen ja taloudellisen itsenäisyyden rippeetkin. Amerikkalaiset neuvonantajat ottivat käsiinsä tosiasiallisen johdon armeijassa, tiedustelulaitoksessa, finanssiasioissa ja kuomintangin valtiokoneiston muilla aloilla. Marraskuun 4 päivänä 1946 Tshiang Kai-shekin hallitus solmi USA:n kanssa petturisopimuksen "Ystävyydestä, kaupasta ja merenkulusta". Tämä sopimus ja myös sen jälkeen solmitut sopimukset — amerikkalaisesta laivaliikenteestä Kiinan vesillä, ilmaliikenteestä, "yhteistoiminnasta" maatalouden alalla ja Amerikan ns. "avun" ehdoista — tekivät tosiasiassa Kiinasta Amerikan imperialismin siirtomaan.

Kuomintangin petospolitiikan seuraukset alkoivat pian näkyä. Jo vuonna 1947 USA:n osalle lankesi enemmän kuin puolet Kiinan koko tuonnista. Talouspula kuomintangin Kiinassa kärjistyi. Yleiskiinalaisen teollisuusyhdistyksen antamien tietojen mukaan vuoden kuluessa Japanin antautumisesta yksistään Länsi-Kiinan kahdeksassa maakunnassa suljettiin

kolme neljäsosaa kaikista teollisuuslaitoksista, mistä oli seurauksena, että 600.000 työläistä joutui työttömäksi. Vuonna 1947 Shanghaissa oli toiminnassa vain 582 tuotantolaitosta, kun niitä ennen sotaa oli ollut toiminnassa 5.418. Tientsinissä suljettiin vuoteen 1947 mennessä 70 % kaupungin kaikista teollisuuslaitoksista. Teollisuuden kokonaistuotanto käsitti vuonna 1947 vain 10 % vuoden 1936 tuotannosta; siitä oli rautamalmia tuotettu 20.000 tonnia vuonna 1936 tuotetun 3,3 miljoonan tonnin sijasta, valurautaa 40.000 tonnia 1,4 miljoonan tonnin sijasta v. 1936 ja kivihiiltä 16,7 miljoonaa tonnia 41 miljoonan tonnin sijasta v. 1936. Kansanvastaisen kansalaissodan käymiseen kuluneet suunnattomat summat sekä amerikkalaisten, kuomintangin huippukerroksen, tilanherrojen ja suurporvariston keinottelutoiminta johtivat ennenkuulumattomaan inflaatioon. Työläisten reaalipalkka laski riiston tehostumisen ja inflaation kasvun seurauksena vuoden 1947 loppuun mennessä kahdella kolmanneksella vuoden 1936 palkkatasoon verraten. Samaan aikaan "neljän perheen" hallitsevan joukkion rikkaudet kuitenkin lisääntyivät.

Amerikan imperialismin harjoittama maan orjuuttaminen, kuomintangin viranomaisten suorittama talonpoikien rosvoaminen ja kaikkien kansanvastaisen sodan käymisestä koituneiden menojen sälyttäminen työtätekevien joukkojen kannettaviksi samoin kuin maaseutunuorison mobilisoiminen kuomintangin armeijaan — kaikki nämä tekijät johtivat Kiinan väestöstä neljä viidesosaa käsittävän talonpoikaiston riiston tehostumiseen. Joulukuussa 1947 Mao Tse-tung esitti tietoja, joiden mukaan tilanherrat ja suurtilalliset, jotka muodostivat kaikkiaan vain 8 % Kiinan maaseutuväestöstä, omistivat 70—80 % koko maasta. Talonpoikien valtavan enemmistön oli pakko vuokrata maata tilanherroilta ja suurtilallisilta, ottaa heiltä velaksi rahaa ryöstöverojen ja muiden mak-

sujen suorittamiseen, mikä saattoi heidät orjuuteen ja lopulliseen häviöön. Vuonna 1946 kuomintangin Kiinassa näki nälkää yli 30 miljoonaa ihmistä. Ei yksistään kaukaisissa maakunnissa, vaan myös Shanghain eurooppalaistuneilla meluisilla kaduilla kuoli joka päivä ohikulkijoiden silmien edessä nälkään satoja ihmisiä.

Amerikan imperialismin kuomintangilaisten asiamiesten petospolitiikka sai aikaan Kiinan kansan vastarinnan kiihtymisen.

Perustana ja päävoimana tässä isänmaallisessa taistelussa maan riippumattomuudesta olivat vapautetut alueet ja kansanvapautusarmeija. Mutta myös kuomintangin valvonnassa olleella alueella kansanjoukot tehostivat kommunistisen puolueen johtamina taistelua Amerikan imperialismia ja kuomintangin taantumuksellisia vastaan. Tämän taistelun kärjessä kulki Kiinan sankarillinen proletariaatti kommunistisen puolueen johtamana. Kesäkuun lopussa 1946 Shanghaissa osallistui noin 100.000 asukasta mielenosoitukseen, jonka tunnuksena oli taistelu rauhan aikaansaamiseksi maassa Amerikan imperialismin ja kuomintangin taantumuksellisten lietsomaa kansalaissotaa vastaan. Shanghain eri järjestöt, niiden joukossa ammattiliitot, Shanghain kansanjärjestöjen liitto ja yliopilasjärjestöt, kutsuivat koolle joukkokokouksen vastalauseeksi demokraattisen liikkeen tukahduttamisen johdosta Kiinassa. Näinä samoina päivinä Shanghain teollisuustyöläisten liitto antoi USA:n työläisille osoitetun julistuksen, jossa sanottiin: ”Me Kiinan työläiset osallistumme tällä hetkellä taisteluun turmiollista kansalaissotaa vastaan, jota käyvät kuomintangin hallitus ja maamme taantumusryhmä. Me vaadimme, että aseiden tuonti Amerikasta Kiinaan lopetetaan viipymättä, me vaadimme, että kaikki Kiinan alueella olevat amerikkalaiset sotajoukot kutsutaan pois viipymättä,

ja me vaadimme vihdoin, että kaikenlainen sekaantuminen USA:n hallituksen taholta Kiinan sisäisiin asioihin lopetetaan viipymättä.”

Heinäkuussa 1946 Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitea antoi sen johdosta, että sodan alkamisesta Japania vastaan oli kulunut 9 vuotta, julistuksen, jossa sanottiin, että ”seitsemän kuukauden kuluessa Japanin antautumisesta kansa, joka kannattaa riippumattomuutta, rauhaa ja demokratiaa, on käynyt raskasta ja ankaraa taistelua taantumuksellisia aineksia vastaan, jotka kulkevat petturuuden, kansalaissodan ja diktatuurin tietä . . .” Korostettuaan, että Kiinan taantumukselliset ovat aktivisoineet kansanvastaista toimintaansa nojautumalla Amerikan imperialistien tukeen, Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitea kehoitti Kiinan kansanjoukkoja tehostamaan taistelua kuomintangin yhden puolueen diktatuurin hävittämiseksi ja demokraattisen kokoomushallituksen muodostamiseksi, Amerikan valloituspyrkimyksiä vastaan Kiinassa, amerikkalaisten sotajoukkojen poistamiseksi heti Kiinasta. Kommunistisen puolueen kehoitus sai Kiinan kansanjoukkojen lämpimän kannatuksen. Yksistään vuoden 1947 kuluessa kuomintangilaisten valvomalla alueella käytiin yli 3.000 lakkotaistelua. Shanghaissa ryhtyivät kaupungin liikenne-, sähkö- ja lennätinlaitosten, radioaseman ja Nankingin—Shanghain rautatien työläiset ja virkailijat lakkoon. Joukkomielenosoituksiin ja -kokouksiin, joiden tunnuksia olivat ”Ulos amerikkalaiset sotajoukot Kiinasta”, ”Alas imperialismi” ja ”Alas petturit”, osallistui kymmeniä tuhansia työläisiä, ylioppilaita ja sivistyneistön sekä kaupunkien pikkuporvariston edustajia. Vuonna 1947 osallistui yli 500.000 kiinalaista ylioppilasta Peipingissä, Tientsinissä, Shanghaissa ja Kiinan muissa keskuksissa imperialisminvastaisiin lakkoihin ja mielenosoituksiin. Useiden kaupunkien yli vyöryi riisikapinoiden aalto.

Kiinan talonpoikaisto yhtyi työväenluokan ympärille kannattaen Kiinan kommunistisen puolueen tunnuksia maan kansallisen riippumattomuuden puolustamisesta, kuomintangin diktatuurin kukistamisesta ja maareformin toimeenpanosta. Kahdessatoista Kiinan maakunnassa tapahtui vuonna 1946 talonpoikien kapinoita kuomintangin viranomaisia ja tilanherroja vastaan. Näihin kapinoihin osallistui 400.000 ihmistä. Seuraavana vuonna kapinat levisivät jo seitsemääntoista maakuntaan ja niihin osallistui noin miljoona talonpoikaa. Talonpojat perustivat itsehallintoelimiään ja asevoimia kuomintangin selustaan.

Myös kansallinen porvaristo, jonka amerikkalaiset monopolit olivat köyhdyttäneet, alkoi ilmaista tyytymättömyyttä USA:n herruuteen kuomintangin Kiinassa. Esimerkkinä siitä voidaan mainita Kiinan Laivanomistajien yhdistyksen kesäkuun 20 päivänä 1948 antama lausunto, joka sisälsi vastalauseen kuomintangin hallituksen päätöksen johdosta purjehdusoikeuden myöntämisestä amerikkalaisille laivoille Jangtsejoella. Kansallisen porvariston ja osittain myös kaupunkien pikkuporvariston mielialan ilmaisivat Demokraattinen Liiga ja myös kuomintangin oppositioryhmä, joka perusti vuoden 1947 lopussa ns. Kuomintangin vallankumouksellisen komitean.

Tshiang Kai-shekin joukkio yritti tehdä selvän laajojen kansanjoukkojen kasvavasta suuttumuksesta. Vuoden 1946 lopussa kutsuttiin koolle "kansalliskokous", jotta ns. "perustuslain" hyväksymisellä olisi voitu salata kuomintangin terrori maan demokraattisia voimia vastaan. Kaikki demokraattiset puolueet ja ryhmät boikotoivat tätä "kansalliskokousta". Tämän kuomintangin virkamiesten koolle kutsutun joukkion luonnehtimiseksi on se tosiseikka kuvaava, että useimmat "valtuutetut" kuomintangin johto oli nimittänyt jo ennen Japanin ja Kiinan sotaa, vuosina, joiden aikana maassa avoimesti riehui fasistinen terrori. Näiden Tshiang Kai-shekin käskyläisten hyväksymästä perustuslaista piti taantumuksen aikeiden mukaan tulla kuomintangin diktatuurin "laillinen" vahvistus.

Mao Tse-tung sanoi puheessaan Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean istunnossa joulukuun 25 päivänä 1947: "Seuraavana päivänä Kalganin valtauksen jälkeen Tshiang Kai-shek käski kutsua koolle taantumuksellisen Kansalliskokouksensa luullen, että tästä lähtien hänen taantumuksellinen herruutensa on yhtä vankka kuin Tain-vuori.[1] Amerikan imperialistit iloitsivat samoin luullessaan, että tästä lähtien heidän katalat suunnitelmansa Kiinan muuttamisesta amerikkalaiseksi siirtomaaksi voidaan täyttää esteettömästi.[2]

Marraskuussa 1946 neuvottelut Kiinan kommunistisen puolueen ja kuomintangin välillä katkaistiin lopullisesti. Kommunistisen puolueen viimeinen edustaja lähti Nankingista maaliskuussa 1947. Amerikan imperialismin palkkarengit Tshiang Kai-shekin joukkiosta telkesivät vankiloihin kymmeniä tuhansia työläisiä, talonpoikia ja sivistyneistöön kuuluvia. Sadat ja tuhannet vapaustaistelijat joutuivat salaisen poliisin asiamiesten suorittamien salamurhien uhreiksi. Kuulumisesta kommunistiseen puolueeseen seurasi kuomintangin Kiinassa kuolemanrangaistus, ja Demokraattisen liigankin Tshiang Kai-shekin hallitus julisti lokakuussa 1947 laittomaksi.

Terrorin voimistuminen on tunnetusti hallitsevien taantumuspiirien heikkouden eikä voiman osoitus. Tapahtumien kehitys Kiinassa on sen osoittanut todeksi. Terrori ei auttanut kuomintangia pysymään vallassa. "Sillä vain ihmiset, jotka

[1] Tai-vuori on eräs Kiinan kuuluisista viidestä vuoresta.
[2] Pravda, tammikuun 6 päivänä 1948.

ovat tulleet uudelleen lapsiksi", kuten toveri Stalin sanoi jo vuonna 1927, "voivat luulla, että tykistön lait ovat historian lakeja voimakkaammat . . ."[1]

Kesäkuussa 1947 kuomintangin hallitus antoi sen tilapäisen taktillisen menestyksen päihdyttämänä, jota se oli saavuttanut kansanvapautusarmeijaa vastaan käydyn taistelun rintamalla, käskyn Mao Tse-tungin pidättämisestä. Ulkomaisten kirjeenvaihtajien tämän käskyn johdosta tekemiin kysymyksiin taistelun näköaloista Mao Tse-tung vastasi: "Kiinan kommunistisella puolueella on vain hirssiä ja kivääri. Mutta loppujen lopuksi tullaan todistamaan, että hirssi ja kivääri ovat Tshiang Kai-shekin lentokoneita ja tykkejä voimakkaammat."

Kansanvapautusarmeijan amerikkalais-kuomintangilaista taantumusta vastaan käymä aseistettu taistelu, jota tukivat kansanjoukot vapautetuilla alueilla ja esiintymiset Amerikan imperialismia ja Tshiangkaishekin joukkiota vastaan kuomintangin selustassa, oli oikeutettua vallankumouksellista sotaa, kansanvallankumouksen omaalatuinen muoto. Tämä vallankumous tähtäsi imperialismin herruuden hävittämiseen Kiinassa, feodaalisen sorron hävittämiseen ja "neljän perheen" byrokraattisen pääoman muuttamiseen kansan omaisuudeksi. Näin ollen Kiinan kansanvallankumous pysyi päätehtäviltään imperialismin- ja feodalisminvastaisena vallankumouksena muodostuen Kiinan vallankumouksen kolmannen vaiheen jatkuvaksi kehitykseksi uusissa olosuhteissa. Erotukseksi vv. 1925—1927 vallankumouksesta se tähtäsi kuitenkin vv. 1925—1927 vallankumouksen tappion jälkeen muodostuneen byrokraattisen pääoman taloudellisen mahdin hävittämiseen. Kuten Mao Tse-tung sanoi puheessaan Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean istunnossa joulukuun 25 päivänä 1947, kansanvallankumouksen taloudellinen ohjelma

[1] J. V. Stalin. Teokset. 9 osa, sivu 200.

edellyttää kolmen tehtävän täyttämistä: "feodaalisten luokkien maan takavarikoimista ja sen luovuttamista talonpojille; Tshiang Kai-shekin, Sun Tsy-venin, Kun Sian-sin ja Tshen Li-fun johtaman monopolipääoman takavarikoimista ja sen luovuttamista uuden demokraattisen valtion valvontaan; kansallisen teollisuuden ja kaupan suojelemista."[1]

Kuomintangin voimien aineellista ylivoimaa vastaan kansalaissodan ensimmäisessä vaiheessa kommunistisen puolueen johto asetti oikean poliittisen linjan, ensi tilassa uudistukset maanomistuksessa, sekä oikean sotastrategian, joka edellyttää säännöllisten joukkojen toiminnan ja kansan sissisodan yhdistämistä toisiinsa. Tämä oikean politiikan ja viisaan sotastrategian yhdistäminen toisiinsa turvasi Kiinan kommunistiselle puolueelle ja sen johtamille sotajoukoille laajojen kansanjoukkojen tuen myös kuomintangin alueella, minkä tuloksena amerikkalais-kuomintangilaisen taantumuksen sotaretki vapautettuja alueita vastaan kärsi romahduksen vuoden 1947 puolivälissä. Mao Tse-tung osoitti puheessaan Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean istunnossa joulukuun 25 päivänä 1947, että heinäkuusta 1946 kesäkuuhun 1947 Kansanvapautusarmeija "torjui Tshiang Kai-shekin hyökkäyksen monilla rintamanosilla pakottaen hänet siirtymään puolustukseen. Toisen sotavuoden ensimmäisellä neljänneksellä (heinä-syyskuussa 1947) Kansanvapautusarmeija siirtyi hyökkäykseen yleiskansallisessa mittakaavassa ja teki tyhjäksi kuomintangin vastavallankumoukselliset suunnitelmat sodan liekin levittämisestä vapautetuille alueille niiden tuhoamiseksi täydellisesti."[2]

Kansalaissodan ensimmäisen vuoden kuluessa kuomintangin armeija kärsi valtavia korvaamattomia menetyksiä (1,2 miljoonaa kaatunutta, haavoittunutta ja vangiksi joutunut-

[1] Pravda, tammikuun 6 päivänä 1948.
[2] Pravda, tammikuun 6 päivänä 1948.

ta). Kansanvapautusarmeijan säännöllisten joukkojen miesluku oli vuoden 1947 puoliväliin mennessä noussut 1,2 miljoonasta 1,8 miljoonaan sotilaaseen ja upseeriin (sissejä ja kansannostoväen osastojen sotilaita lukuunottamatta). Kenraali Lin Piao, joka siihen aikaan komensi Kansanvapautusarmeijan joukkoja Mantshuriassa, on kertonut, että Kansanvapautusarmeijan täydentäminen tapahtui pääasiallisesti kahdesta lähteestä: talonpoikaisjoukoista, jotka tulivat armeijaan puolustaakseen oikeuttaan maahan, ja vangiksi joutuneista kuomintangin sotilaista, jotka heidän keskuudessaan suoritetun poliittisen työn jälkeen liittyivät Kansanvapautusarmeijan riveihin. Vapautettujen alueiden, varsinkin Pohjois-Mantshurian, teollisuus toimitti Kansanvapautusarmeijalle entistä enemmän aseita ja ampumatarvikkeita, vaikka sen tärkeimpänä huoltolähteenä pysyivätkin kuomintangin sotajoukot, joilta kansanarmeijan sotilaat kaappasivat runsain määrin amerikkalaisia aseita.

Kansanvapautusarmeijan ensimmäisen hyökkäysvuoden tuloksena kuomintangin joukot karkoitettiin melkein kaikilta niiden väliaikaisesti valtaamilta alueilta. Vapautettiin myös uusia alueita, mm. kuomintangin selusta-alueita Keski-Kiinassa. Vapautettujen alueiden koko pinta-ala käsitti kesäkuuhun 1948 mennessä 2.355.000 km² (24,5 % Kiinan pintaalasta) ja väkiluku yli 168 miljoonaa (so. noin 37 % Kiinan koko väestöstä).

Mao Tse-tung totesikin puheessaan Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean istunnossa joulukuun 25 päivänä 1947, että Kansanvapautusarmeijan ensimmäisten voittojen tuloksena vapaussodassa yhtenäinen demokraattinen kansanrintama, jota työväenluokan puolue, kommunistinen puolue, johti, oli lujittunut entisestäänkin.

”Meidän uusi demokraattinen vallankumouksellinen yhteisrintamamme on nyt tullut laajemmaksi ja yhtenäisemmäksi

kuin koskaan ennen”, Mao Tse-tung sanoi. Tämä asiaintila ei johdu yksinomaan meidän politiikastamme maakysymyksessä eikä siitä politiikasta, jota me olemme harjoittaneet kaupunkiväestön suhteen, vaan suuressa määrässä myös siitä yleisestä poliittisesta tilanteesta, jolle ovat luonteenomaisia Kansanvapautusarmeijan voitot, kuomintangin siirtyminen hyökkäyksestä puolustukseen, Kansanvapautusarmeijan siirtyminen puolustuksesta hyökkäykseen ja Kiinan vallankumouksen astuminen uuteen nousuvaiheeseen.”[1]

Yhtenäinen yleiskansallinen rintama muodostui Kiinassa tunnetusti ensi kerran vv. 1923—1924 ja oli olemassa Tshiang Kai-shekin huhtikuussa 1927 suorittamaan vastavallankumoukselliseen kaappaukseen saakka, joka merkitsi kansallisen suurporvariston petosta vallankumouksen asiaa kohtaan. Uudessa tilanteessa, joka muodostui Kiinassa toisen maailmansodan ja Amerikan imperialismin intervention seurauksena, Kiinan proletariaatin etujoukon — kommunistisen puolueen — onnistui muodostaa yhtenäinen demokraattinen kansanrintama, johon työväenluokan ja talonpoikaiston monimiljoonaisten joukkojen lisäksi kuuluvat myös kaupunkien pikkuporvaristo ja kansallinen, ensi tilassa keskivarakas porvaristo. Tämä yhteisrintama eroaa kuitenkin vv. 1923—1927 yhdistetystä rintamasta siinä, että proletariaatti, jonka ympärille ovat liittyneet talonpoikaiston perusjoukot, on nyt jo Kiinan vallankumouksen kiistämätön hegemonia ja johtaa koko Kiinan kansan voittoisaa taistelua imperialismia, feodalismia ja byrokraattista compradorpääomaa vastaan.

Vapautetulla alueella toimeenpantiin edistyksellisiä, pitkälle meneviä uudistuksia niin poliittisen järjestelmän suhteen kuin myös laajojen kansanjoukkojen taloudellisten ja sosiaalisten elinehtojen alalla.

[1] Pravda, tammikuun 6 päivänä 1948.

Kirjoituksessaan ”Kansandemokratian diktatuurista” Mao Tse-tung luonnehti seuraavin sanoin vapautetun Kiinan valtiovaltaa:

”Kansandemokratian diktatuurin perustana on työväenluokan, talonpoikaiston ja kaupunkien pikkuporvariston liitto, ja ennen kaikkea työväenluokan ja talonpoikaiston liitto, sillä ne muodostavat 80—90 prosenttia Kiinan väestöstä.”[1] Ja edelleen Mao Tse-tung kirjoitti: ”Meidän kokemustemme summa voidaan ilmaista seuraavalla tavalla: työläisten ja talonpoikien liittoon perustuva kansandemokratian diktatuuri, jota johtaa työväenluokka (kommunistisen puolueen kautta). Tämän diktatuurin tulee olla sopusoinnussa kansainvälisten vallankumouksellisten voimien kanssa.”[2]

Vapautettujen alueiden kansanhallitukset muodostettiin kommunistisen puolueen ja niiden muiden järjestöjen edustajista, jotka tukivat taistelua kuomintangilaista taantumusta vastaan, sekä edistyksellisistä puolueettomista yhteiskunnallisista toimihenkilöistä. Kaikki 18 vuotta täyttäneet asukkaat osallistuivat paikallisten vallanelinten vaaleihin käyttäen yleistä, yhtäläistä ja välitöntä äänioikeutta ja salaista äänestystä. Demokraattisten vallanelinten työhön osallistui työläisiä, talonpoikia sekä sivistyneistön ja pikku- sekä keskiporvariston edustajia. On luonnollista, että juuri tämä valta, jota johti kansan etuja ajava työväenluokan puolue, Kiinan kommunistinen puolue, saattoi panna toimeen sellaisia perusteellisia uudistuksia kuin japanilaisille ja heidän käskyläisilleen sekä monopolien omistajien ja virkamiesten klikille kuuluneiden tuotantolaitosten takavarikointi, tilanherrojen maiden takavarikointi, talonpoikien kaikkien velkojen kumoaminen ja muita kansan elintarpeiden mukaisia uudistuksia.

Tärkein näistä uudistuksista on maareformi.

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 14.
[2] Sama, sivut 15—16.

Japania vastaan käydyn sodan aikana Kiinan kommunistinen puolue, joka pyrki saamaan aikaan yhtenäisen japanilaisvastaisen kansallisrintaman, ”muutti jo ennen japanilaisvastaista sotaa harjoittamaansa politiikkaa tilanherrojen maiden takavarikoimisesta ja niiden jakamisesta talonpoikien kesken korvaten sen vuokramaksujen ja velkojen alentamisen politiikalla”, kuten Kiinan kommunistisen puolueen johtaja Mao Tse-tung sanoi. Kun Japani oli antautunut ja kuomintangin johto aloittanut USA:n tuella kansalaissodan, niin kommunistinen puolue teki päätöksen, ottaen huomioon talonpoikien vaatimukset maiden uudelleenjaosta, politiikan muuttamisesta maakysymyksessä ja siirtymisestä tilanherrojen maiden takavarikointiin talonpoikien hyväksi.

Syyskuussa 1947 kommunistinen puolue kutsui koolle yleiskansallisen talonpoikaiskonferenssin, jossa hyväksyttiin Kiinan maalain perusperiaatteet. Näiden periaatteiden ensimmäinen kohta kuuluu: ”Vanha maajärjestelmä feodaalisine ja puolifeodaalisine riistoineen on hävitettävä ja on toteutettava periaate: ”maa kuuluu sen viljelijälle”. . . Edelleen maalaissa sanotaan, että kaikkien tilanherrojen, temppelien, luostarien, laitosten ja järjestöjen oikeudet maan omistamiseen kumotaan. Samoin kumotaan kaikki velat, joita talonpojilla on ollut ennen maareformin toimeenpanoa.

Laillisia maareformin toimeenpanoelimiä ovat talonpoikien kokoukset ja niissä valitut komiteat sekä talonpoikien piiri-, kunta ja maakuntakonferenssit sekä niissä valitut komiteat. Maalain mukaan kaikki tilanherrojen ja yhteiskunnan maat jaetaan talonpojille tasaveroisesti sukupuolesta ja iästä riippumatta. Koko karja, maatalouskalusto, rakennukset, viljavarastot ja muu tilanherroille kuulunut omaisuus luovutetaan talonpoikien liitoille, jotka jakavat ne talonpojille. Tilanherroille jätetään samanlaiset maaosuudet kuin talonpojillekin.

Vapautettujen alueiden talonpoikaisto otti innolla vastaan maareformista julkaistun ohjelman ja osallistui mitä aktiivisimmin sen toteuttamiseen. Jo vuoden 1948 puolivälissä vapautetuilla alueilla sai noin 100 miljoonaa talonpoikaa ja heidän perheittensä jäsentä maata. Nämä tapahtumat voimistivat tavattomasti talonpoikien taistelua maasta kuomintangin Kiinassa ja edistivät Tshiang Kai-shekin armeijan rappeutumista. Maareformi laski perustan maataloustuotteiden tuotannon lisääntymiselle ja teki mahdolliseksi teollisuustavaroiden menekin kasvun. Kansanvallan elimet kannustavat kollektiivisen työn ensimmäisten muotojen kehitystä, ennen kaikkea keskinäistä naapuriapua ja keskinäisavun työprikaateja, joissa työvälineitä ja karjaa käytetään yhteisesti maataloustöiden suorituksessa, mutta maa ja sato pysyvät yksityisomistuksessa.

Esimerkkiä maatalouden uudistamisesta näyttävät toistaiseksi vielä harvalukuiset valtiontilat ja myös Kansanvapautusarmeijan aputaloudet. Kansanvallan elimet ovat antaneet ja antavat edelleenkin talonpojille apua siementen, lannoitteiden ja luottojen muodossa.

Maareformi on luonut edellytykset talonpoikien elintason kohottamiselle. Se on lujittanut työläisten ja talonpoikien liittoa työväenluokan johdolla ja ollut eräänä tärkeimpänä ehtona Kansanvapautusarmeijan menestykseen kansalaissodan rintamilla.

Valtava merkitys uuden Kiinan talouden kehitykselle on ollut japanilaisilta, kansan kavaltajilta ja kiinalaisilta monopolienomistajilta, kuomintangin johtajilta takavarikoidun teollisuuden muuttamisella valtion omaisuudeksi. Tämän toimenpiteen tuloksena suurteollisuuden perusosa on siirtynyt kansanvallan käsiin tai valvontaan. Työväenluokan aineellinen asema on parantunut.

Kansanvapautusarmeijan vapauttamalla alueella on aloitettu laaja rakentava kulttuurityö. On avattu uusia kouluja ja korkeampia oppilaitoksia, ja maaseudulla on avattu aikuisten iltakouluja luku- ja kirjoitustaidon opetusta varten. Naiset ovat saaneet miesten kanssa samat oikeudet. Vuoden 1948 lopussa kuului joukkojärjestöihin, ammattiliittoihin, talonpoikien liittoihin, nais- ja nuorisojärjestöihin sekä osuustoimintajärjestöihin n. 100 miljoonaa vapautettujen alueiden asukasta.

Näin siis samaan aikaan, kun kuomintangin kansanvastaisen joukkion valvomalla Kiinan alueella on vallinnut Amerikan imperialistien isännöimisen aiheuttama taloudellinen sekasorto, on kommunistisen puolueen johtamalla vapautetulla alueella demokraattinen järjestelmä lujittunut. Perinpohjaisista uudistuksista vapautettujen alueiden taloudellisessa elämässä tuli niiden poliittisen ja taloudellisen lujittumisen perusta. Voimiaan säästämättä kansanjoukot ahersivat toimittaakseen Kansanvapautusarmeijalle riittävästi aseita, ampumatarvikkeita, elintarvikkeita ja varusteita. Tuoreita lisävoimia virtasi armeijan riveihin. Kansanvapautusarmeijan sieluna olivat kommunistit, jotka muodostivat sen miehistöstä huomattavan osan. Esimerkiksi koillisessa Kansanvapautusarmeijassa Kiinan kommunistisen puolueen jäsenet muodostivat 30—40 % sotamiehistä ja upseereista. Kommunistit kasvattivat Kansanvapautusarmeijan sotilaita poliittisesti, innostivat heitä omalla esimerkillään ja elähyttivät heitä aatteella oikeutetusta kansansodasta Amerikan imperialisteja ja kuomintangilaista taantumusta vastaan.

Poliittiset, taloudelliset ja sivistykselliset uudistukset vapautetuilla alueilla johtivat demokratian voimien ennenkuulumattomaan lujittumiseen koko Kiinassa, mikä ei voinut olla heijastumatta voimasuhteessa kansalaissodan rintamilla.

Kesäkuuhun 1948 mennessä Kansanvapautusarmeija oli vapauttanut valtavan alueen, joka oli Ranskan aluetta neljä

kertaa suurempi, mutta kuomintangin armeija piti yhä vielä hallussaan tärkeitä strategisia keskuksia ja yhteyslinjoja Etelä- ja Keski-Mantshuriassa (Mukdenia ja Tshangtshungia), Pohjois-Kiinassa (Tientsiniä ja Peipingiä), Keskustasangolla (Kaifongia ja Hsytshouta) sekä Shantungin maakunnassa (Tsinania ja Tshifua). Näille alueille oli keskitetty yhteensä yli 2 miljoonaa miestä käsittäneitä kuomintangin sotajoukkoja, jotka toimivat Mantshurian sekä Pohjois- ja Keski-Kiinan vapautettujen alueiden yhdistämistä vastaan ja uhkasivat uudella hyökkäyksellä vapautetuille alueille.

Kuomintangin sodanjohto pyrki tähän aikaan ennen kaikkea saamaan hengähdystauon ryhmittääkseen uudelleen pirstotut joukkonsa ja valmistellakseen amerikkalaisten avulla maan eteläosissa (Taivanin (Formosan) saarella sekä Kuangtungin, Kuangsin ja Jynnanin maakunnissa) uusia armeijoita. Mutta Kansanvapautusarmeijan johto ei antanut Tshiang Kai-shekille hengähdysaikaa. Kansanvapautusarmeija ei vuoden kestäneen hyökkäyksen aikana ollut heikentynyt, vaan voimistunut. Sen miesluku nousi syksyllä 1948 yli 3 miljoonan, ja uudenaikaisten aseiden toimitus armeijalle oli huomattavasti parantunut.

Syys—lokakuussa 1948 koillinen (Mantshurian), luoteinen, Pohjois-Kiinan, Itä-Kiinan ja Keski-Kiinan kansanvapautusarmeijat siirtyivät yleishyökkäykseen. Tämän hyökkäyksen tehtäviä olivat: 1) murskata kuomintangin joukkojen ryhmittymä Mantshuriassa; 2) vapauttaa Tientsinin—Peipingin alue; 3) lyödä hajalle kuomintangin joukot Keski-Kiinassa (Kaifongin—Tshentshoun—Hsytshoun alueella); 4) vapauttaa koko Shantungin maakunta. Nämä tehtävät täytettiin loistavasti.

Koillinen kansanvapautusarmeija, jota komensi kenraali Lin Piao, valtasi lokakuun 19 päivänä 1948 Tshangtshungin kaupungin, Mantshurian tärkeän keskuksen; marraskuun 2

päivänä vapautettiin Mantshurian tärkeä teollisuuskeskus Mukdenin kaupunki. Marraskuun 12 päivään mennessä Mantshurian alue oli kokonaan vapautettu. Samalla saatiin vangiksi satoja tuhansia kuomintangin sotilaita ja upseereja, joukossa toista sataa kenraalia. Vihollisen perääntyviä joukko-osastoja takaa-ajaessaan kenraali Lin Piaon armeija eteni Peipingin ja Tientsinin edustalle saakka.

Kenraali Tshen In joukot itäkiinalaisesta kansanvapautusarmeijasta vapauttivat syyskuussa 1948 Shantungin maakunnan pääkaupungin Tsinanin ja sen jälkeen tämän maakunnan koko alueen Tsingtaun satamaa lukuunottamatta, josta amerikkalaiset olivat tehneet sotalaivastonsa tukikohdan. Kuomintangin Pohjois-Kiinassa olleet joukot pirstottiin ja piiritettiin Tientsinissä, Peipingissä, Kalganissa, Kuisuissa, Tatungissa ja Taijuanissa. Yhdistettyään Mantshurian ja Pohjois-Kiinan vapautetut alueet Kansanvapautusarmeijan joukot ryhtyivät tuhoamaan kuomintangin eristettyjä varuskuntia. Joulukuun 23 päivänä vapautettiin Tshaharin maakunnan keskus, Kalganin kaupunki. Tammikuun 15 päivänä 1949 Kansanvapautusarmeijan joukko-osastot valtasivat ankarien taistelujen jälkeen Pohjois-Kiinan erittäin tärkeän taloudellisen keskuksen, Tientsinin suuren satamakaupungin. Viikon kuluttua kuomintangin joukot Peipingissä antautuivat, ja Kiinan vanhaan pääkaupunkiin pystytettiin kansanvalta.

Menestyksellisesti kehittyi myös Keski-Kiinan kansanvapautusarmeijan hyökkäys kenraali Liu Po-tshenin johdolla. Loka—marraskuussa 1948 tämä armeija vapautti strategisesti tärkeän Kaifongin—Tshentshoun alueen Honanin maakunnassa.

Kolmatta kuukautta käytiin Hsytshoun alueella kiivaita taisteluja kansanvapautusarmeijan joukkojen ja kuomintangin 700.000—800.000 miestä käsittäneen ryhmittymän välillä,

joka suojeli pohjoisesta kuomintangin pääkaupunkia Nankingia. Joulukuun 1 päivänä Hsytshoun kaupunki vallattiin, ja tammikuun alkuun mennessä kaikki Hsytshoun alueella toimineet kuomintangin joukot oli lyöty viimeiseen mieheen.

Kansanvapautusarmeija aloitti hyökkäyksen kuomintangin pääkaupungin Nankingin suuntaan.

Näin oli syys- ja talvihyökkäyksen tavoitteet saavutettu tammikuun puoliväliin mennessä 1949. Koko Mantshuria, Pohjois-Kiina ja Keskustasanko oli vapautettu kuomintangin taantumuksellisten ja heidän amerikkalaisten suojelijainsa herruudesta.

Arvioidessaan Kansanvapautusarmeijan vv. 1948—1949 syys- ja talvihyökkäyksen menestyksen merkitystä kenraali Tshu De kirjoitti: ”Meidän kolmen ratkaisevan voittomme jälkeen Mukdenin ja Hsytshoun ympäristössä sekä Peipingin ja Tientsin seudulla talvella 1948 ja 1949 alussa Tshiang Kai-shekin vastavallankumouksellinen joukkio ei enää kyennyt pitämään hallussaan vähänkään tehokasta puolustuslinjaa.”

Kansanvapautusarmeijan syys- ja talvihyökkäyksen eräistä yhteenvedoista puhuttaessa on ehdottomasti korostettava erikoisesti Mantshurian (Koillis-Kiinan) lopullisen vapautuksen merkitystä, koska sinne on keskittynyt suurin osa koko Kiinan raskaasta teollisuudesta. Mantshurian merkitystä lisää senkin tosiasian huomioon ottaminen, että se on Neuvostoliiton rajalla ja että Amerikan imperialistit Japanin sotilasjuntan esimerkkiä seuraten yrittivät muodostaa sinne perustukikohdan hyökkäystä varten Neuvostoliittoa vastaan.

Luonteenomaista Kiinan kansalaissodan tälle vaiheelle ei ollut yksinomaan valtavan alueen vapauttaminen ja kuomintangin armeijan murskaaminen. Sangen kuvaavaa oli kuomintangin armeijan vallannut yleinen rappeutuminen, kun valiomuodostelmatkin siirtyivät Kansanvapautusarmeijan puolelle. Tässä suhteessa olivat Tshangtshungista, Tsinanista

ja Hsytshousta käydyt taistelut kuvaavia. Tshangtshungissa kokonainen kuomintangin armeija nousi ylipäällikkönsä johdolla kapinaan ja siirtyi Kansanvapautusarmeijan puolelle. Tsinanissa nousi kuomintangin varuskunnan 100.000 sotilaasta 23.000 kapinaan, siirtyi Kansanvapautusarmeijan puolelle ja myötävaikutti muiden kuomintangilaisten joukko-osastojen murskaamiseen kaupungissa. Hsytshoun edustalla käydyissä taisteluissa siirtyi vihdoin Tsiang Kai-shekin henkilökohtaisten joukkojen 110. divisioona, joka oli kokoonpantu yksinomaan kuomintangin jäsenistä, Kansanvapautusarmeijan puolelle. Kuomintangin joukkojen Peipingin ryhmittymä (200.000 sotamiestä ja upseeria) antautui ylipäällikkönsä johtamana.

Kuomintangin armeijan rappeutuminen kävi ilmi myös oikeudenkäynneissä Peipingissä ja Shanghaissa vuonna 1948. Näissä oikeudenkäynneissä kävi selville, että näiden kaupunkien asevarastojen päälliköt olivat myyneet säilytettävinään olleita amerikkalaisia aseita Kiinan kommunisteille suurista summista.

Kansanvapautusarmeijan syys- ja talvihyökkäyksen tuloksena Tshiang Kai-shekin joukot kärsivät suunnattomia menetyksiä. Kuomintangin jäljellejääneet säännölliset joukko-osastot siroiteltiin valtavalle alueelle Sinkiangista Taivaniin. Taisteluissa Kansanvapautusarmeijaa vastaan kärsityt tappiot merkitsivät kuomintangille poliittista ja sotilaallista vararikkoa sekä Amerikan imperialistien interventiopolitiikan romahdusta Kiinassa. Sentähden USA:n hallitsevat piirit ja kuomintangin taantumukselliset johtomiehet päättivät yrittää vielä kerran petkuttaa Kiinan kansanjoukkoja saadakseen tilaisuuden jatkaa taistelua Kiinan demokratian voimia vastaan. Tshiang Kai-shekin uudenvuodenvetoomukseen vuoden 1949 aattona sisältyi ehdotus rauhanneuvotteluista Kiinan kommunistisen puolueen kanssa. Mutta kuomintangin

esittämät ehdot tähtäsivät, kuten Kiinan kommunistisen puolueen puheenjohtaja Mao Tse-tung sanoi lausunnossaan tammikuun 14 päivänä 1949, kansalaissodan jatkamiseen eivätkä rauhan aikaansaamiseen. Kiinan kansan rauhanpyrkimyksen huomioon ottaen Mao Tse-tung antoi sentähden Kiinan kommunistisen puolueen nimessä seuraavan lausunnon:

”Kiinan Kansanvapautusarmeijalla on riittävästi voimia ja syitä kuomintangin taantumushallituksen kaikkien jäljellejääneiden asevoimien lopulliseen tuhoamiseen aivan lähitulevaisuudessa. Sodan saattamiseksi mahdollisimman pian loppuun, todellisen rauhan aikaansaamiseksi ja kansanjoukkojen kärsimysten helpottamiseksi Kiinan kommunistinen puolue haluaa kuitenkin ryhtyä rauhanneuvotteluihin Nankingin kuomintangilaisen taantumushallituksen tai jonkin muun kuomintangin paikallisen hallituksen tahi sotilasblokin kanssa seuraavien ehtojen perusteella:

1. Sotarikollisten rankaiseminen. 2. Valeperustuslain kumoaminen. 3. Kuomintangin asettamien perinteellisten lainsäädäntälaitosten hävittäminen. 4. Kaikkien taantumuksellisten armeijain uudistaminen demokraattisten periaatteiden mukaisesti. 5. Byrokraatti-pääoman takavarikoiminen. 6. Maanomistusjärjestelmän uudistaminen. 7. Petossopimusten kumoaminen. 8. Poliittisen neuvoa-antavan neuvoston koolle kutsuminen ilman taantumuksellisten ainesten osanottoa demokraattisen kokoomushallituksen muodostamista ja koko vallan vastaanottoa varten Nankingin kuomintangilaiselta taantumushallitukselta ja sen paikallisilta vallanelimiltä.

Kiinan kommunistinen puolue on sitä mieltä, että kaikki nämä ehdot heijastavat koko maan kansan yhteistä tahtoa ja toivomusta.”[1]

Tämä lausunto paljasti kuomintangin hallituksen ehdotukset vain näennäisesti rauhantahtoisiksi. Sama hallitushan

[1] Pravda, tammikuun 19 päivänä 1949.

juuri oli syössyt Kiinan kansan kansalaissodan onnettomuuteen ja muisti rauhan vasta silloin, kun Kansanvapautusarmeija oli vapauttanut Mantshurian, Pohjois-Kiinan sekä suurimman osan Keski-Kiinasta ja eteni Nankingia kohden, vasta silloin, kun Kansanvapautusarmeija, kuten Mao Tse-tung totesi, oli tuhonnut kuomintangin armeijan perusvoimat.

Tehdäkseen joukkiolleen helpommaksi luovimisen rauhankysymyksessä Tshiang Kai-shek matkusti Nankingista kotiseudulleen, Fonghuan kaupunkiin, ”käydäkseen esi-isien haudalla”.

Paljastaakseen kuomintangin rauhanmanööverit Kiinan kommunistisen puolueen johto ja Kansanvapautusarmeijan ylijohto suostuivat käymään kuomintangin kanssa rauhanneuvotteluja, jotka alkoivat Peipingissä huhtikuun 1 päivänä 1949. Huhtikuun puoliväliin mennessä kommunistisen puolueen ja kuomintangin edustajat olivat laatineet rauhansopimuksen niiden kahdeksan edellä esitetyn ehdon pohjalla, jotka sisältyivät Mao Tse-tungin lausuntoon tammikuun 14 päivältä 1949. Tshiang Kai-shekin joukkion suhtautuminen näihin rauhanneuvotteluihin kävi selville jo samana päivänä, kun kuomintangin valtuuskunta matkusti Nankingista Peipingiin. Samana päivänä Tshiang Kai-shekin joukot hyökkäsivät Nanginkissa pidetyn ylioppilasmielenosoituksen osanottajien kimppuun näiden vaatiessa todellisen rauhan aikaansaamista maahan. Yli 120 ihmistä sai surmansa, haavoittui ja ”katosi tietymättömiin”.

Kuomintangin hallitus kieltäytyi vahvistamasta sopimusta paljastaen itsensä vielä kerran Kiinan kansan silmissä. Sen johdosta Kansanvapautusarmeijan joukot uudistivat Mao Tse-tungin ja Tshu Den käskystä huhtikuun 20 päivänä 1949 hyökkäyksen. Englannin imperialistit, joiden sotalaivat antoivat kuomintangilaisille välitöntä apua Jangtse-joella käytyjen taistelujen aikana, eivät saavuttaneetkaan provokatoo-

risilla toimenpiteillään tarkoitustaan. Huhtikuun 21 päivän vastaisena yönä Kansanvapautusarmeijan suuret voimat ylittivät Jangtse-joen Vuhun ja Antsingin kaupunkien välillä. Kuomintangin joukko-osastot murskattiin, ja huhtikuun 23 päivänä Kansanvapautusarmeija valtasi Nankingin, joka oli 22 vuoden kuluessa ollut kuomintangin vastavallankumouksellisen vallan keskuksena. Nankingin väestö tervehti innostuneena vapauttajiaan. Kuomintangin viranomaiset pakenivat pakokauhun vallassa. Tuhottuaan kuomintangin sillanpääasemat Jangtse-joen pohjoisella rannalla Kansanvapautusarmeijan joukot kehittivät voimakkaan hyökkäyksen etelään, kaakkoon ja lounaaseen.

Tämän hyökkäyksen aikana vapautettiin aluksi Anhoin, Kiangsin ja Tshekiangin maakunnat. Toukokuun 27 päivänä 1949, 15 päivää kestäneiden ankarien taistelujen jälkeen, Kansanvapautusarmeijan joukot vapauttivat Kiinan suurimman poliittisen ja taloudellisen keskuksen, Shanghain kaupungin, jossa oli 6 miljoonaa asukasta, heistä yli 700.000 työläistä.

Keski-Kiinassa Kansanvapautusarmeijan 4. kenttäarmeija (entinen Mantshuriassa toiminut koillinen kansanvapautusarmeija), jota johti kenraali Lin Piao, vapautti Vuhanin kolmion, teollisuuden kannalta tärkeät Hankoun, Hanjangin ja Vutshangin kaupungit.

Jatkaessaan hyökkäystä kaakkoon, etelään ja lounaaseen kenraali Tshen In komentaman 3. kenttäarmeijan (entisen Itä-Kiinan armeijan), kenraali Liu Po-tshenin komentaman 2. armeijan (entisen Keski-Kiinan armeijan) ja kenraali Lin Piaon komentaman 4. armeijan joukko-osastot vapauttivat Kiangsin, Hunanin, Hupen, Fukienin ja Kuangtungin maakunnat.

Maan pohjoisosassa Kansanvapautusarmeija vapautti Tsingtaun satamakaupungin, mistä amerikkalaisen laivaston

oli Shanghain vapautuksen jälkeen pakko evakuoitua. Militaristi Jan Si-shanin joukot, jotka oli saarrettu Shansin maakunnan pääkaupunkiin Taijuaniin, murskattiin huhtikuun 24 päivänä yhdessä japanilaisine neuvonantajineen, jotka Jan Si-shan oli kutsunut sinne taistelua varten Kiinan kansaa vastaan.

Shansin maakunnasta karkoitettu Jan Si-shan, joka oli hallinnut tätä maakuntaa feodaalisatraappina yli 30 vuotta, ilmestyi kesäkuussa 1949 Kantoniin nyt jo kuomintangin "hallituksen" pääministerinä. Mutta sielläkään hänen ei onnistunut pysytellä kauan. Lokakuun 14 päivänä 1949 Kansanvapautusarmeija vapautti taantumuksellisista tämän Etelä-Kiinan viimeisenkin suuren keskuksen.

Kiinan luoteisosassa kenraali Pyn Te-huan komentaman 1. kenttäarmeijan joukko-osastot vapauttivat Shensin, Suijuanin, Ningsian, Kansun ja Sinkiangin sekä huomattavan osan Tsinghain maakunnasta.

Kansanvapautusarmeijan hyökkäystä helpotti merkittävästi työväenluokan ja talonpoikaiston laajojen joukkojen antama apu. Monissa teollisuuskeskuksissa työläiset perustivat kommunistisen puolueen salaisten järjestöjen johdolla aseistettuja ryhmiä, jotka osallistuivat taisteluihin Tshiang Kaishekin joukkoja vastaan. Työläisten aseistetut osastot tekivät tyhjäksi kuomintangilaisten rosvojen suunnitelmat teollisuuslaitosten hävittämisestä niissä kaupungeissa, joista he joutuivat lähtemään. Esimerkiksi Etelä-Mantshurian teollisuuskeskuksen Fushunin työläiset varjelivat sitkeässä taistelussa kuomintangin perääntyviä joukko-osastoja vastaan kaupungin tehtaita ja kaivoksia hävitykseltä. Ennen Tientsinin vapautusta kommunistit järjestivät tämän Pohjois-Kiinan tärkeän taloudellisen keskuksen kaikkiin tehtaisiin "tuotantolaitosten suojeluryhmiä". Maanalaiset ammatilliset järjestöt valitsivat aktiivisia jäseniään hoitamaan yhteyttä Kansan-

vapautusarmeijan hyökkääviin joukko-osastoihin. Tämän ansiosta Kansanvapautusarmeijan johto oli hyvin selvillä tilanteesta kaupungissa. Shanghain proletariaatti, jolla oli tavattoman suuri kokemus vallankumouksellisesta taistelusta kommunistisen puolueen johdolla, antoi Kansanvapautusarmeijalle oleellista apua kaupungin vapauttamisessa ja teollisuuslaitosten säilyttämisessä. Shanghain teollisuuslaitosten tuotanto käsittikin puolet Kiinan koko teollisuuden tuotannosta Mantshuriaa lukuunottamatta. Shanghain raitiovaunuliikenteen aseistetut työläiset osallistuivat aktiivisesti taisteluihin kuomintangilaisia vastaan, ja työläiset pelastivat hävitykseltä Kiannanin suuren laivaveistämön ja maatalouskonetehtaan. Heniangin kaupungissa (Hunanin maakunnassa Etelä-Kiinassa) maanalaisten kommunistien johtamat työläiset estivät kaupungin sähkölaitoksen räjäyttämisen, mihin kuomintangilaiset olivat valmistautuneet.

Tällaisia tapauksia oli paljon. Kiinan proletariaatin aktiivinen osallistuminen aseelliseen taisteluun Amerikan imperialismia ja kuomintangilaista taantumusta vastaan oli muuan niistä tärkeistä edellytyksistä, jotka turvasivat Kansanvapautusarmeijan loistavat voitot.

Talonpoikaisto turvasi hyökkääville kansanvapautusjoukoille välittömän tuen antamalla sille oppaita, tiedustelijoita ja kuormien kantajia, samoin myös yhtymällä joukottain Kansanvapautusarmeijaan osallistuakseen taisteluihin kuomintangin rosvojoukkoja vastaan. Samaan aikaan talonpoikaiskapinat horjuttivat kuomintangin selustaa.

Kiinan perusalueen, maan tärkeimpien poliittisten ja taloudellisten keskusten vapauttaminen teki Kiinan kansan taistelua johtaneelle kommunistiselle puolueelle mahdolliseksi kutsua koolle Kansan poliittinen neuvoa-antava neuvosto.

Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston 1. istuntokauden avaamista valmisteli kolmen kuukauden aikana eri-

koinen valmisteleva komitea, johon kuului kommunistisen puolueen edustajia, valtuutettuja ammattiliitoista, talonpoikaisjärjestöistä, naisten liitoista, nuorisojärjestöistä, vapautetuilta alueilta, Kansanvapautusarmeijasta, kuomintangin vallankumouksellisesta komiteasta ja muista demokraattisista ryhmistä, tunnettuja puolueettomia yhteiskunnallisia toimihenkilöitä ja kansallisten vähemmistöjen sekä kiinalaisten emigranttien edustajia.

Kansan poliittinen neuvoa-antava neuvosto piti istuntokautensa Peipingissä syyskuun 21 päivästä 30 päivään 1949.

Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston istuntokauden työhön osallistui 587 valtuutettua (heistä 510 ratkaisevalla ja 77 neuvottelevalla äänioikeudella), jotka edustivat 45 ryhmää, ja 75 vartavasten kutsuttua henkilöä. Tämä neuvosto oli elin, joka edusti Kiinan kansojen kaikkia kerroksia ja jolla sentähden oli kansankokouksen merkitys.

Kansan poliittinen neuvoa-antava neuvosto hyväksyi Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston organisaatiosäännöt, Keskuskansanhallituksen orgaanisen lain ja Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisen ohjelman sekä valitsi Kiinan kansantasavallan keskuskansanhallituksen.

Neuvoston istuntokaudella tehtiin myös päätös, että Kiinan kansantasavallan pääkaupungiksi tulee Pekingin (Peipingin) kaupunki,[1] vahvistettiin kansallislipuksi punainen lippu ja siinä viisi tähteä, vahvistettiin kansallishymni ja tehtiin päätös useimmissa maissa hyväksytyn kalenterin voimaansaattamisesta (siihen saakka Kiinassa oli käytännössä vuodesta 1912, tasavallan perustamisesta alkanut ajanlasku).

Keskuskansanhallituksen puheenjohtajaksi valittiin kommunistisen puolueen ja koko Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung. Tällä valinnalla laajojen kansanjoukkojen edustajat ko-

[1] Samalla kun tälle kaupungille palautettiin pääkaupungin asema sille palautettiin myös sen vanha nimi Peking (Beitsin), "Pohjoinen pääkaupunki", joka sillä oli ollut vuoteen 1928.

rostivat Kiinan sankarillisen kommunistisen puolueen ratkaisevaa osuutta Kiinan kansan suuren voiton saavuttamisessa ja sen johtavaa asemaa Kiinan kansantasavallassa. Keskuskansanhallituksen puheenjohtajan sijaisiksi valittiin Kansanvapautusarmeijan ylipäällikkö Tshu De, Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean poliittisen toimiston jäsen Liu Shaotsi, Mantshurian Kansanhallituksen puheenjohtaja Kao Kan, suuren kiinalaisen vallankumouksellisen Sun Jat-senin leski, rouva Sun Tsin-lin, Demokraattisen Liigan puheenjohtaja Tshan Lan ja kuomintangin Vallankumouksellisen komitean puheenjohtaja Li Tsi-shen.

Lokakuun 1 päivänä 1949 Mao Tse-tung julisti Pekingissä pidetyssä sotaväen paraatissa ja valtavassa joukkokokouksessa Kiinan kansantasavallan Keskuskansanhallituksen muodostetuksi.

Kiinan kansantasavallan Keskuskansanhallituksen orgaanisen lain mukaisesti ministeriöiden ja laitosten sekä paikallisten vallanelinten toiminnan johtamista varten muodostettiin Valtion hallintoneuvosto pääministerin johdolla.

Kiinan kansantasavallan kaikkia asevoimia johtaa Kansan vallankumouksellinen sotaneuvosto. Maan korkein oikeuselin on Korkein kansanoikeus, lakien noudattamista valvova ylin elin Kansan yleinen prokuraattorinvirasto.

Lokakuun 1 päivänä 1949 Keskuskansanhallitus ryhtyi hoitamaan tehtäviään ja valitsi Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean poliittisen toimiston jäsenen Tshou En-lain Valtion hallintoneuvoston pääministeriksi ja ulkoasiain ministeriksi. Kiinan Keskuskansanhallituksen Kansan vallankumouksellisen sotaneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Mao Tse-tung ja Kansanvapautusarmeijan ylipäälliköksi Tshu De.

Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisessä ohjelmassa korostetaan, että ”kansan vapaussodan ja kansanvallankumouksen suuret voitot Kiinassa ovat tehneet lopun

imperialismin, feodalismin ja byrokraatti-pääoman herruuden kaudesta maassa. Sorretusta asemasta Kiinan kansa on astunut uuden yhteiskunnan ja uuden valtion isännäksi korvattuaan feodaalien ja comprador-porvariston fasistidiktatuurin kuomintangilaisen taantumusherruuden kansandemokratian diktatuurin tasavallalla.[1]

Toveri Stalin on antanut teoksessaan ”Kiinan vallankumouksen näköaloista” (1926) nerokkaan määritelmän Kiinan tulevasta vallankumouksellisesta vallasta. Toveri Stalin sanoi: ”Luulen, että tuleva vallankumouksellinen valta Kiinassa tulee yleensä muistuttamaan luonteeltaan sellaista valtaa, josta meillä puhuttiin vuonna 1905, so. jotain proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisen diktatuurin tapaista, mutta kuitenkin sillä erotuksella, että siitä tulee ennen kaikkea imperialisminvastainen valta.

Se tulee olemaan ylimenokauden valta Kiinan siirtyessä ei-kapitalistiseen, täsmällisemmin sanottuna sosialistiseen kehitykseen.”[2]

Tämä suuren Stalinin nerokas ennustus on saanut täyden vahvistuksen. Juuri tällainen valta on tällä hetkellä kansandemokratian diktatuuri Kiinassa.

Kiinan kommunistisen puolueen johtajan Mao Tse-tungin kirjoituksessa ”Kansandemokratian diktatuurista” sanotaan, että ”porvarillinen demokratia teki tietä työväenluokan johdossa olleelle kansandemokratialle ja porvarillinen tasavalta teki tietä kansantasavallalle. Näin luotiin mahdollisuus sosialismin ja kommunismin saavuttamiseen kansantasavallan kautta . . .”[3] Siitä seuraa, että työväenluokan ja sen puolueen johtava asema Kiinan kaikkiin imperialisminvastaisiin ja feodalisminvastaisiin luokkiin ja ryhmiin nähden on muuan

1 ”Kiinan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma”, Gospolitizdat, 1950, sivu 3.
2 J. V. Stalin. Teokset. 8. osa, sivut 365—366.
3 Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 6.

niistä perusehdoista, joita ilman kansandemokratian diktatuurin toteuttaminen on mahdotonta. Toisena tällaisena ehtona on työväenluokan ja talonpoikaiston vankka liitto, joka on, kuten Mao Tse-tung osoittaa, "kansandemokratian diktatuurin perusta".[1] "Siirtyminen uudesta demokratiasta sosialismiin riippuu pääasiallisesti näiden kahden luokan liitosta",[2] sanoo Mao Tse-tung. Samalla Mao Tse-tung osoittaa, että tehtävän täyttäminen siirtymisestä uudesta demokratiasta sosialismiin vaatii pitkän ajanjakson. Selostuksessaan Kiinan kommunistisen puolueen keskuskomitean 3. täysistunnossa kesäkuussa 1950 hän sanoi: "Eräiden ihmisten käsitys siitä, että kapitalismin pikainen hävittäminen ja sosialismin voimaansaattaminen voidaan taata, ei ole oikea eikä sovellu meidän maamme oloihin."[3]

Ratkaiseva ehto, jota ilman kansandemokratian voitto on mahdoton, on suuren Neuvostoliiton johtaman rauhan ja demokratian koko leirin antama apu. "Imperialismin olemassaolon aikakaudella ei todellinen kansanvallankumous missään maassa voi saavuttaa voittoa ilman kansainvälisten vallankumouksellisten voimien apua eri muodoissa; aivan samoin on mahdotonta varmistaa voittoa, jos se saavutetaankin."[4]

Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelmassa määritellään Kiinan kansantasavallan edessä olevat päätehtävät, nimittäin: kaikkien imperialististen maiden etuoikeuksien kumoaminen, byrokraatti-pääoman, so. kuomintangin johtopukarien, imperialismin asiamiesten omaisuuden takavarikoiminen ja sen muuttaminen kansanvaltion omaisuudeksi, feodaalisten ja puolifeodaalisten riistomuotojen hävittämisen päätökseen vieminen maataloudessa, valtiontalouden sektorin lujittaminen, valtion yhteiskunnallisen omaisuuden sekä osuuskuntien omaisuuden ja myös työläisten ja talonpoikien, pikkuporvariston ja kansallisen porvariston yksityisomaisuuden suojeleminen, kansantalouden kehittäminen ja Kiinan muuttaminen teollisuusmaaksi, kansan kulttuuritason kohottaminen, Tshiang Kai-shekin joukkion viljelemän feodaalisen, fasistisen siirtomaa-ideologian hävittäminen ja taistelu uuden sodan imperialistisia lietsojia vastaan.

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 14.
[2] Sama, sivu 14.
[3] Pravda, kesäkuun 15 päivänä 1950.
[4] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 9.

Yleisohjelmassa osoitetaan, että Kiinan kansantasavallan taloudessa on viisi sektoria: valtion, osuuskuntien, talonpoikien ja käsityöläisten yksityistalouksien, yksityiskapitalistinen ja valtiokapitalistinen sektori. Yleisohjelman 28. artiklassa sanotaan, että "valtiotalouden sektori on luonteeltaan sosialistinen. Kaikkien tuotantolaitosten, joilla on maan taloudelliselle elämälle tärkeä merkitys ja joilla on monopoliasema kansallistaloudessa, tulee olla valtion yhtenäisen hallinnan alaisina."

Keskuskansanhallituksen Valtion hallintoneuvoston yhteydessä toimivan finanssitaloudellisen komitean antamien tietojen mukaan vuoden 1950 alussa kuului valtion sektorille 70 % kivihiilen, 90 % teräksen, 50 % valuraudan, 78 % sähkövoiman, 70 % koneiden ja 50 % tekstiilien tuotannosta. Rautatieliikenne on kokonaan kansallistettu. Menestyksellisesti kehittyy valtion sektori myös kaupan alalla: samojen tietojen mukaan valtio turvaa väestön kolmannen osan huollon suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa ja työläisasutuksissa. Vuonna 1949 valtion osalle lankesi Koillis-Kiinan (Mantshurian) ulkomaankaupasta 80 % ja Kiinan muiden alueiden ulkomaankaupasta 30 %.

Yleisohjelman mukaisesti kansanhallitus edistää osuustoiminnan kehitystä huollon, myynnin, kulutuksen, luottotoiminnan, tuotannon ja kuljetuslaitoksen alalla, so. se auttaa kehittämään kansantalouden osuustoimintasektoria, joka on "luonteeltaan valtion ja kansan hyvinvoinnille hyödyllisen yk-

sityissektoriin kuuluvan yrityksen" toimintaa (artikla 30). Kevyessä teollisuudessa yksityiskapitalistisella sektorilla on vielä huomattava asema.

Kiinan kansantasavallassa saatetaan voimaan järjestelmää, jossa työläiset osallistuvat valtion tuotantolaitosten hallintaan hallintokomiteoiden kautta. Tuhansia työläisiä on nostettu johtavaan työhön teollisuudessa ja liikenteessä. Tuotantolaitoksissa saatetaan voimaan 8—10-tuntinen työpäivä, työväensuojelu ja sosiaalivakuutus. Toukokuun alussa 1950 Valtion hallintoneuvosto hyväksyi lakiehdotuksen, jossa määritellään ammattiliittojen oikeudet ja tehtävät Kiinan kansantasavallassa. Tämän lakiehdotuksen mukaan ammattiliitoilla on oikeus lähettää työläisiä edustajinaan valtion tuotantolaitosten hallintoihin ja solmia kollektiivisia työehtosopimuksia tuotantolaitosten hallintojen kanssa. Yksityisissä tuotantolaitoksissa ammattiliitoilla on oikeus lähettää työläisiä neuvotteluihin työnantajien kanssa, osallistua tuotantolaitosten neuvoa-antavien neuvostojen toimintaan ja solmia kollektiivisia työehtosopimuksia työantajien kanssa.

Maatalouden alalla Keskuskansanhallitus on asettanut tehtäväkseen tilanherrojen maanomistuksen lakkauttamisen ja tilanherrojen maiden jakamisen talonpoikien kesken. Talonpoikaiston laajojen joukkojen tuella kansanvalta jatkaa maareformin toimeenpanoa. Tilanherrojen maiden jakaminen talonpojille on suoritettu loppuun Koillis- ja Pohjois-Kiinan maakunnissa. Vuoden 1950 alkuun mennessä oli jo noin 150 miljoonaa talonpoikaa ja heidän perheidensä jäsentä saanut maata. Antaaksemme selvemmän käsityksen siitä, mitä maareformi merkitsee kiinalaiselle talonpojalle, esitämme esimerkkinä Pakoun kylän Pekingin alueella. Kiinassa 1949 käyneen neuvostoliittolaisen valtuuskunnan jäsenet saivat tämän kylän asukkaiden kanssa keskustellessaan tietää, että ennen maareformin toimeenpanoa viidentoista tilanherran perheen

hallussa (3 % kylän asukkaista) oli kolmas osa Pakoun kaikesta maasta, kun taas varattomien talonpoikien 76 perheellä oli hallussaan vähemmän kuin puoli prosenttia kylän maista. Tilanherroille kuuluivat kaikkein hedelmällisimmät kastellut maat. Maareformin tuloksena maatyöläiset ja köyhät talonpojat saivat yli 2.300 mu'ta[1] tilanherrojen maata, mm. miltei kaiken kastellun maan. Näin Kiinan talonpoikaisto tulee omasta kokemuksestaan vakuuttuneeksi siitä, kuka on sen etujen todellinen puolustaja.

Keski- ja Etelä-Kiinan maakunnissa, jotka vapautettiin suhteellisen myöhään amerikkalaisten ja kuomintangilaisten herruudesta, harjoitetaan tässä vaiheessa vuokramaksujen ja lainojen korkojen alentamisen politiikkaa. Myöhään vapautetuilla alueilla ovat talonpojat saaneet 25 % vuokranalennuksen tuloksena tilanherroilta takaisin yli 140 miljoonaa kg. viljaa. Kommunistisen puolueen johdolla talonpoikaisto perustaa omia liittojaan, joiden jäsenmäärä yksistään Keski- ja Etelä-Kiinassa nousi vuoden 1950 toukokuun alkuun mennessä 6,5 miljoonaan.

Maatalouden kehityksen näköalana yleisohjelmassa mainitaan talonpoikien vetäminen "keskinäisen työavun ja tuotannollisen osuustoiminnan erilaisten muotojen kehittämiseen, minkä tulee tapahtua vähitellen ja vapaaehtoisuuden sekä keskinäisen hyödyn periaatteen mukaisesti".

Vallan siirtyminen työväenluokan johtaman kansan käsiin, uudistukset teollisuudessa, kuljetuslaitoksessa ja maataloudessa samoin kuin myös suuren Neuvostoliiton epäitsekäs avunanto ovat luoneet edellytykset Kiinan kansantasavallan talouden suunnitelmalliseen jälleenrakentamiseen ja kehittämiseen. Kiinan talous on joutunut rappiolle monivuotisten sotatoimien ja ulkomaisten imperialistien, kiinalaisten feodaalien ja monopoliyhtymien omistajien isännöimisen seu-

[1] Mu = 1/16 hehtaaria.

rauksena. Yleisohjelmassa sanotaan: "Keskuskansanhallituksen tulee pyrkiä laatimaan mahdollisimman lyhyessä ajassa yleissuunnitelma koko maan valtion- ja yksityistalouden eri alojen jälleenrakentamiseksi ja kehittämiseksi, määrittelemään keskuksen ja muiden paikkakuntien työnjaon ja yhteistoiminnan piirin taloudellisen rakennustyön alalla ja toteuttamaan keskinäissuhteiden yhtenäisen hoidon keskuksen ja muiden paikkakuntien alaisten talousalojen välillä."[1]

Tämän suunnitelman yleiset ääriviivat määritteli Keskuskansanhallituksen puheenjohtaja Mao Tse-tung puheessaan hallituksen istunnossa joulukuun 2 päivänä 1949. "Kolmen—viiden vuoden kuluessa meidän taloutemme tulee olemaan kokonaan jälleenrakennettu", sanoi Mao Tse-tung. "Lähimmät 8—10 vuotta tulevat olemaan taloutemme valtavan kehityksen vuosia."[2] Kivihiili- ja metallurgisen teollisuuden sekä eräiden muiden teollisuudenalojen työntekijäin konferenssissa on jo laadittu suunnitelmat teollisuustuotannon jälleenrakentamiseksi ja kehittämiseksi. Yleisohjelmassa todetaan, että maan teollistamisen perustan laskemiseksi "pääpaino on pantava raskaan teollisuuden, esimerkiksi vuorimalmi- ja metallurgisen teollisuuden, voimatalouden, konerakennuksen, sähköteollisuuden ja kemiallisen teollisuuden tärkeimpien alojen suunnitelmalliseen, järjestelmälliseen jälleenrakentamiseen ja kehittämiseen".[3] Samaan aikaan asetetaan tehtäväksi tekstiiliteollisuuden ja kevyen teollisuuden muiden alojen tuotannon elvyttäminen ja laajentaminen.

Kiinan kansa on työväenluokan ja sen kommunistisen etujoukon johtamana jo saavuttanut ensimmäiset menestyksensä taloutensa jälleenrakentamisessa. Vaikka sotatoimet eivät

[1] "Kiinan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma", sivu 15.
[2] Pravda, joulukuun 6 päivänä 1949.
[3] "Kiinan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma", sivu 16.

vuoden 1950 alussa vielä olleet päättyneet, niin lähes neljäsosa (23,9 %) vuoden 1950 budjetin määrärahoista myönnettiin tuotannon elvyttämiseen. Erikoista huomiota Kansanhallitus kiinnittää liikennelaitoksen ja raskaan teollisuuden jälleenrakentamiseen ja kehittämiseen. Vuoden 1949 loppuun mennessä Kiinan tärkeimmät rautatiet oli jo kunnostettu ja suunnitelma rautateillä suoritettavista korjauksista täytetty tavattomasti ylittäen. Yhdeksän kymmenesosaa Kiinan suurimman teollisuuskeskuksen Shanghain teollisuuslaitoksista oli jo aloittanut jälleen tuotantonsa. Monet tehtaat, kaivokset ja rautatiet ylittivät vuoden 1949 suunnitelman. Kiinan valtion sähkölaitokset tuottivat vuoden 1950 ensimmäisellä neljänneksellä sähkövoimaa 12 % enemmän kuin suunnitelma edellytti ja 77 % enemmän kuin samassa ajassa vuonna 1949. Kivihiilen tuotanto Shandunin maakunnassa nousi 107 prosenttiin sotaa edeltäneeseen tuotantoon verraten.

Suurin menestys teollisuuden alalla saavutettiin Kiinan tärkeimmällä teollisuusalueella, Koillis-Kiinassa (Mantshuriassa), jonka vapauttaminen kuomintangin rosvolaumoista suoritettiin loppuun marraskuussa 1948. Maaliskuun loppuun mennessä 1950 Koillis-Kiinan tehtaista ja kaivoksista oli 90 % aloittanut jälleen työnsä. Sähkölaitosten tuotantoteho oli lisääntynyt vuoden 1949 tasoon verraten yhdellä kolmanneksella, kivihiiliteollisuus ylitti vuoden 1949 suunnitelman 24 % ja vuoden 1950 ensimmäisen neljänneksen suunnitelman 6 %. Koillis-Kiinan tekstiilitehtaissa otettiin vuoden 1949 aikana käyttöön lähes 60.000 värttinää ja 1.500 kutomakonetta. Vuoden 1949 kuluessa tuli valtion teollisuuslaitoksiin, jotka muodostavat kuusi seitsemäsosaa Koillis-Kiinan kaikista tehtaista, 250.000 uutta työläistä. Koillis-Kiinan työläisten ja virkailijain reaalipalkka lisääntyi vuoden 1949 kuluessa 27 %, ja hallituksen sosiaalivakuutusmenot käsittivät 10 % kaikista palkkamaksuista. Työläiset ja heidän perheittensä jäsenet saavat

ilmaisen lääkärinavun. Esimerkkiä uudella tavalla suoritetussa työssä näyttävät työn sankarit, jotka puolestaan ottavat esimerkkiä Neuvostoliiton työläisistä, insinööreistä ja teknikoista. Mukdenilainen sorvaaja, työn sankari Tshao Ko-ju, joka kävi Neuvostoliitossa vuoden 1950 vappujuhlille saapuneen kiinalaisen ammattiliittovaltuuskunnan jäsenenä, kertoi keskustelussa erään leningradilaisen tehtaan sorvaajan, Stalin-palkinnon saaneen Henrik Bortekevitshin kanssa, kuinka Kiinan työläiset omaksuvat Neuvostoliiton eturivin työläisten kokemuksia: "Me olemme tulleet tänne oppimaan neuvostoihmisiltä. Meillä on perustettu paljon kerhoja Neuvostoliiton sosialistisen kokemuksen tutkimista varten. Kaiken mitä teidän luonanne kuulen, tulen kertomaan kotimaassani."

Kansanhallitus ryhtyy suorittamaan suurisuuntaisia toimenpiteitä Kiinan maatalouden kohottamiseksi.. Vuoden 1950 suunnitelmiin sisältyi jo suuria kastelulaitteiden rakennustöitä, joiden tuloksena kasteltujen maiden pinta-ala laajenee sadoilla tuhansilla hehtaareilla. Ensimmäiset kone- ja traktoriasemat on perustettu, ja maatalousministeriön kursseilla on valmistunut ensimmäinen 450 traktorinkuljettajan ryhmä. Ensimmäisten saavutusten tuloksena maatalouden kunnostamisessa Kiinan, jossa imperialistien ja kuomintangin taantumuksellisten herruuden aikana miljoonat ihmiset näkivät säännöllisesti nälkää ja satoja tuhansia kuoli joka vuosi nälkään, tuli vuoden 1950 kuluessa ratkaista elintarvikeprobleemansa turvautumatta elintarvikkeiden tuontiin. Kevätkylvöt suoritettiin vuonna 1950 hyvällä menestyksellä, varsinkin Setshvanin maakunnassa, Kiinan vilja-aitassa. Ennen kylvökampanjan alkua monet talonpojat yhtyivät keskinäisavun ryhmiin. Esimerkiksi Shantungin maakunnan keskusosassa yksistään perustettiin 88.000 tällaista ryhmää, jotka yhden kuukauden kuluessa kyntivät 65 % koko viljelysmaasta. Kansanvapautusarmeijan kaatuneiden sotilaiden perheille

kuuluneet maat kylvetään yhteisvoimin. Koillisissa maakunnissa, Liaosissa, Liaodunissa ja Dzeholissa kylvettiin keväällä 1950 puuvillaa kaksinkertainen pinta-ala vuoteen 1949 verraten ja ylitettiin puuvillan kylvösuunnitelma 26 %.

Valtavan suuri merkitys Kiinan kansantalouden jälleenrakentamisessa on Neuvostoliiton avulla, jota ilman, kuten keskushallituksen puheenjohtajan sijainen Liu Shao-tsi on sanonut, "tämä tehtävä olisi huomattavasti vaikeammin ratkaistavissa. Niinpä esimerkiksi meidän rautatiemme kunnostettiin nopeasti Neuvostoliiton avun ansiosta; Neuvostoliiton avulla metallurgisen teollisuuden jälleenrakentaminen Anshanissa, Shitsiatshuanissa ja muilla paikoilla voitiin suorittaa huomattavasti nopeammin. Se vilpitön ystävän apu, jota Neuvostoliitto antaa Kiinan kansalle, muodostaakin sentähden erään suotuisan ehdon Kiinan talouden jälleenrakentamisessa ja kehittämisessä."[1]

Maassa on käynnissä todellinen kulttuurivallankumous. Sadat tuhannet ja miljoonat työtätekevät, heidän joukossaan naiset, ovat aloittaneet opiskelun eri oppilaitoksissa — alkaen luku- ja kirjoitustaidon kouluista aina korkeakouluihin saakka. Esimerkiksi Pekingissä yksistään oli vuoden 1950 alussa jo toiminnassa 110 iltakoulua luku- ja kirjoitustaidon opetusta varten. Yhdeksän Koillis-Kiinan valtion kaivoksissa on iltakouluissa 47.000 oppilasta (38 % kaikista näiden kaivosten työläisistä ja virkailijoista). Koillis-, Pohjois- ja Itä-Kiinan maaseudulla opettelee 6 miljoonaa talonpoikaa luku- ja kirjoitustaitoa iltakouluissa. Uuden sivistyneistön kasvattamiselle työtätekevien keskuudesta lasketaan perustaa. Kirjallisuutta, teatteria ja elokuvia kehitetään laajoille kansanjoukoille läheisinä ja ymmärrettävinä, heijastamaan niiden

[1] "Kestävän rauhan ja kansandemokratian puolesta" lokakuun 21 päivänä 1949.

elämää ja taistelua synnyinmaan vapauden ja riippumattomuuden, uuden Kiinan rakentamisen puolesta.

Kiinan kansantasavallan naiset, jotka kansanvallankumouksen voiton tuloksena vapautuivat orjuudesta, osallistuvat aktiivisesti maansa poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuurielämään. Sadat tuhannet työläisnaiset käyvät yhdessä miesten kanssa taistelua Kiinan teollisuuden jälleenrakentamiseksi. Yksistään Koillis-Kiinan teollisuuslaitoksissa työskentelee n. 78.000 naista, joista 58.000 on jo ammattiliittojen jäseniä. Mukdenin 24 tehtaassa naiset ovat saavuttaneet 333 uutta tuotantoennätystä. Kiinan naisten keskuudessa on alkanut joukkoliike lukutaidottomuuden hävittämiseksi.

Kiinan kansalla on mahdollisuus kehittää talouttaan ja kulttuuriaan nojautumalla Neuvostoliiton kansojen tukeen ja kokemukseen. Tämän tekijän merkitystä on Mao Tse-tung korostanut sanoessaan, että ”Neuvostoliiton taloudellisen ja sivistyksellisen rakennustyön sekä muiden tärkeimpien alojen rakennustyön kokemuksesta tulee esimerkki uuden Kiinan rakentamisessa”. Kiinan kansan täyttää kiitollisuus Neuvostoliiton kansoja ja suurta Stalinia kohtaan tästä epäitsekkäästä avusta. Kiinan työtätekevien joukkojen tunteet saivat erikoisen selvästi ilmauksensa vietettäessä koko edistyksellisen ihmiskunnan suuren opettajan ja ystävän toveri Stalinin seitsenkymmenvuotispäivää. Nämä tunteet ilmaisi erinomaisesti Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung, joka toveri Stalinin seitsenkymmenvuotispäivälle omistetussa juhlaistunnossa Moskovassa pitämässään puheessa korosti, että ”Kiinan kansa on raskaassa taistelussa sortajia vastaan aina tuntenut ja tuntee syvästi ja voimakkaasti toveri Stalinin ystävyyden koko tärkeän merkityksen”.[1]

Kiinan kansalla on voitettavanaan melkoisia taloudellisesta

[1] Pravda, joulukuun 22 päivänä 1949.

takapajuisuudesta johtuvia vaikeuksia maassaan, jossa aina kansanvallankumouksen voittoon saakka vallitsi puolifeodaalinen järjestelmä.

Monivuotiset sodat, Japanin ja sitten Amerikan imperialismin interventio ja ”neljän perheen” klikkiin kuuluneiden imperialistien harjoittama Kiinan kansan riisto olivat saattaneet Kiinan talouden rappiolle. Mao Tse-tung kirjoittaa, että ”nykyaikaisen tyypin teollisuus muodostaa vain noin 10 prosenttia koko teollisuustuotannosta koko maamme kansallistaloudessa”.[1] Tämä määrää kommunistisen puolueen ja työväenluokan politiikan kansallisen porvariston suhteen. Mao Tsetung osoittaakin, että ”kansallisella porvaristolla on nykyisessä vaiheessa sangen tärkeä merkitys. Imperialismi on yhä vielä vieressämme, ja se on hyvin julma vihollinen. Kiina tarvitsee paljon aikaa toteuttaakseen todellisen taloudellisen riippumattomuuden . . . Imperialistien painostuksesta selviytyäkseen ja viedäkseen takapajuista taloutta yhden askelen eteenpäin Kiinan on käytettävä hyväkseen kaikkia kaupunkien ja maaseudun kapitalistisia tuotantolaitoksia, jotka tuottavat hyötyä kansallistaloudelle eivätkä vahingoita kansan elintasoa, sen täytyy yhtyä kansallisen porvariston kanssa yhteiseen taisteluun. Meidän nykyisen politiikkamme sisältönä on kapitalismin rajoittaminen, mutta ei sen hävittäminen.[2]

Tässä yhteydessä Mao Tse-tung korostaa, että ”kansallinen porvaristo ei voi olla johtajana vallankumouksessa, eikä sillä myöskään pidä olla johtavaa asemaa valtiossa, sillä kansallisen porvariston yhteiskunnallinen ja taloudellinen asema aiheuttaa siinä heikkoutta, kaukonäköisyyden puutetta, rohkeuden puutetta; se aiheuttaa myös monissa sen edustajissa joukkojen pelkoa”.[3]

Kiinan kansantasavallan ensimmäiset saavutukset kansan-

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivut 14—15.
[2] Sama, sivut 14—15.
[3] Sama, sivu 15.

talouden jälleenrakentamisessa osoittavat, että Kiinan kansanjoukot tulevat täyttämään jättiläistehtävän maan teollistamisesta. Näiden saavutusten edellytyksiä ovat vallan siirtyminen Kiinan kommunistisen puolueen johtaman kansan käsiin, suurteollisuuden ja liikennelaitoksen perusosan kansallistaminen, tilanherrojen maanomistuksen lakkauttaminen huomattavalla osalla maan alueesta ja Neuvostoliiton epäitsekäs apu.

Kiinan kansantasavallassa on muodostettu uusia paikallisia vallanelimiä yleisohjelman 12. pykälän mukaan, joka kuuluu: "Valtiovalta Kiinan kansantasavallassa kuuluu kansalle. Niitä elimiä, joiden kautta kansa hoitaa valtiovaltaa, ovat kaikkien asteiden kansanedustajien kokoukset ja kansanhallitukset. Kaikkien asteiden kansanedustajien kokoukset valitsee kansa yleisissä vaaleissa."[1] Paikallisten kansankokousten vaalit pannaan toimeen siellä, missä siihen on luotu ennakolta edellytykset: suoritettu loppuun sotatoimet, pantu toimeen maareformi ja ryhdytty toimenpiteisiin väestön kaikkien kerrosten organisoimiseksi. Tällaiset edellytykset on luotu ennen kaikkea ns. "vanhoilla" vapautetuilla alueilla, jotka syntyivät Kiinan kommunistisen puolueen johdolla japanilaisvastaisen sodan aattona ja sen aikana. Näillä alueilla ovat edelleenkin olemassa kansan valitsemat paikalliset vallanelimet.

Mutta Itä-, Luoteis-, Keski-, Etelä- ja Lounais-Kiinan alueen perusosa vapautettiin vasta suhteellisen vähän aikaa sitten, sen Kansanvapautusarmeijan voimakkaan hyökkäyksen aikana, joka alkoi huhtikuun 20 päivänä 1949. Tässä osassa ei vielä ole luotu edellytyksiä kansanvallan paikallisten elinten muodostamiselle yleisellä äänestyksellä: ei ole toimeenpantu maareformia, työläisten yhdistäminen ammattiliittoihin ja talonpoikien talonpoikaisliittoihin on vasta aloitettu, samoin

[1] "Kiinan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma", sivu 8.

muiden joukkojärjestöjen perustaminen. Sentähden Kansan keskushallitus on yleisohjelman 14. pykälän mukaisesti muodostanut näille alueille paikallisen vallan korkeimmiksi elimiksi sotilasvalvontakomiteat ja paikalliset kansanhallitukset, joiden tehtävänä on kansan toiminnan johtaminen vallankumouksellisen järjestyksen aikaansaamisessa, vastavallankumouksellisten toiminnan tukahduttaminen sekä talouden ja kulttuurin jälleenrakennuksen ja kehityksen järjestäminen.

Keskuskansanhallituksen toimenpiteet paikallisten vallanelinten muodostamiseksi saavat osakseen Kiinan koko kansan lämpimän kannatuksen ja hyväksymisen. Valitsijat osallistuvat uusien vallanelinten vaaleihin hyvin aktiivisesti. Esimerkiksi Koillis-Kiinan (Mantshurian) 38 kunnan kansankokousten jäsenten valintaan maalis-huhtikuussa 1949 osallistui 86 % valitsijoista. Hallintaan osallistuu nyt välittömästi kansan keskuudesta lähteneitä työläisiä, työtätekeviä talonpoikia ja edistyksellisen sivistyneistön edustajia. Tässä suhteessa on seuraava tapaus kuvaava: Koillis-Kiinan vallanelimissä toimivista 167.000 henkilöstä vain 2.000 on entisiä virkamiehiä, muut 165.000 ovat ihmisiä, joita kansanjoukot ovat lähettäneet edustajiaan osallistumaan työhön vallanelimissä.

Suuri merkitys Kiinan kansanjoukkojen kokoamisessa kommunistisen puolueen ympärille on ammattiliitoilla, talonpoikien liitoilla, demokraattisten naisten liitolla, demokraattisen nuorison liitolla ja muilla joukkojärjestöillä. Niihin nojautumalla Kiinan kommunistisella puolueella on mahdollisuus ulottaa vaikutuksensa ja johtonsa kymmeniin miljooniin Kiinan työtätekeviin ja vetää heidät osallistumaan aktiivisesti maan poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuurielämään.

Erikoinen osa yleisohjelmasta on omistettu Kiinan kansantasavallan politiikalle kansallisuuskysymyksessä. Tässä osas-

sa säädetään kaikki kansantasavallassa asuvat kansallisuudet tasa-arvoisiksi ja korostetaan niiden läheistä yhteenkuuluvaisuutta ja keskinäistä avunantoa taistelussa ”imperialismia ja kansan vihollisia vastaan jokaisen kansallisuuden keskuudessa”.[1] Kaikkinainen kansallinen diskriminaatio on siinä kielletty, ja siinä julistetaan myös taistelu suurvaltachauvinismia ja ahdasta kansalliskiihkoa vastaan. Yleisohjelman 51. pykälän mukaisesti ”alueilla, joilla väestön enemmistön muodostavat kansalliset vähemmistöt, on toteutettava paikallinen kansallinen autonomia ja perustettava, riippuen väkiluvusta ja alueen suuruudesta, kansallisen itsehallinnon elimiä.”[2] Kansalliselle vähemmistölle taataan oikeus kulttuurinsa vapaaseen kehittämiseen.

Näin siis sen suurvaltachauvinismin ja kansallisen sorron politiikan tilalle, jota kuomintangin taantumukselliset harjoittivat, on astunut Kiinan kansantasavallassa asuvien kansallisuuksien tasa-arvoisuuden politiikka. Sisä-Mongoliassa on jo muodostettu kansallinen itsehallinto. Ei-kiinalaisten kansallisuuksien edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston työhön ja hyväksyneet Kiinan kommunistisen puolueen politiikan. Maassa asuvat vähemmistökansallisuudet käyvät yhdessä Kiinan kansan kanssa taistelua imperialismia ja taantumusta vastaan, voimakkaan, riippumattoman, kukoistavan Kiinan luomisen puolesta.

Kansanvapautusarmeija, jota innosti Kiinan kansantasavallan julistaminen, antoi edelleenkin iskuja kuomintangin sotajoukoille ja vei vuoden 1949 loppuun mennessä päätökseen maan koko alueen vapautuksen, Tiibetiä sekä Taivanin ja Hainanin saaria lukuunottamatta. Huhtikuussa 1950 Kansanvapautusarmeijan joukot nousivat menestyksellisesti maihin Hainanin saarelle ja vapauttivat yhdessä Hainanin sissien kanssa, jotka vuosikausia olivat käyneet taistelua kuomintangin taantumuksellisia vastaan, tämän saaren kuomintangilaisten vallasta.

[1] ”Kiinan kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma.”
[2] Sama, sivut 20—21.

Mao Tse-tung sanoi TASS'in kirjeenvaihtajalle antamassaan haastattelussa, joka julkaistiin tammikuun 2 päivänä 1950: ”Sota-asiat sujuvat Kiinassa hyvin. Tällä hetkellä kommunistinen puolue ja Kiinan kansantasavallan keskushallitus ovat siirtymässä rauhanomaisen taloudellisen rakennustyön raiteille.”

*

Kiinan kansantasavallan julistaminen ja Keskuskansanhallituksen muodostaminen veivät päätökseen Kiinan kansan monivuotisen taistelun imperialistisia sortajia ja sisäistä taantumusta vastaan. Kiinan kansanjoukkojen suuri voitto tässä oikeutetussa taistelussa kävi mahdolliseksi sen ansiosta, että imperialistisen demokratianvastaisen leirin voimat olivat toisen maailmansodan jälkeen heikentyneet tuloksena Neuvostoliiton saavuttamasta voitosta sodassa Hitler-Saksaa ja imperialistista Japania vastaan ja kansandemokraattisten valtioiden muodostumisesta Keski- ja Kaakkois-Eurooppaan. ”Sosialistisen Neuvostoliiton olemassaolo Kiinan rinnalla, sen voimakas kehitys, sen vallankumouksellinen kokemus ja veljellinen solidaarisuus helpottivat ja elähyttivät Kiinan työtätekevien imperialisminvastaista ja feodalisminvastaista taistelua.”[1]

Johtavana voimana taistelussa kansallisen riippumattomuuden ja kansandemokratian voiton puolesta oli Kiinan sankarillinen kommunistinen puolue, jolla on ollut aseistuksenaan marxismin-leninismin teoria, Stalinin nerokas erittely

[1] Pravda, lokakuun 5 päivänä 1949.

Kiinan imperialisminvastaisen ja feodalisminvastaisen vallankumouksen luonteesta, erikoisuuksista ja voiton ehdoista. Kiinan kommunistinen puolue, joka avasi Kiinan kansalle tien sosialismiin, on Kiinan monimiljoonaisten työtätekevien joukkojen todellinen johtaja.

Kansan demokraattinen yhteisrintama, jota työväenluokka ja sen puolue johtavat ja joka pohjautuu työläisten ja talonpoikaiston perusjoukkojen liittoon, on Kiinan kansan voiton tärkein ehto. Kiinan proletariaatti on monivuotisessa taistelussa imperialismia ja sisäistä taantumusta vastaan johtanut Kiinan monimiljoonaista talonpoikaistoa, joka oman kokemuksensa perusteella on tullut vakuuttuneeksi siitä, että ilman tätä johtoa olisi ollut mahdotonta hävittää feodaalisen ja puolifeodaalisen riiston herruutta ja toteuttaa vallankumouksellisia uudistuksia maaoloissa.

Kiinan vallankumouksen suurimpia saavutuksia on kommunistisen puolueen perustaman ja kasvattaman voimakkaan Kansanvapautusarmeijan olemassaolo. Toveri Stalin sanoi jo vuonna 1926, että eräs Kiinan vv. 1925—1927 vallankumouksen erikoisuuksista ja etuisuuksista oli vallankumouksellisen armeijan olemassaolo. "Kiinassa ei vanhan hallituksen joukkoja vastassa ole aseeton kansa, vaan aseistettu kansa, sen vallankumouksellinen armeija."[1] Nämä suuren johtajamme sanat ovat täysin sovellettavissa Kiinan kansanvallankumouksen nykyiseenkin vaiheeseen. Kahden vuosikymmenen kuluessa vv. 1925—1927 vallankumouksen jälkeen Kiinan kommunistinen puolue on kyennyt muodostamaan miesluvultaan vähäisistä vallankumouksellisista taisteluosastoista Kiinan kansan mahtavan monimiljoonaisen armeijan, joka murskasi Amerikan imperialismin tukemat kuomintangin taantumuksen sotajoukot.

Tällaiset ovat tärkeimmät ehdot ja syyt suuren kansanvallankumouksen voittoon Kiinassa. Kiinan kansan voiton syistä puhuessaan Mao Tse-tung on sanonut: "Olemme saaneet kallisarvoisen kokemuksen, ja tärkeimpiä tässä kokemuksessa ovat seuraavat kolme tekijää:

Puolue, joka on kurinalainen, jolla on aseenaan Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin teoria, joka käyttää itsekritiikin metodia ja on kiinteästi yhteydessä joukkoihin; armeija, jota tämä puolue johtaa; yhteiskunnan erilaisten vallankumouksellisten kerrosten ja ryhmien yhteisrintama, jota tämä puolue johtaa . . . Näihin kolmeen tekijään nojautumalla me saavutimme tärkeimmän voiton, kuljimme vaikean tien ja kävimme taistelua oikeistolaisia ja vasemmistolaisia opportunistisia virtauksia vastaan puolueessa."[1]

*

Kiinan kansan suuri voitto, Kiinan kansantasavallan perustaminen, on sodanlietsojien leirille uusi ankara tappio, kansainvälisen taantumuksen uusi tappio. Ennenkaikkea se on tappio Amerikan imperialismille, joka on menettänyt tärkeimmän hyökkäystukikohtansa idässä. Samalla Kiinan kansan historiallinen voitto merkitsee voimakasta iskua koko imperialistiselle järjestelmälle, suuren Neuvostoliiton johtaman rauhan, demokratian ja sosialismin leirin jatkuvaa valtavaa voimistumista.

Kiinan kansantasavalta otti jo olemassaolonsa ensimmäisinä päivinä selvästi ja varmasti paikkansa imperialisminvastaisessa demokraattisessa leirissä. Kansan poliittisen neuvoaantavan neuvoston yleisohjelmassa tähdennetäänkin: "Kiinan kansantasavalta, joka liittyy yhteen maailman kaikkien rauhantahtoisten ja vapauttarakastavien valtioiden ja kansojen kanssa — ennen kaikkea Neuvostoliiton, kansandemokratian maiden ja sorrettujen kansakuntien kanssa —, kuuluu kansainvälisen rauhan ja demokratian leiriin ja käy pitkäai-

[1] J. V. Stalin. Teokset. 8. osa, sivu 363.

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 15.

kaisen rauhan turvaamiseksi kaikkialla maailmassa yhdessä niiden kanssa taistelua imperialistista hyökkäystä vastaan."[1]

Neuvostoliiton kansat suhtautuvat tavattoman suurella myötätunnolla Kiinan kansan monivuotiseen vapaustaisteluun. Neuvostohallitus teki Nevostoliiton kansojen tahdon ilmaisten lokakuun 2 päivänä 1949, seuraavana päivänä Kiinan kansantasavallan Keskuskansanhallituksen julistamisen jälkeen, päätöksen diplomaattisten suhteiden solmimisesta Neuvostoliiton ja Kiinan kansantasavallan välillä ja lähettiläiden vaihtamisesta. Tämä päätös, jota seurasivat Euroopan ja Aasian kansandemokraattisten valtioiden samanlaiset päätökset, lujitti heti suunnattomassa määrässä nuoren Kiinan kansantasavallan kansainvälisiä asemia.

Kiinan kansa otti riemulla vastaan tiedon neuvostohallituksen päätöksestä. Laajojen kansanjoukkojen tunteet ilmaisi Yleiskiinalainen ammattiyhdistysten liitto, jonka lausunnossa diplomaattisten suhteiden solmimisen johdosta Neuvostoliiton ja Kiinan kansantasavallan välillä sanotaan: "Työväenluokka ja koko Kiinan kansa ottivat ilolla vastaan onnellisen viestin. Ne ilmaisevat syvän kiitollisuutensa suuren Stalinin johtamalle Neuvostoliitolle sen syvästä ystävyydestä."

Toisaalta taas Amerikan hallitsevien piirien suhtautuminen Kiinan kansantasavallan perustamiseen osoittaa, ettei historian opetuksista ole ollut niille mitään hyötyä.

Vimmoissaan politiikkansa romahduksesta Kiinassa Wall Streetin imperialistit auttavat edelleenkin Tshiang Kai-shekia ja yrittävät samaan aikaan löytää itselleen tukea kaikista kansantasavallalle vihamielisistä aineksista kuluttaen hajoitustoiminnan järjestämiseen Kiinassa kymmeniä miljoonia dollareita.

Mao Tse-tung korosti puheessaan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston avajaisissa: "Imperialistit ja sisäinen taantumus eivät varmaankaan tule tyytymään tappioonsa, vaan tulevat käymään taistelua viimeiseen saakka. Vielä senkin jälkeen, kun maassa on saatu aikaan rauha ja järjestys, ne tulevat jatkamaan sabotaashia ja kaikkea mahdollista hajoitustoimintaa ja tulevat joka päivä ja joka hetki ponnistelemaan vanhan järjestyksen palauttamiseksi. Tämä on väistämätöntä ja epäilysten ulkopuolella, emmekä me saa heikentää valppauttamme."[1]

[1] "Kiinan Kansan poliittisen neuvoa-antavan neuvoston yleisohjelma", sivu 7.

Amerikan imperialistit yrittävät pureutua Taivanille. Vuonna 1945 Taivanin 6,5 miljoonaa asukasta vapautui Japanin imperialistien puoli vuosisataa kestäneestä herruudesta Neuvostoliiton asevoimien murskatessa Japanin sotakoneen. Mutta japanilaisten siirtomaaherrojen tilalle tulivat Amerikan imperialistit. Tshiang Kai-shekin petturijoukkion avulla ne tekivät Taivanista tukikohdan sodankäyntiä varten Kiinan kansaa vastaan. Kuomintangin ilmarosvot tekevät amerikkalaisilla pommituskoneilla rosvohyökkäyksiä Shanghaihin ja Kaakkois-Kiinan muihin kaupunkeihin murhaten rauhallisia asukkaita. Taivanin kansanjoukot nousivat vuonna 1947 kapinaan kuomintangin taantumuksellisten sortoa vastaan. Tämä kapina kukistettiin Amerikan imperialistien avulla.

Amerikan imperialistit yrittävät paikallisten taantumuksellisten avulla tehdä kiinalaisesta Tiibetin maakunnasta siirtomaansa. USA:sta lähetetään aseita Tiibetin kansan demokraattisen liikkeen kukistamiseksi. Mutta Kiinan kansan taistelun kokemus näyttää, etteivät imperialistit eivätkä heidän kuomintangilaiset asiamiehensä voi pysyttäytyä Kiinan maaperällä. Kansanvapautusarmeija kykenee täyttämään Kiinan kansan tahdon ja vapauttamaan Taivanin ja Tiibetin amerikkalais-kuomintangilaisen taantumuksen ikeestä.

Amerikan imperialistit tekevät kuumeisia yrityksiä saadak-

[1] Pravda, syyskuun 23 päivänä 1949.

seen aikaan Aasian maiden liittoutuman, joka suuntautuisi Neuvostoliittoa, Kiinan kansantasavaltaa ja Aasian kansojen vapausliikettä vastaan. Voimaperäisesti he pyrkivät muodostamaan hyökkäysluonteisen Tyynen valtameren sopimuksen, johon osallistuisivat USA, Englanti, Hollanti, Australia, Uusi Seelanti, Intia, Pakistan, Ceylon, Birma, Thaimaa (Siam) ja Filippiinit. Viime aikojen tapahtumat osoittavat, että Amerikan imperialistit ovat siirtyneet hyökkäyksen valmistelun politiikasta suoranaisiin hyökkäystoimenpiteisiin monissa Aasian maissa. Tästä on todistuksena se avoin interventio, jonka USA:n hallitus on aloittanut Korean kansaa vastaan. Mutta vararikon kärsineet maailmanherruuden tavoittelijat, jotka pyrkivät tekemään maailman kaikista kansoista amerikkalaisten monopolienomistajien orjia, ovat rakentaneet suunnitelmansa hiekalle.

Kymmenet miljoonat siirtomaiden ja puolisiirtomaiden työtätekevät ovat oman kokemuksensa ja Kiinan sankarillisen voittajakansan kokemuksen perusteella tulleet vakuuttuneiksi siitä, että vain johdonmukainen uhrautuva taistelu imperialismia vastaan kommunistisen puolueen johdolla, Neuvostoliiton johtaman rauhan, demokratian ja sosialismin leirin riveissä, voi johtaa vapautumiseen imperialistisesta sorrosta.

Kiinan muuttuminen kansantasavallaksi johtaa koko siirtomaajärjestelmän kriisin jatkuvaan syvenemiseen ja kärjistymiseen. Siitä ovat todistuksena Vietnamin kansan saavutukset taistelussa vapautensa ja riippumattomuutensa puolesta, samoin Birman, Malakan, Indonesian ja muiden siirtomaiden sekä riippuvaisessa asemassa olevien maiden kansojen sankarillinen taistelu amerikkalaisia, englantilaisia ja hollantilaisia siirtomaaorjuuttajia vastaan.

Imperialistisen herruuden hävittäminen Kiinasta johtaa ristiriitojen kärjistymiseen Englannin ja Amerikan imperialismin välillä Kauko-Idässä, sillä tällä alueella ovat mahdollisuudet kansojen riistämiseen jyrkästi supistuneet. Yritykset ”sanitäärirenkaan” aikaansaamiseksi Kiinan kansantasavallan ympärille ovat häpeällisesti romahtaneet Neuvostoliiton johdonmukaisen politiikan ansiosta, joka tähtää taisteluun rauhan puolesta ja kaikkien niiden kansojen tukemiseen, jotka puolustavat vapauttaan ja riippumattomuuttaan. Neuvostoliiton kansojen suuri johtaja toveri Stalin on moneen kertaan korostanut tätä Neuvostoliiton ulkopoliitikan päälinjaa. Jo vuonna 1925 toveri Stalin sanoi selostuksessaan puolueen XIV edustajakokoukselle silloin Kiinassa alkaneesta imperialismin- ja feodalisminvastaisesta vallankumouksesta: ”Tässä ovat totuus ja oikeudenmukaisuus kokonaan Kiinan vallankumouksen puolella. Sentähden me tunnemme ja tulemme tuntemaan myötätuntoa Kiinan vallankumousta kohtaan sen taistelussa Kiinan kansan vapauttamiseksi imperialistien ikeestä ja Kiinan yhdistämiseksi yhdeksi valtioksi.”[1]

Nämä suuren johtajamme sanat määräävät Neuvostoliiton politiikan Kiinan suhteen. Vuonna 1937, kun imperialistinen Japani aloitti sodan alistaakseen koko Kiinan siirtomaakseen, Neuvostoliitto solmi Kiinan kanssa hyökkäämättömyyssopimuksen. Suunnatonta moraalista apua merkitsivät Kiinan kansalle toveri Stalinin varmat sanat, jotka vuonna 1938 kantautuivat kaikkialle maailmaan: ”. . . Japanin imperialisteilla ei ole eikä voi olla tulevaisuutta Kiinassa.”[2]

Tämän politiikan luonnollista jatkoa ja eteenpäin kehittämistä uusissa olosuhteissa ovat Neuvostoliiton taholta tapahtunut Kiinan kansantasavallan tunnustaminen ja Neuvostoliiton ja Kiinan välillä helmikuun 14 päivänä 1950 allekirjoitettu sopimus ystävyydestä, liitosta ja keskinäisavusta 30 vuodeksi. Sopimuksessa julistettiin, että molemmat suurvallat yhdistävät ponnistuksensa yhteistä taistelua varten rauhan ja kansojen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Tilanne Japanis-

[1] J. V. Stalin. Teokset. 7. osa, sivut 293—294.
[2] ”NKP(b):n historia. Lyhyt oppikurssi.” Sivu 318.

sa, josta Amerikan imperialistit tekevät itselleen tukikohtaa sotaseikkailuja varten Neuvostoliittoa ja Kiinaa vastaan, osoittaa, miten tärkeä on sopimuksessa asetettu perustehtävä: ehkäistä hyökkäyksen ja rauhan rikkomisen toistuminen Japanin tahi jonkin muun valtion taholta, joka suoranaisesti tai välillisesti yhtyisi Japaniin hyökkäystoimenpiteissä. Maailmanrauhan puolesta käytävän taistelun etuja on tarkoitettu palvelemaan myös sopimuksen toinen artikla, jonka mukaan Neuvostoliitto ja Kiina sitoutuvat pyrkimään siihen, että mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa solmitaan yhdessä muiden toisen maailmansodan aikaisten liittolaisvaltojen kanssa Japanin rauhansopimus. Sopimus edellyttää kummankin suurvallan yhteistoimintaa niitä koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja myös taloudellisten ja kulttuuriyhteyksien monipuolista kehittämistä Neuvostoliiton ja Kiinan välillä.

Luonnollisena lisäyksenä Neuvostoliiton ja Kiinan sopimukseen ovat sopimus Kiinan Tshangtshungin rautatiestä, Port Arthurista ja Dalnista, samoin sopimus Neuvostoliiton Kiinalle myöntämästä 300 miljoonan Amerikan dollarin suuruisesta pitkäaikaisesta luotosta.

Kauko-Idän olosuhteissa tapahtui vuoden 1945 jälkeen perinpohjaisia muutoksia: imperialistinen Japani kärsi tappion, kuomintangin taantumushallitus kukistettiin ja Kiinasta tuli Neuvostoliitolle ystävällismielinen kansantasavalta, jota johtavat Keskuskansanhallitus ja sen kärjessä Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung. Tämä uusi tilanne loi edellytykset uudelle suhtautumiselle kysymykseen Kiinan Tshangtshungin rautatiestä, Port Arthurista ja Dalnista. Neuvostohallitus suostui luovuttamaan korvauksetta Kiinan kansantasavallan hallitukselle kaikki oikeutensa rautatien yhteiseen hallintaan. Sama sopimus edellytti neuvostojoukkojen poistamista Port Arthurin yhteisesti käytetystä sotalaivaston tukikohdasta ja

Port Arthurin alueella sijaitsevien rakennusten luovuttamista Kiinan kansantasavallalle. Oikeuksien luovuttamisen Kiinan Tshangtshungin rautatien hallintaan, neuvostojoukkojen poistamisen Port Arthurista ja samoin Port Arthurin sotalaivaston tukikohdan alueella sijaitsevien rakennusten luovutuksen tuli tapahtua rauhansopimuksen solmimisen jälkeen Japanin kanssa, mutta viimeistään vuoden 1952 lopussa. Rauhansopimuksen solmimisen jälkeen Japanin kanssa tulee myös kysymys Dalnin satamasta uudelleen käsiteltäväksi.

Sopimus pitkäaikaisen luoton myöntämisestä neuvostohallitukselta Kiinan kansantasavallalle perustuu kummankin suurvallan pyrkimykseen taloudellisen yhteistoiminnan ja keskinäisavun lujittamisesta. Sopimus edellyttää, että Neuvostoliitto myöntää Kiinalle 300 miljoonan Amerikan dollarin suuruisen pitkäaikaisen luoton "Neuvostoliitosta tulevien kone- ja materiaalitoimitusten, muun muassa sähköasemien, metallinvalmistus- ja konerakennustehtaiden, hiili- ja malmikaivosten koneistojen, rautatie- ja muun liikennekaluston, kiskojen ja muiden Kiinan kansantalouden kunnostamista ja kehittämistä varten tarvittavien materiaalitoimitusten maksua varten."[1] Kuten sopimuksessa sanotaan, neuvostohallitus suostui, ottaen huomioon pitkällisten sotatoimien Kiinan alueella aiheuttaman erittäin suuren hävityksen, antamaan luoton 1 % vuotuisella korolla. Kiinan kansantasavalta peittää Neuvostoliiton sille myöntämän luoton raaka-aineiden, teen ja kullan toimituksilla sekä Amerikan dollareilla. Sopimuksella Neuvostoliiton myöntämästä pitkäaikaisesta taloudellisesta luotosta Kiinan kansantasavallalle tulee olemaan sangen suuri merkitys pitkäaikaisten sotatoimien hävittämän kansantalouden jälleenrakentamisessa ja kehittämisessä Kiinassa. Saman kahden suuren kansan välisen ystävyyden ja veljeyden hengen läpitunkema on Neuvostoliiton hallituksen

[1] Pravda, helmikuun 15 päivänä 1950.

päätös sen omaisuuden luovuttamisesta korvauksetta Kiinan kansantasavallan hallitukselle, jonka Neuvostoliiton taloudelliset järjestöt olivat saaneet haltuunsa japanilaisilta omistajilta, samoin neuvostohallituksen päätös Pekingin entisen sotilaskaupungin kaikkien rakennusten luovuttamisesta Kiinan kansantasavallan hallitukselle.

Neuvostoliiton ja Kiinan kansantasavallan välillä helmikuun 14 päivänä 1950 allekirjoitetut sopimukset merkitsevät, että "Neuvostoliiton ja Kiinan suhteiden kehityksessä on alkanut uusi ajanjakso, jolle on tunnusomaista entistä suurempi ystävyyden ja yhteistoiminnan lujittuminen kummankin maan suurten kansojen kesken. Samalla Neuvostoliiton ja Kiinan kansojen laaja ja kiinteä yhteistoiminta liiton ja ystävyyden pohjalla tulee merkitsemään rintaman kaikinpuolista lujittumista taistelussa rauhan ja yleisen turvallisuuden puolesta."[1] Täysin ymmärrettävä on sentähden se lämmin hyväksyminen, jonka sopimuspuolet saivat osakseen neuvostoyhteiskunnan taholta, ja ymmärrettäviä ovat myös ne Kiinan kansan syvän kiitollisuuden tunteet koko työtätekevän ihmiskunnan suurta johtajaa, rauhan ja kansojen turvallisuuden puolesta taistelua käyvien armeijan nerokasta sotapäällikköä toveri Stalinia kohtaan, jotka ovat saaneet niin selvän ilmauksensa Kiinan kansanjoukkojen monituhantisissa joukkokokouksissa ja mielenosoituksissa. Neuvostoliiton ja Kiinan sopimukset saivat koko rauhan ja demokratian leirin täyden kannatuksen. Ne merkitsevät musertavaa iskua sodanlietsojille. Kuten toveri Molotov sanoi puheessaan maaliskuun 10 päivänä 1950, "helmikuussa solmittu sopimus Neuvostoliiton ja Kiinan kansantasavallan veljellisestä liitosta tekee Neuvostoliiton ja Kiinan ystävyydestä niin suuren ja mahtavan voiman, ettei sen veroista ole eikä ole ollut ihmiskunnan historiassa".[2]

[1] Pravda, helmikuun 16 päivänä 1950.
[2] V. M. Molotov. Puhe Moskovan kaupungin Molotovin vaalipiirin valitsijain kokouksessa maaliskuun 10 päivänä 1950, sivut 19—20.

Maaliskuun 27 päivänä 1950 allekirjoitetut sopimukset kolmen neuvostoliittolais-kiinalaisen yhteisen osakeyhtiön (vuoriöljyn ja värimetallien tuotannon sekä siviili-ilmailun alalla) perustamisesta ovat edelleen ilmaus kummankin suurvallan välisen ystävyyden ja taloudellisen yhteistoiminnan lisääntymisestä. Yhteiset osakeyhtiöt antavat Kiinan kansalle merkittävää apua Kiinan talouden kehittämisessä. Tämä on selityksenä siihen, että nämä sopimukset ovat saaneet osakseen Kiinan ja Neuvostoliiton yhteiskuntapiirien yksimielisen hyväksymisen.

Neuvostoliiton ja Kiinan ystävyyden lujittuminen on heijastunut myös sellaisissa seikoissa kuin Yleiskiinalaisen Kiinan ja Neuvostoliiton ystävien yhdistyksen jäsenmäärän kasvussa — maaliskuussa 1950 sen jäsenmäärä nousi 2 miljoonaan —, Kiinan kansanjoukkojen valtavassa pyrkimyksessä Venäjän ja Neuvostoliiton muiden kansojen suurten kulttuuriarvojen tuntemukseen, joukkomitan saavuttaneessa venäjän kielen opiskelussa jne.

Kiinan kansa, joka on heittänyt harteiltaan imperialismin ja feodaalisen taantumuksen ikeen, ahertaa valtavalla innostuksella synnyinmaansa hyväksi ja käy aktiivisesti taistelua maailmanrauhan puolesta.

Uranuurtajien, tuotannon eturivin työntekijäin liike laajenee temmaten mukaansa Kiinan tuhansien teollisuuslaitosten työläisiä. Rahalaitoksen lujittuminen ja hintojen vakauttaminen työläisten ja virkailijain palkkojen samanaikaisesti kohotessa takaavat työtätekevien aineellisen aseman paranemisen.

Kiinan kansa on varmasti päättänyt torjua kaikki Amerikan ja Englannin imperialistien hyökkäystoimenpiteet ja provokaatiot. Kiinan kansanjoukkojen tunteet on ilmaissut ulkoasiainministeri Tshou En-lai lausuessaan kesäkuun 28 päivänä 1950: "Maamme koko kansa tulee epäilemättä tais-

telemaan yhtenä miehenä Taivanin vapauttamiseksi kokonaan amerikkalaisten hyökkääjien vallasta. Kiinan kansa, joka murskasi Japanin imperialismin ja Tshiang Kai-shekin, tämän Amerikan imperialistien palkkarengin, tulee ehdottomasti saavuttamaan voiton taistelussa amerikkalaisia hyökkääjiä vastaan Taivanin ja kaikkien muiden Kiinalle kuuluvien alueiden vapauttamiseksi."

Elokuun lopulla 1950 Kiinassa oli kerätty noin 85 miljoonaa allekirjoitusta Rauhanpuolustajien maailmankongressin vakinaisen komitean vetoomukseen atomiaseen kieltämisestä.

Kiinan kansasta, joka on luonut oman kansantasavaltansa, on tullut mahtava taisteluosasto siihen kansainväliseen rauhanarmeijaan, jota Neuvostoliitto ja suuri Stalin johtavat.

Kiinan kansan johtaja Mao Tse-tung oli oikeassa kirjoittaessaan: "Olemme kiitollisia Marxille, Engelsille, Leninille ja Stalinille, jotka ovat antaneet meille aseen. Tämä ase ei ole konekivääri, vaan marxismi-leninismi."[1]

Kiinan kansa on selvästi tietoinen siitä, että vain liitossa suuren Neuvostoliiton kanssa, sen kokemukseen ja apuun nojautumalla Kiinan kehitys todellisen demokratian ja edistyksen tiellä on mahdollinen.

*

Kiinan kansan historiallinen voitto on eräs niistä tärkeimmistä tekijöistä, jotka määräävät nykyisen kansainvälisen tilanteen. Tämä voitto antaa valtavasti lisää voimia demokraattiselle imperialisminvastaiselle leirille, jota meidän suuri synnyinmaamme johtaa.

"Ulkomaisen pääoman rosvojen orjuuttaman Kiinan tilalla meillä on nyt Idässä suuri naapuri — meille ystävällismielinen vapaa Kiinan kansantasavalta."[2]

[1] Mao Tse-tung. Kansandemokratian diktatuurista, sivu 4.
[2] G. M. Malenkov. Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 32. vuosipäivä, sivu 6.

Nyt on toteutunut V. I. Leninin nerokas ennustus, kun hän jo vuonna 1923 osoitti, että "taistelun lopputulos riippuu loppukädessä siitä, että Venäjä, Intia, Kiina jne. muodostavat väestön jättiläisenemmistön. Ja juuri tämä väestön enemmistö on viime vuosina hakeutunut tavattoman nopeasti taisteluun vapautuksestaan, niin että tässä mielessä ei voi olla epäilyksen varjoakaan siitä, minkälainen tulee olemaan maailmantaistelun lopullinen ratkaisu."[1]

Kiinan kansan voitto todistaa vakuuttavasti Marxin-Engelsin-Leninin-Stalinin aatteiden kaikkivoittavan voiman, sen, että rauhan, demokratian ja sosialismin leiri on imperialistien hyökkäysleiriä monta kertaa voimakkaampi. Vieläkin kerran saa vahvistuksen nerokkaan johtajamme toveri Stalinin historiallinen lausunto siitä, että nykyajan maailmanherruuden tavoittelijain politiikka "voi päättyä vain uuden sodan lietsojien häpeälliseen romahdukseen".[2]

Kiinan kansanvallankumouksen suuren voiton merkityksen ja sen paikan ihmiskunnan historiassa ilmaisevat parhaiten toveri Stalinin erinomaiset sanat, jotka hän lausui jo 25 vuotta sitten:

"Siirtomaat ovat imperialismin tärkein selusta. Tämän selustan tekeminen vallankumoukselliseksi ei voi olla horjuttamatta imperialismia, ei ainoastaan siinä mielessä, että imperialismi jätetään ilman selustaa, vaan myös siinä mielessä, että Idän tekeminen vallankumoukselliseksi tulee antamaan ratkaisevan sysäyksen vallankumouksellisen kriisin kärjistymiseen Lännessä. Joutuessaan hyökkäyksen kohteeksi kahdelta taholta — sekä selustasta että rintamalta — imperialismin on tunnustettava itsensä perikatoon tuomituksi."[3]

[1] V. I. Lenin. Teokset. XXVII osa, 3. painos, sivut 416—417
[2] "Pravdan kirjeenvaihtajan kysymykset ja toveri J. V. Stalinin vastaukset". Pravda, lokakuun 29 päivänä 1948.
[3] J. V. Stalin. Teokset. 7. osa, sivu 231.

SISÄLTÖ